B103/A/40/3

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE NEWSPAPER
Published weekly by the
Latvija Amerika Publishing Limited.

Canada M4M 2E9. Editor-in-Chief KRISS SIDARS. Phone 465-7902. United States Editorial Offices: New York, Editor V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466; Chicago — Editor I. SIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 10630; California — Editor KARLIS KALEJS, 3822 Markridge, La Crescenta, Ca. 91214.

53. N-RS. TREŠDIENA, 1972. G. 27. DECEMBRIS 22. GADS WEDNESDAY, DECEMBER 27, 1972

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 50 centi

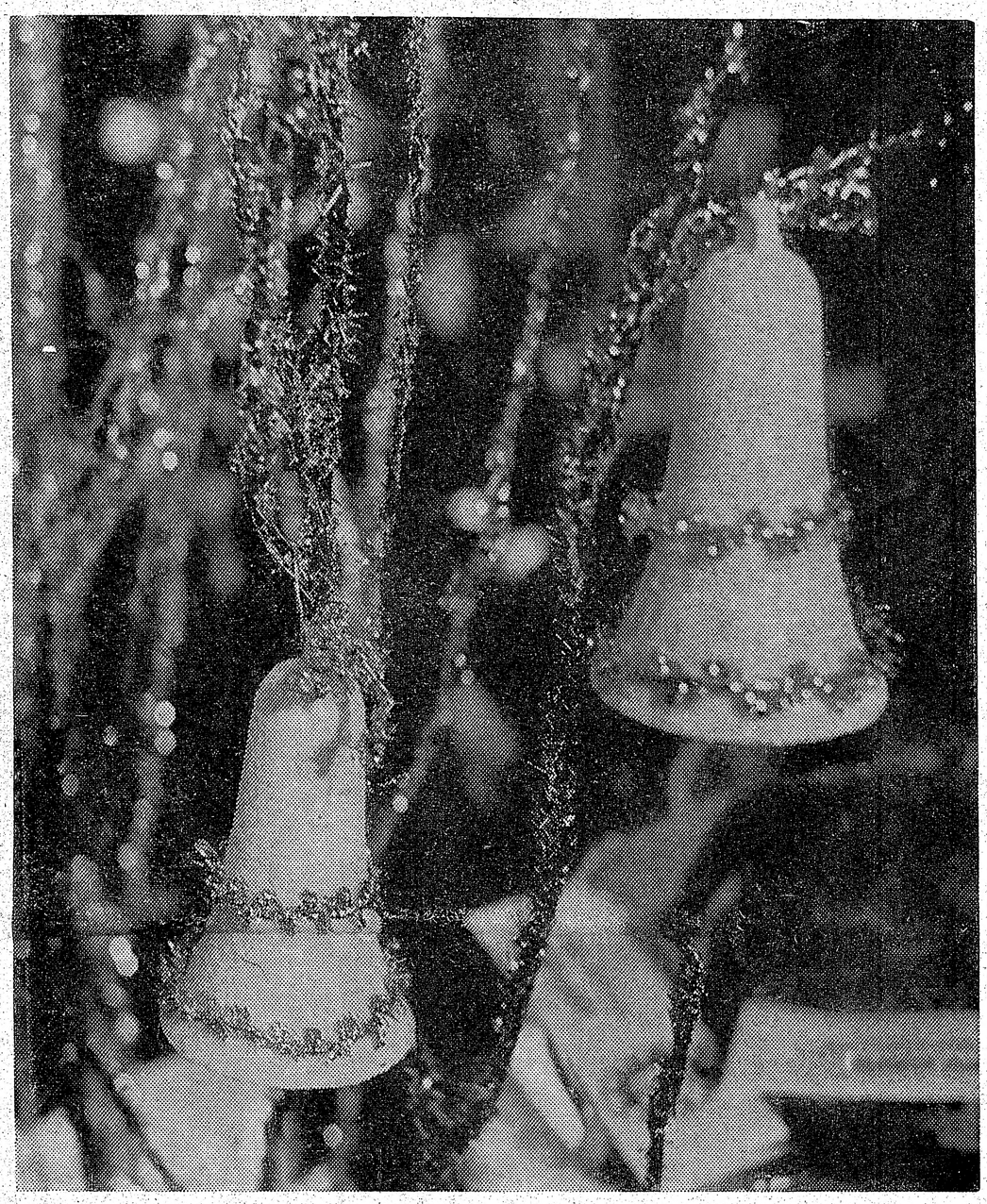

JAUNGADA ZVANI

J. Liģera uzņēmums

LAIMIGU UN PANĀKUMIEM BAGĀTU JAUNO GADU!

Novēl
Latvija Amerikā
redakcija un izdevniecība

Latvieši pie ASV prezidenta

Pasaules brīvo latviešu apvienības priekšsēdis Uldis Grava un latviešu republikāņu partijas darbinieks Ivars Bērziņš 15. decembrī devās no Ņujorkas uz Vašingtonu, kur viņus pieņēma ASV prezidenta ģimene, klātesot prezidenta dzīvesbiedrei Patricijai un meitai Džūlijai Eizenhauerei. Pieņemšanā bija arī daudzi citi etniskās izcelsmes amerikāņi, kas bija aktīvi piedalījušies republikāņu partijas vēlēšanu kampaņā un dažādo etnisko grupu vadītāji.

Prezidenta ģimene sasveicinājās ar aicinātiem viesiem. PBLA priekšsēdis Uldis Grava prezidenta dzīvesbiedrei izskaidrojis Jumja zīmi, kas viņam atradās pie svārku atloka, un Patricija Niksona bija to ievērojusi.

Amerikas latviešu apvienības priekšsēdis I. Spilners bija nosūtījis prezidentam Niksonam apsveikuma telegrammu sakarā ar viņa atkalievēlēšanu par prezidentu. Prezidents atsūtījis I. Spilneram 8. decembrī datētu pateicības atbildi, aprādot, ka nākamajocs četros pilnvaru gados viņš darīs visu iespējamo, lai amerikāņi to varētu novērtēt ar lepnumu, neakarīgi no partiju piederības. Kad ASV svinēs 1976. gadā savu 200 gadu pastāvēšanu, tauta būs saliedēta.

Arī Apspiesto tautu komitejas un Čikagas latviešu biedrības priekšsēdis V. Vīksniņš saņēmis 8. decembrī datētu Informācijas daļas vadītāja palīga Dž. Ričardsona vēstuli, ko viņš rakstījis prezidenta R. Niksona uzdevumā. Vīksniņš prezidentam bija ziņojis par Latvijas neatkarības dienu, kādā sakarā arī saņemta atbilde. Vēstulē uzsvērts, ka Savienotās Valstis atbalsta Baltijas tautu pašnoteikšanās tiesības un nekad nav atzinušas to varmācīgu pievienošanu Padomju savienībai. Tāpat joprojām atzīti šo valstu diplomātiskie pārstāvji.

Sakarā ar Latvijas dibināšanas 54. gada dienu, ārlietu ministrs Rodžers piesūtītā vēstulē Latvijas sūtniecības vadītājam Vašingtonā Dr. Anatolam Dinbergam norādījis, ka, lai gan Latvijas neatkarība laupīta kopš 1940. gada, latviešu tauta apliecinājusi savu nesalaužamo nacionālo garu un neatlaidīgi cer savas valsts neatkarības atgūšanu. Šajās cerībās dalās arī Savienotās Valstis un citas brīvās tautas visā pasaulē.

—be

☆

Pieņemšanā pie prezidenta Niksona 15. decembrī bija ielūgts arī Latviešu republikāņu goda priekšsēdis Voldemars Korsts ar dzīvesbiedri. Šajā laikā notika Ziemsvētku eglītes aizdedzināšana Baltā nama priekšā līdz ar ielūgto viesu pieņemšanu, kas nozīmē oficiālu Ziemsvētku perioda sākumu. Šajā ceremonijā ārpus Baltā nama noskatās tūkstošiem cilvēku, kamēr ielūgtie viesi pieņemšanā tiekas ar prezidentu un saņem viņa personiskos sveicienus Ziemsvētkos.

B. B.

Jauna Latviešu nacionālā padome Lielbritanijā

LNPL vēlēšanu komisija pabeidza balsu skaitīšanu LNPL vēlēšanās 9. decembrī. Nodotas pavisam 1499 balsis, no tām 20 nederīgas. No 40 kandidātiem bija jāievēl 25 padomes locekļi. Vislielākais balsu skaits nodots par līdzšinējo LNPL prezidija priekšsēdi A. Abakuku — 1205.

Padomē ievēlēti: A. Abakuks, M. A. Zariņa, A. Jērums, J. Andrups, M. Ausala, J. Ranka, T. Zariņš, J. Jurģis, A. Liepiņa, N. Bisenieks, V. Grigulis, M. Ķeņģis, A. Grigulis, P. Reinhards, A. Sīlis, I. Pālītis, Z. Daškevica, Kr. Krūmiņš, A. Tērmanis, A. Tauriņš, J. Pētersons (Līdsa), J. Sapietis, V. Sniķere, J. Pētersons (Londona) un L. Ceriņš. Vairāk nekā 43 no tiem ir DVF biedri.

No jauna ievēlēti: Jānis Pētersons (DVF Līdsas nodaļas valdes priekšsēdis), Jānis Pētersons (Latviešu ziņu biļetēna angļu valodā redaktors), Arnolds Tauriņš (LNPL pārstāvis Līdsā), Aleksandrs Tērmanis (jaunatnes darbinieks) un T. Zariņš (LNPL un DVF pārstāvis Britu līga Eiropas brīvībai). Pirmie trīs kandidāti ir J. Miezītis, V. Cukurs un E. Lindiņa.

Salīdzinot ar iepriekšējām LNPL vēlēšanām, vēlētāju skaits samazinājies tikai par 5 balsīm (1968. g. nodotas 1504 balsis), bet mazāk iesūtītas nederīgas vēlēšanu zīmes, šogad — 20 (1968. g — 35), (1968. g. — 353.)

Jaunā padome sanāks uz savu pirmo sēdi februārī.

A. L.

BALTIJAS VALSTIS NEDRĪKST AIZMIRST

LIELBRITANIJAS PARLAMENTS DEBATĒ PAR EIROPAS DROŠĪBAS KONFERENCI

Jautājumu par Lielbritanijas piedalīšanos Eiropas drošības konferences apakšnamā ierosināja konservātīvo partijas deputāts Džefrijs Stjuarts-Smits, viens no gados jaunākajiem, bet ļoti aktīvajiem valdības partijas politiķiem. Latviešiem šī parlamenta locekļa vārds jau labi pazīstams. Viņš ir viens no tiem nedaudzajiem britu politiķiem, kas saskatījis komūnisma īsto seju un Kremļa politikas gala mērķus. Tāpēc Stjuarta-Smita pieteiktā runa parlamenta 8. decembŗa sēdē bija modinājusi dzīvu interesi apspiesto tautu piederīgo vidū. Galvenais Sjuarta - Smita runā bija brīdinājums nepadoties Pad. savienības vilinājumiem konferences gaitā. „Domājot par šo konferenci, mēs saduŗamies ar augstākā mērā intriģējošu un bīstamu krievu brutālo imperiālismu". Pad. savienība ilgi cīnījusies, lai panāktu šīs konferences sasaukšanu. Tās mērķis uzturēt padomju varu Vidus un Austrumeiropā."

Tālāk runātājs atgādināja

(Turpinājums 20. lp.)

PATEICĪBA

Nespējot atbildēt daudzajiem apsveicējiem, kas no dažādiem kontinentiem piesūtījuši Latvijai Amerikā un tās darbiniekiem svētku apsveikumus un savus labākos vēlējumus mūsu laikraksta turpmākā darbā, tāpat redaktoram personiski, redakcija izsaka visiem apsveicējiem savu sirsnīgāko pateicību!

LATVIJA AMERIKĀ REDAKCIJA

LATVIJA AMERIKĀ

Trešdiena, 1972. g. 27. DECEMBRIS 53. N-RS.

Latviešu nedēļas laikraksts. Iznāk trešdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Atbildīgais redaktors KRIŠS SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465-7962. Nujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466, U.S.A. Tālrunis 994-7917. Čikagas redakcijas vadītāja: I. Šīmane, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744. Redaktors Austrālijā: Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV —

par gadu $21.00, 6 mēn. $11.50, 3 mēn. $6.00. Atsevišķa numura cena 50 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.50 tekstā $5.00 pirmajā vai pēdējā lappusē $10.00 par 1 collas slejas telpu. Sarīkojumu kalendārā 50 centu par vienas slejas rindu katra datuma vienā numurā.

1970-1971

DAUDZ LAIMES JAUNAJĀ GADĀ!

Dadža zīmējums

Lasītāju vēstules

„MAN DIENAS LAIKĀ REIZĒM RĀDĀS SPOKI..."

Muļķim visa pasaule ir lielas gudrības pilna. Reizēm pat liekas, ka zemes lode ir apaļa. Kā teikt, kāda balss čukst...

Literātu aprindās trimdā jau sen kā jautrus brīžus sagādā nevis anekdots, bet izgriezums no dzīves īstenības. Un proti:

Montrealas pasaules izstādes laikā tur bija ieradies arī „filoz. zin. kand., LPSR ZA prezidija galv. zin. sekretārs un LPSR Mazās enciklopēdijas galvenais redaktors Vilis Samsons." Sarunā ar latviešu žurnālistiem viņam jautāts, kāpēc latviešu rakstnieki un dzejnieki tāpat nevarētu ceļot pa ārzemēm kā to dara Jevgēnijs Jevtušenko.

Uz to Vilis Samsons atbildējis:

„Mūziķiem jau ir vieglāk..."

☆

L. A. 6. decembŗa numurā sniegta, gan visai necilā vietā, sensācionāla ziņa.

Proti — no Latvijas saņemts „tagadējās Latvijas anonima autora dzejolis". Tas nolasīts Pasaules brīvo latviešu apvienības valdes sēdē Katskiļos un pēc nolasīšanas piesūtīts L. A. redakcijai. Kuŗa laikraksta redakcija laistu tādu izdevību gaŗām, dzejoli nepublicējot? Arī L. A. redakcija ne, un 11. lappusē lasām:

Kad pilsētā melns esmu
nokvēpis,
es paņemu pirtsslotu čaganu,
es paņemu ķipīti padusē
un klusītēm eju
uz Raganu... u.t.t.

Dzejolis ir, un dzejolis ir tiešām arī — dzejolis. Katra rinda, katrs pants un metafora liecina, ka mums tiešām darīšana ar talantu. Humoristisks, kā teikts L.A. virsrakstā,tas varbūt tieši nav, bet par to jau var domas dalīties.

☆

Turpretī nekāda „domu dalīšanās" neiznāks par to, ka — šis nav nekāda „tagadējās Latvijas anonima autora" dzejolis.

Tas ir arī šeit Rietumos jau sen pazīstams dzejnieka Imanta Ziedoņa dzejolis, kas jau 1970. gada vasarā bija pieejams skaņu platē, autora lasījumā, un publicēts 1971. gadā iznākušā Imanta Ziedoņa dzejoļu krājuma „Kā svece deg" 26. — 27. lappusē.

Dzejoļa noslēgumā Ziedonis, pārdomu pilns, jautā: „Bet cikiem no mums, kad apraks mūs,/ Paliks bārda laukā?

Jā, vai jautājums tiešām nav vietā?

☆

Iepriekšējā krājumā „Es ieeju sevī" Ziedonim ir dzejas rinda: „Man dienas laikā reizēm rādās spoki..."

Gunars Irbe

REIZ TĀLU KAUJAS LAUKĀ SADBERIJĀ

Sen gaidītais Daugavas Vanagu vīru kora Kanadā koncerts šinī Kanadas ziemeļu pilsētā bija pulcinājis sevišķi kuplu klausītāju pulku — dažas pat 10 — 15 gados neredzētas sejas!

Tas aizrāva, savilņoja un aizveda atpakaļ laikā, kad dzimtās zemes robežas vēl nebija tik tālu no mums... Sākot ar Lielo jundu un noslēdzot ar Zilo lakatiņu, klausītāji dzīvoja līdz skaistajām melodijām, V. Pukata lieliski izpildītajām deklamācijām un Dzimtenes meitenes (D. Darkevica) ilgām pēc sava zēna — kaŗavīra.

Pirmo reizi Sadberijā ieradās arī brašais kanaks Vilibalds Drosmiņš (E. Ābele) ar savu dzimtenes meiteni (M. Bērziņa) — abi sen iepazīti un gaidīti draugi no agrākām reizēm.

Žēl, ka M. Bērziņas skaisto altu dzirdējām tikai vienā dziesmā, pikantajā — Un tik lādē, un tik šauj, kuŗa izraisīja spēcīgus aplausus.

Par viesu uzņemšanu bija rūpējušās Daugavas vanadzes un draudzes dāmu komiteja. Lai sadberiešu pateicība DV vīru korim par skaisto sniegumu!

T. N. Sadberijā

SADARBOŠANĀS AR OKUPĀCIJAS VARAS PĀRSTĀVJIEM

Izlasot Latvija Amerikā 13. decembŗa numurā rakstu „Ciemiņi no Rīgas apmeklē Latviešu namu Toronto", varu tikai secināt, ka „kultūras apmaiņa" ar okupētās Latvijas pārstāvjiem kārtojas sekmīgi. No šī apmeklējuma norises jaušams, ka Latvisko zināšanu semināra vadītājam J. Dreifeldam, tāpat semināristiem, kas šajā vakarā bija klāt, nevarēja būt šis apmeklējums negaidīts.

Ciemiņi no Rīgas bija okupācijas varas sūtīti un par viņu uzdevumu, šķiet, nevienam nevarētu būt šaubu. Pārsteidz tas, ka semināra vadītājs, kas pats ir politisko zinātņu referents, pieņēmis no viņiem atvestos suvenīrus.

Tā paša laikraksta numurā kādā citā vietā lasāms raksts „Dzelonstiepļu puķes," kuŗas kādas baltiešu mākslinieku grupas runātājam pirms priekšnesumiem piespiedu darbu nometnē, riskēdams ar savu dzīvību, pasniedzis kāds no ieslodzītajiem — baltiešu jauneklis. „Puķes" bija papīra vistoklī paslēptas dzelonstieples! Bet Toronto, neriskējot ne ar ko, nebija drosmes atraidīt dāvanu pieņemšanu no mūsu tautas okupantu pārstāvju rokām...

Lai gan mūsu tautai Latvijā draud iznīcināšana, vēl vienmēr brīvajā pasaulē mūsu literātu un pat politisko darbinieku vidū atrodas cilvēki, kas mēģina iestāstīt, ka sakaru uzturēšana ar Rīgas funkcionāriem ir tilta mešana uz mūsu tautu Latvijā.

Būtu interesanti zināt, kāds ir Latviešu nama pārvaldes viedoklis par šādiem apmeklējumiem. Vai arī turpmāk šis nams būs atvērts Latvijas okupācijas varas sūtītiem pārstāvjiem?

Dīvains ir arī Bruņa Rubesa apgalvojums Amerikas latviešu jaunatnes apvienības 20. kongresā Čikagā, kur viņš izteicies, ka „trimdas prese tautu Latvijā ignorē, pat nosoda", tālāk runājot par „tiltu mešanu". Nav šaubu, ka lielākā latviešu daļa brīvajā pasaulē un okupētajā Latvijā ir gan pret „tiltu mešanu" ar okupācijas varas pārstāvjiem. Esmu pārliecināts, ka Brunis Rubess ļoti labi zina, ka latviešu nacionālās organizācijas un latvieši brīvajā pasaulē nav pret sakariem ar tautu Latvijā, bet ir noteikti pret jebkādiem sakariem ar okupācijas varas iestādēm un tās funkcionāriem. Kāpēc šāda faktu sagrozīšana un kam ar to gribēts pakalpot?

Kā lai saprot stāvokli, ka persona, kuŗa līdz šim vadījusi Amerikas latviešu jaunatnes apvienību un turpmāk grib mācīt latviešu bērnus Minsteres ģimnazijā, stājusies atklātos sakaros ar Pad. savienības sūtniecību Vašingtonā propagandas filmu sagādes jautājumā un vedusi sarunas ar Latvijas okupācijas varas iestādēm. Jājautā M. Zandbergam, vai viņš domā uzņemt sakarus arī ar padomju sūtniecību Rietumvācijā? Jājautā M. Zandbergam, B. Rubesam, V. Krāslavietim u. c., kādas viņiem ir attieksmes ar „kultūras sakaru komiteju"?

Ir pienācis laiks no šīs mazās, bet skaļās latviešu daļas prasīt, lai viņi atklāti iet zem tā karoga, kuŗam viņi vēlas kalpot. Gadījums ar pretkomūnistisko cīnītāju Tedi Zieriņu ALJAs kongresā Čikagā rāda, kuŗp var nomaldīties organizācija, ja to vadījis cilvēks, kas savu nostāju tik atklāti apliecinājis. Beigās jautājums: kur atrodas 2. vispasaules latviešu jaunatnes kongresa protokoli?

Ojārs Ieviņš, Hamiltonā

CIEMIŅI NO LATVIJAS

Ziņa Latvija Amerikā par negaidītiem ciemiņiem no Latvijas bija liels pārsteigums Toronto latviešiem. Grupā bijuši ap 15 mākslinieku, protams, politisko uzraugu pavadībā, un tie meklējuši satikšanos ar latviešiem Kanadā, arī iespēju publiskām izrādēm. Viņi lūguši telpas šiem sarīkojumiem Latviešu namā (nama valdei neviens no Rīgas grupas tās nav prasījis — red.) un Daugavas Vanagu nama zālē (Rīgas mākslinieku grupas vadītājs Tumovs tās nav pieņēmis — red.), bet abās vietās noraidīti (te vēstules rakstītājs Alberts Kalniņš apgalvojis, ko pats nezina — red.). Tomēr tālie viesi vismaz apmeklējuši šīs telpas (DV namā viņi nav redzēti — red.) un vairākus privātos latviešu dzīvokļus.

Pēc manām domām, ja dzimtenes latviešu mākslinieki nāk ar tīri latvisku programmu, tie nebūtu noraidāmi, bet kaut kāds komūnisma piemaisījums, lai tas nebūtu mums, vismaz pieaugušajiem lipīgs un bīstams, stipri dergtos un tikai sabojātu visu šādu viesošanos. Lielos vilcienos mums nav jāaizmirst, ka tieši dzimtenē palikušie tautieši nes vismagāko nastu ne vien latvietības saglabāšanā, bet arī mūsu zemes paturēšanā. Pat daļai latviešu komūnistu, kā to liecina 17 vadītāju protests, pirmā vietā ir latvieši un tikai tad komūnisti.

Vispār, mēs taču cīnāmies tikai pret komūnismu un tā uzkundzēšanos mūsu zemē. Pati latviešu tauta, par cik tā nav komūnismā ielipusi garīgi, ir mūsu brāļi un cīņas biedri. Kultūras vērtību apmaiņa tomēr jāizkārto tīri latviskā plāksnē. Izslēdzot komūnistisko propagandu, tā varētu būt ļoti teicama un arī no trimdas centrālo organizāciju puses veicināma lieta. Tas būtu ieguvums latviskuma saglabāšanai okeana abās malās. Tomēr vadībai vajadzētu atrasties īstu latviešu un nevis dažu ar „sarkanajām iesnām" saslimušu jaunekļu rokās.

Alberts Kalniņš Toronto

1973. gadā ieejot

ARCHIBĪSKAPA ARNOLDA LŪŠA GANA RAKSTS DRAUDZĒM

Viņā bija dzīvība, un dzīvība bija gaisma. Cik Viņu uzņēma, tiem Viņš deva varu kļūt par Dieva bērniem, kas tic Viņa vārdam." (Jāņa ev. 1,5. 12.)

Brāļi un māsas latviešu draudzēs!

Mēs dzīvojam strauju tehnikas sasniegumu laikmetā. Un tomēr vēl neviens zinātnieks nav varējis atrast tādu spuldzi, kas neradītu ēnas un spētu aizdzīt tumsu, kāda dažkārt sakrājas cilvēka sirdī, cilvēka dvēselē. Tāpēc dvēsele vēl joprojām slāpst pēc gaismas; pēc gaismas, kuŗā ātrāk sadzīst brūces, pēc gaismas, kuŗā kā trausls zieds atplaukst labestība, mīlestība, labprātība. Cilvēka dvēsele meklē gaismu, kas rādītu ceļu uz raženu un pilnvērtīgu dzīvi, dodot spēku piekusušiem, vairojot ticību šaubīgiem, dāvinot cerību izmisušiem, dzīves grūtuma un bēdu nomāktiem un salauztiem, kādu arī tagad pasaulē visu zemju robežās ir daudz.

Šo gaismu meklējot, mēs esam aicināti iet uz Betlēmi, jo tur ir piedzimis bērns, ar kuŗu svētais un mūžīgais Dievs vienreizējā, brīnišķīgā veidā ir ienācis cilvēces vēsturē.

Pēdējo gadu desmitu aprisēs visnotaļ ir vērojama tieksme vulgārizēt skaisto evaņģelija vēsti par Kristus piedzimšanu. Mūsu laikmetam ir tieksme visu atkailināt, nonivelēt, lai lielais vairs nebūtu liels un lai garīgi cēlais tiktu novilkts pelēcīgā viduvējībā.

Šāda nostāja dažkārt ir vērojama arī pret Kristu. Nevien noliedzēji un zaimotāji, bet kādreiz arī tie, kas sevi dēvē par teologiem, Kristum grib novilkt dievišķās pilnības mantiju, kādu Viņa pleciem apseguši gadu simteņi un Viņa sekotāji, kas liecina: „Mēs esam redzējuši Viņa godību, tādu godību, kā Tēva vienpiedzimušā Dēla, pilnu žēlastības un taisnības!" (Jāņa ev. 1,14.).

Un tomēr — Kristus ir gaismas un dzīvības nesējs fiziski un garīgi piesārņotai pasaulei un naida, dažādu daimonisku spēku un ideoloģiju saplosītai cilvēcei. Bez tām atziņām un dievišķām patiesībām, ko Kristus mums devis,

(Turpinājums 10. lp.)

Tāla gaisma

EUGENE TĀLMANE, MĀTES UN DZIMTENES PIEMIŅAI, DZEJA, 125 lp., VĀKU UN VIŅETES ZĪMĒJIS MĀKSLINIEKS ARNOLDS SILDEGS

Tāla gaisma pievērš uzmanību ar divām kvalitātēm: ideālistisku ieceri un ļoti gaumīgu vāku. Brūns, zaļš un smilšu dzeltenīgs, ar trim vārpām un rijas siluetu, liek gandrīz vai rudzu laukam iesmaržoties. Viena no pirmajām „Raven" spiestuves grāmatām. Honorāru dzejniece atvēlējusi veco ļaužu mītnei.

Šajā grāmatā savāktas kāda meklētāja un domātāja cilvēka gara dzirkstelītes un pļavu ziedi, labākais no uzrakstītā pus gadu simta tecējumā, jo grāmata sākas ar tādu dzejoli, kas bijis iespiests Rīgas laikrakstā Latvis 1922. g. Tā sākas ar jaunības pesimismu par nespēju atrast veldzi un beidzas ar vecuma samierināšanos: „. . . ir veldze tevī pašā . . ." (125. lp.)

Apceramo autoru mēdz salīdzināt ar citiem, dažreiz jaunāku ar vecākiem, bet šoreiz domas tiecas salīdzināt pretstatus teorētiski, t. i., no vienas puses, tādus autorus, kas raksta pa grāmatai gadā, tiekot vai līdz pussimtam, bet no otras atkal tādus, kas samierinājušies ar vienīgo grāmatu pus gadu simtenī vai pat visā mūžā.

Salīdzinājumam paskatīsimies vērīgāk dzīvajā dabā. Vai mūsu Gaiziņa kalnam trūkst daiļuma vai tiesību atrasties savā vietā tikai tāpēc, ka tas nespēj izmēros sacensties ar Alpiem vai Himalajiem? Vai cīrulim mazāk tiesību trallināt gaisā un tauriņam lidināties nekā zilonim čāpot pa džungļiem? Vai kāds dievkociņš dārza stūrī kādreiz aizēnojis ābeli un darījis tai pāri? Senlatvietis tautas dziesmās pamanījis pat smildziņu, labsirdīgi tai piedēvēdams sudraba ziedus . . .

Tātad nomērīti, vienveidīgi lielumi zemes virsū laikam tačču nebūs bijuši Radītāja izvēle un nolikums . . . Varbūt par to bija sašutuši mamūti un dinozauri tā, ka izlēma nedalīties zemes labumos ar dažādiem knišļiem?

Un kā ir ar to ražīgo latviešu rakstnieci, kas nesen izstājusies no Latviešu preses biedrības tāpēc, ka tajā esot uzņemti diletanti? Kas ir diletants? Kur robeža?

Knuts Hamsuns savās Mistērijās saka tā: „Lieli gari ir katrā pagastā, vislielākie nāk pa tūkstoš gadiem reizi . . ." Mūsu pašu Blaumanis savā dzejolī Oda pauž tādu pārliecību, ka mūsu vislielākie gari vēl nav piedzimuši . . . Jeb vai tie starplaikā būtu paspējuši piedzimt, izrakstīties un jau izstāties no LPB?

Dzīve ritēs tālāk tā kā tā! Un šai dzīves ritēšanā vienmēr būs sava vieta dažādiem lielumiem un dažādām gaumēm, arī rakstniekus un dzejniekus, lasītājus un klausītājus ieskaitot! Ne jau katrs izvēlēsies naturālistiskos gabalus par izsistu zirga aci, kas karājas kā asiņains bumbulis, vai par izbadinātu kaķi, kas apēd savas īpašnieces bērnu, kuŗa tad kaķi nosit ar zilu ūdens krūzi — tikai tāpēc, ka tādus uzrakstījusi vairāku grāmatu autore Irma Grebzde. Tādiem ar trauslāku gaumi, protams, ir Zenta Liepa, Astrīde Ivaska, Aina Kraujiete vai Herta Krauja, tāpat daudzi citi, bet ar visu to, savā reizē palasot E. Tālmanes dzeju, tāds lasītājs neko zaudējis nejutīsies. — „Es dzīvei pieskaŗos kā vēsma ūdens virsmai" — šādas rindas dzejniece izvēlējusies kā moto savam dzejoļu krājumam.

Dzejolī „Zelta spiets" (8. lp.) dzejniece izvēlas atrasties tur, . . . kur miers ar gaismu vienuviet . . ."

Pavīd gan dažādi jūtu pārdzīvojumu pretstati, kā dzejolī Faţa Morgana (11. lp.), Dziļumā (155. lp.) vai Tumsā (17. lp.), bet visai dažādībai cauri kā pavediens velkas apņēmība meklēt laimi pašai sevī, neatkarīgi no ārējiem apstākļiem.

Pagātne E. Talmanei ir svētnīca (21. lp.); līdzīga noskaņa dažiem reliģiskiem dzejoļiem, kā, piem., Mūžīgās mīklas (25. lp.), kur „. . . sirds tad runājas ar Dievu / Par mīklām mūžīgām".

Visa grāmata iedalīta četrās nodaļās. Otrā no tām jo piemīlīgs dzejolis Dzimtenes silā: „Ceļi zaļu samtu klāti — Ceļu daudz. Sīku ziedu izrotāti Mani sauc", utt. Kā mīlestība, tā dzērvju klaigas pavīd atmiņā, par tālo dzimteni domājot.

Trešās nodaļas saturu labi raksturo dzejnieces izvēlētais moto: „Par gaismu brīnišķu reiz pārvērstas tiek sāpes". Cilvēks pāri piecdesmitiem ar interesi izlasīs šai nodaļā tādu dzejoli kā Dzimtenes vasaras aiziešana (67. lp.); vecāks pensionārs varbūt izklaidēsies, lasīdams dzejoli Vecums (78.—79. lp.) — „Viņš nāks kā vakars karstā pēcpusdienā . . . Un redzēsi tu visām lietām pāri . . ."

Būtu laikam egoistiski vēlēties, lai šo un līdzīgus pārdomu dzejoļus šai nodaļā izvēlētos lasīšanai gados jaunie lasītāji.

Vecuma pārdomas ved vēl lielākā dziļumā grāmatas ceturtajā nodaļā.

Apastrofu lietošana ritma dēļ nav patīkama E. Tālmanes īpašība, un pie tādas acs atduŗas jau pašā pirmajā beigu nodaļas dzejolī. „Tu ne'si viena", ēna teic — (99. lp.), kas klausītājam būtu jādzird kā „nesi", bet būtībā domāts — „neesi". Neko līdzīgu neatradīsim, piem., Elzas Stērstes dzeja! Varbūt Tālmanei bija vēl vairāk jāmācās, vairāk sevi jāvērtē, varbūt grāmata varēja būt plānāka, bet būt tāda ir negrozāms fakts. Veciem lasītājiem nekaitēs, jaunie grāmatu neizvēlēsies.. Lasīt to var.

Antonija Millere

TLTA sestdienas ģimnazijas drāmatiskais pulciņš 27. un 28. janvārī Kultūras dienu ietvaros Latviešu namā Toronto izrādīs Rūdolfa Blaumaņa Trīnes grēkus. Augšējā attēlā tēlotāji: 1. r. no kreisās — Jūlija Pakalna, Aida Putniņa, Jānis Miķelsons un Daina Brumele; aizmugurē — rež. H. Miķelsons, Edgars Legzdiņš, Ēriks Eglīte, Jānis Liepiņš, Atis Freimanis, Silvija Rūtīte, Egils Stiebriņš, Sandra Klepere, Juris Brammanis un Ronalds Joma. Nav klāt Guntis Brumelis un Anita Vaivare.

R. Rūtiša uzņēmums

Eduards Freimanis

JAUNGADĀ

Saules zirgi sajūgti:
visu gadu brauksim
ceļos zeltainos,
ceļos dimdošos,
ceļos, kas skrien debesīs —
Pieturēsim
mežmalā vai druvas līcī;
skanēs statiņos un eglēs
mūzika
no tālu dienu svētkiem.
Nebaidies,
ka zirgi pagurs:
visas celmalas
būs salda siena pilnas.
Sniega kupenā vai ziedu vālā
iekritīsim
savu prieku dalīt.

VĒROTĀJA PIEZĪMES

NORBERTU TREPŠU PIEMINOT

Garīdznieks, rakstnieks, politisks darbinieks Norberts Trepša ir miris. Aizvadīts kapu kalnā. Pieminēšanas vārdi pateikti. Nekrologi publicēti.

Par aizgājējiem runājot tikai labu, esmu mācījies no tautas. Vai ar to visi aizgājēji nekļūst vienādi? Kļūst it kā labi ar savu aiziešanu. Nomiršana it kā attaisno dzīvošanas kļūdas. Vai tas ir taisnīgi pret tiem, kas dzīvē centās būt labi, kas aizejot bija lieli cilvēki? Kas savas kļūdas laboja un izpirka dzīvodami?

Norberts Trepša latviešiem ir liels aizgājējs. Lai cik spilgta un bagāta viņa dzīve, tās pārtrūkums pirms laika ir zaudējums.

Norbertu Trepšu pieminot, mani visvairāk nospiež sajūta, ka, viņam dzīvam esot, par maz pievērsām vērību viņa zināšanām, viņa analizētājam prātam, viņa idejām un norādījumiem. Vai viņš pārāk bieži nepalika kā „saucēja balss tuksnesī"? Kamēr viņš bija mūsu vidū, viņa pravietīgajam darbam, idejām un centieniem, manuprāt, bija tradicionālais liktenis — liela kalibra vīrus visai necienī savā tēvzemē.

Šodien mūsu vidū joprojām ir visi Norberta Trepšas publicētie darbi. Līdz ar to viņš ir ar mums. Un ja patiešām gribam respektējamus darbus veikt, nekas vēl nav par vēlu!

LATVIEŠU VALODAS GADS BEIDZIES, LAI DZĪVO LATVIEŠU VALODA!

Lielu ievērību latviešu periodiskajos izdevumos ieguvis austrāliešu profesors Dr. Trevors Fenels. Viņš iemācījies latviešu valodu un strādā gar zinātniskiem darbiem šīs valodas jomā. Uzturēdamies Ziemeļamerikā, profesors Fenels jau vairākos latviešu sarīkojumos savos referātos aizrautīgi argumentējis par šīs valodas saglabāšanas nozīmi.

Pēc profesora Fenela pēdējā referāta Amerikas latviešu jaunatnes apvienības 20. kongresā Čikagā latviešu periodikā varēja lasīt šādu vērtējumu: „Liels kontrasts šī sveštautieša labajai un tīrajai latviešu valodai bija dažu jauniešu ‚mocīšanās', izsakoties latviešu valodā. Vārdu trūkumu vai nezināšanu kā izteikties lielais vairums aizstāja ar izteiktiem roku žestiem."

Šī ziņa pārāk neiepriecina. Tā neglaimo latviešu ģimenēm. Necildina mātes un tēvus. Bet laba šī ziņa ir tāpēc, ka spējam ieskatīt savas problēmas, un mums ir drosme par tām atklāti runāt. Vai tā nav cerīga zīme diezgan bezcerīgajā valodas gadā?

Tāpēc nemaz nebūs veltīgi atkārtot mūsu līdz šim lielākā latviešu valodnieka Jāņa Endzelīna padomu no 1918. gada: „Latviešu valodas stundās pie mums laiku pavada pavisam nederīgi. Gramatikas stundās piegriež vērību, cik man gadījies novērot, vienīgi gramatikas terminoloģijai, t. i. liek bērniem mācīties, kas ir teikums, teikuma priekšmets u.t.t. Bet zinot un protot šo terminoloģiju, neviens no tam nemācās labāki un pareizāki runāt un rakstīt. Un bez tam līdz šim paši valodnieki vēl nav varējuši savā starpā vienoties par to, kas, piem., ir teikums, jo tas ir ļoti sarežģīts jautājums. Pēc manām domām," raksta profesors Endzelīns, „latviešu valodas stundās vērība jāpiegriež vienīgi pareizai rakstībai, pareizai izrunai un valodas tīrībai."

Aivars Runģis

Liels garīgais koncerts Klīvlendā

Jau deviņus gadus Klīvlendas apvienotā ev.-lut. draudze rīko divus garīgos koncertus gadā ar augstvērtīgu programmu un izpildītājiem. Tāds bija arī 10. decembŗa adventas koncerts, kuŗā piedalījās draudzes jauktais koris Dr. Viļņa Ciemiņa vadībā, trīs vietējie solisti - vokālisti un Kanadas viesis — čellists Juris Ķeniņš un pianiste Māra Ezerkalna, diemžēl — pie ērģelēm, ne klavierēm. Šī koncerta smagumcentrs, bez šaubām, bija Dr. Viļņa Ciemiņa nupat komponētā Ziemsvētku kantāte korim, solistiem un ērģelēm.

Koncerta pirmajā daļā koris slavējami tīrā, izjustā un skanīgā izpildījumā atskaņoja trīs C. Grundmana dziesmas (latviski pārtulkotas).. Jurim Ķeniņam tīrs, dziedošs tonis un respektējama iejūta, atskaņojot Vivaldi koncertu un Galuppi „Adagio". Vienīgi J. S. Bacha trešās svītas mūzikālās vērtības neatraisījās vēl īstā, vēlamā pilnībā, jo šīs vairākbalsīgās svītas tehniskās grūtības sagādā problēmas katram čelliniekam. Dzirdēju Ķeniņu abas pēdējās vasaras Gaŗezerā, tāpēc iedrošinos liecināt, ka jaunais mūziķis atkal kāpis soli uz augšu gan interpretācijās, gan toņa stabilitātē un krāsainībā.

Dr. Ciemiņa lieldarbs „Ziemsvētku kantāte", neapšaubāmi bija šī koncerta kulminācija. Tā sastāv no septiņiem savstarpēji savienotiem posmiem: 1) Ērģeļu ievads, 2) Introits (koris un ērģeles), 3) Gloria I (koris un ērģeles), 4) Gloria II, 5) Ticības apliecība (bass ar ērģelēm), 6) Sanctus (koris, tenora un alta solo, ērģeles) un 7) Āmen (koris ar ērģelēm). Kantāte ir vērtīgs un īpatnēji vienreizējs jaunpienesums mūsu garīgajai mūzikai. Ciemiņš izmantojis liturģiskos bībeles tekstus, komponējot tos kopā ar Karolas Dāles un Elzas Ķezberes Ziemsvētku dzejoļiem, piemēra dēļ:

„Dievs tumsā neatstāj,
tik acis augšup celi:
Pats Kristus bērns mums
māj ar baltu asfodeli."

Neatbildēts lai paliek jautājums —cik saderīgas vai nesaderīgas ir abu dzejnieču maigi romantiskās rindas ar pēcromantisma disonanču biezokņiem, īpatnējo melodiku un ritmiem, kur mums tik parastā, iemīlētā un arvien no jauna gaidītā „Ziemsvētku jausma savādā" dažbrīd izplēn aukstas technikas un intelekta dzeļžainajos skāvienos un čupu akordos. Bet — varbūt būtu vērts labāk ieklausīties jaunajos vējos, jo arī tie nes auglību. Varbūt kādreiz varēs pat iemīlēt? Atcerēsimies vien: brīvās Latvijas laikā ne vien klausītāji, bet arī paši dziedātāji raustīja degunus par Jāņa Zālīša „trakošanu" ar disonancēm viņa koŗa dziesmās „Kad nakts", „Birztaliņa" un „Biķeris miroņu salā", bet tagad?

Jaunā kantāte techniski komplicēta un grūta. Apvienotās draudzes 32 balsu koris to pieveica spožā balsu sastāva dēļ: gandrīz puse no dziedātājiem ar speciāli skolotām balsīm, spējīgi dziedāt arī solo partijas. Kantātes iestudēšanā ļoti enerģiski un veiksmīgi Ciemiņa palīgi bija mācītājs Ivars Gaide, ērģelniece Elza Kalniņa un meiteņu ansambļa „Aija" vadītāja Ausma Pirktiņa.

Ar lielu atzinību jāpiemin arī kantātes solisti: kontralts Torilds Barbins, kuŗam šoreiz bija jādzied ticības apliecība viņa balsij nepiemērotā, dziļa basa diapazonā.

Klausītāju reakcija krasi atšķirīga, pārsvarā — neapmierinātie, pat no pašiem koristiem. Vēroju, ka kantātē tika uzņemta daudzās skaņu lentēs, tātad — būs vēl ko paklausīties, būs ko papētīt un pastrīdēties. Ar vienas vien reizes noklausīšanos šī kantāte nemaz nav izvērtējama. Cits jautājums — par cik tā spēja vai nespēja iesildīt klausītāju sirdis Ziemsvētku brīnumam.

J. Kalniets

Māja par 2100 dolariem

LATVIEŠA ROKĀS PASAULES PAJUMTES ATRISINĀJUMS

Glīti iekārtotajā mājā Toronto priekšpilsētā mūsu laikraksta atbildīgajam vadītājam Aleksandram Budrēvicam ar grūtībām beidzot izdevās gūt informāciju no mūsu tautieša Jāņa Grimbas par panākumiem un pasākumiem „pasaules pajumtes" problēmu risināšanā.

Sarunā Jānis Grimba izsaucās:

„Es pašreiz jūtos kā kādreiz Henrijs Fords, kad tas gribēja pārliecināt savus līdzgaitniekus, ka pasaule ir ar mieru pirkt vismaz vienu miljonu automašīnu, bet viņam grūti nācās to iestāstīt pārējiem" — Mūsu pasaules tirgus pētījumi pierāda, ka, ja ģimenei pajumte maksā 5000 dol., tad to var nopirkt tikai 4% no visām ģimenēm, bet ja tā maksātu 1500 dol., tad to varētu atļauties 54% no višiem pasaules iedzīvotājiem. Kā redzams, ir jāatrod veids un līdzekļi, kā pagatavot mājas masveidā par mērenām cenām un lielākai daļai par pieņemamām cenām. Mūsu tautietis ir atradis atrisinājumu šim burvju lokam.

„Skylight Homes Ltd" prezidents Jānis Grimba ar sajūsmu stāsta, ka viņa sabiedrība ar šāgada 28. decembri sāks ražot 500.000 produkcijas māju gadā Ontario provincē. Pictonā šim nolūkam ir noīrēta kādreizējā Kanadas armijas novietne ar pusmiljonu kvadrātpēdu lielu platību zem jumta, bet, ieskaitot apkārtējās novietnes zemi, pavisam šīs sabiedrības rīcībā ir 725 akri.

Pirmajā gadā paredzēts nodarbināt 1800 cilvēku; produkcijai palielinoties, strādnieku skaits vēl varētu krietni pieaugt. Pašreiz ražošanas process jau pilnā spēkā ASV, Luisianas pavalstī, Baton Rouge pilsētā, no kurienes arī sūtīs darba lietpratējus jaunās fabrikas uzsākšanai Kanadā.

Uz jautājumu, kur mūsu tautietis ņem kapitālu šim lielajam pasākumam, viņš citēja labi pazīstamo izteicienu, ka nav tik svarīgi, ko cilvēks zina, bet gan, ko viņš pazīst... Apskatot pārējo uzņēmuma direktoru sarakstu, liekas, ka viņam būs taisnība, jo tur figurē iespaidīgi vārdi, kā, piemēram, Džēms Rūzvelts, bijušā ASV prezidenta dēls, Barons fon Blombergs, pazīstamais pasaules diplomāts un latviešu draugs, kā arī Džons Kannegaiters un Volfs fon Teichmanis, kas ir plaši pazīstami vārdi saimnieciskā laukā. It kā atvainodamies Jānis Grimba piebilda, ka 80% no visām akcijām gan piederot viņam pašam.

Produkcijas māja tiek gatavota no „polyester arcylic" materiāla speciālā procesā; tas tiek pārklāts pāri pus collu biezam „bišu šūnu" papīram, piesātinātām ar nedegamu materiālu. Šīs plāksnes saliek dubultīgi un, ja klimatiskie apstākļi prasa, papildus lieto speciālu izolācijas materiālu. Standarta lieluma māja ir 680 kvadrātpēdas un tiek pārdota par 2100 dol. Mājas kvadrātūru var palielināt vai samazināt pēc vajadzības. Arī krāsu izvēle ir ļoti liela. Šo celtniecības veidu var piemērot arī skolu, slimnīcu un viesnīcu būvei, kā arī šeit, Kanadā, vasarnīcām. Materiāls ir nedegams, ļoti viegli tīrāms ar siltu ūdeni un ziepēm. Pārvadāšanai standarta māju novieto divdesmit vienu pēdu garā, sešas pēdas platā un piecas pēdas augstā kastē, kas kopā sveŗ 1750 mārciņas.

Runājot par nākotnes izredzēm, Jānis Grimba izteicās, ka viņam nav rūpju ne par darba trūkumu, ne arī par konkurenci, jo pašreiz pasaulē trūkstot 200 miljonu mājvietu, un to skaits pieaugot par 12% gadā.

Jānis Grimba

Pašreiz firmai ir pasūtījumi 100.000 mājām. Sāktas arī sarunas par pasūtinājumiem tuvākā laikā no Kostarikas, Filipīnām, Afganistanas, Meksikas, Alžīras un Čīles.

Atvadoties mūsu laikraksta atbildīgais vadītājs, kas arī ir Latviešu saimniecisko darbinieku apvienības Kanadā valdes priekšsēdis, piebilda, ka ir patīkami redzēt latviešus lielu pasākumu priekšgalā, kas var, grib un spēj latviešu vārdu celt Kanadas un pat starptautiskās saimniecības laukā. A. B.

Rīgā miris gleznotājs prof. Jānis Roberts Tilbergs

Rīgas laikraksti vēstīja, ka 7. novembrī miris gleznotājs prof. Jānis Roberts Tilbergs, pārsniedzot 90 mūža gadus.

Jānis Tilbergs dzimis Rīgā 1880. gadā un 1909. gadā beidza Pēterburgas mākslas akadēmijas prof. D. Kardovska meistardarbnīcu un papildinājās ārzemēs. Atgriezies Rīgā, viņš saistījās par mācības spēku Rīgas pilsētas mākslas skolā, bet kara laikā devās uz Krieviju, kur kara beigās un juku laikos strādāja par skolotāju Vitebskas mākslas skolā. Atgriezies Rīgā, J. Tilbergs tūlīt uzņēmās paidagoga pienākumus Latvijas mākslas akadēmijā, un viņu ievēlēja par figurālās meistardarbnīcas vadītāju un profesoru, kur viņš līdz 1932. gadam zināšanas sniedza daudziem mūsu mākslinieciem.

Prof. Tilbergs bija veikls zīmētājs, viņa ilustrācijas gadsimta sākumā sāka parādīties žurnālā Austrums, kuŗam viņš zīmēja arī titullapu. Viņš kopā ar A. Purīti nodibināja žurnālu Svari, kuŗā un arī krievu izdevumos guva teicamas sekmes kā saržists. Jāpiebilst, ka Svari iznāca arī neatkarīgās Latvijas laikā no 1920. līdz 1932. gadam, kur tāpat strādāja līdzi Tilbergs.

Visplašāk gan prof. J. Tilbergs bija pazīstams kā portretists un jau sākot ar 1910. gadu ar saviem portretiem piedalījās Latvijā un ārzemēs. J. Tilberga darbi bija izstādīti Latvijas reprezentācijas izstādēs: 1935. g. Briselē, 1938. g. Kopenhagenā, 1939. g. Parīzē, bet 1940. g. Londonā.

Prof. J. Tilbergs 1944. g. devās uz Vāciju, bet 1945. gadā atgriezās atpakaļ Rīgā un saistījās atkal par mācības spēku Mākslas akadēmijā.

J. Tilbergs darinājis daudz portretu: J. Raiņa, E. Smilģa, K. Lindes, tēlnieka K. Ončevska, prof. P. Stradiņa, prof. J. Endzelīna un citu. Bez tam Tilbergs devis arī vairākas altāŗa gleznas, sienas gleznas Romas viesnīcā un Rīgas pilī. Viņš ilustrēja arī grāmatas, starp tām arī okupētajā Latvijā izdoto Andreja Upīša romānu Zaļā zeme.

Latvijā prof. J. Tilbergam piešķīra nopelna bagāta mākslas darbinieka un arī Tautas mākslinieka nosaukumu.

Prof. J. Tilbergu apbedīja 12. novembrī Meža kapos.

O. A.

Ontario sporta sasniegumu banketā Kvīnsparkā apbalvojumu saņēma arī 18 g. vecā Lazdiņa (attēlā pa labi), kas darbojas īgauņu „Kalev" vingrotāju vienībā. Viņai pazīšanās zīmi piesprauž īgauniete Valve Leemeta, kas darbojas tajā pašā vienībā.

No Maskavas un Rīgas uz Izraēlu

Kā zināms, Pad. savienības žīdiem un citiem pilsoņiem, kas vēlas šo zemi atstāt, ja padomju iestādes vispār piešķir izceļošanas atļauju, jāsamaksā īpašs „izglītības nodoklis", kuŗu iekasē valsts, ko tā izdevusi it kā par izceļotāja izglītošanu. Jo kādam izglītība lielāka, jo „atmaksājamā" summa augstāka. Tā kāda Rīgas žīdu profesora „skolas nauda" aplēsta par 36.000 dolariem. Izceļotāji pa lielākai daļai paši nespēj šīs summas samaksāt, un viņus „jāizpērk" radiem ārzemēs.

Žīdus, kas saņēmuši izceļošanas atļaujas, sapulcina Maskavā, kur pēc rūpīgas mantu pārbaudes iesēdina vilcienā, lai, šķērsojot Polijas un Čechoslovakijas robežu, tie nokļūtu Vīnē — Austrijā. Katram līdzi vienīgi neliela rokas bagāža. Par visu zaudēto un pārdzīvoto neviens tomēr vairs nekurn, bet ar nepacietību gaida stundu, kad varēs spert pirmo soli žīdu valstī — Izraēlā.

No Maskavas līdz Vīnei vilciens brauc divarpus dienas. Ešalonā bija žīdi gan no pašas Maskavas, Ķijevas, gan arī Viļņas, Rīgas un citām pilsētām. Čechoslovakijas un Austrijas robežu vilciens šķērsoja pie Hohenavas stacijas plkst. 4.55 no rīta. Neviens braucējs vairs negulēja. Pēc iebraukšanas Vīnē un kafijas iebaudīšanas visus noveda uz transitnometni Šenavā, kādus 15 km ārpus pilsētas, lai tālāk lidmašīnā transportētu uz Telavivu un pēc 3 ar pus stundām sasniegtu Izraēlu. Brauciena laikā skanēja daudzas žīdu dziesmas. Visiem bija priecīga sajūta par „atgriešanos mājās".

Bija jau vakara krēsla, kad lidmašīna nolaidās Telavivas lidostā. Aplausiem skanot, daudz atbraucēju slaucīja miklās acis. Bija jau pusnakts, kad sākās formālitāšu kārtošana, kuŗu 7 ierēdņi veica kādās pāris stundās. Visi nu bija atguvuši brīva cilvēka tiesības un gaidīja, kurp katru sūtīs, lielāko vairumu norīkojot uz apmetnēm tā sauktajos jaunapgūtos novados, daudzkārt visai tuksnešainā apgabalā.

Možāks gars valdīja jaunākajā paaudzē, no kuŗas kāda jauniete deklarēja: „Mēs gribam strādāt un redzēt sava darba rezultātus." Jauniešiem, liekas, bija vienalga, kurp tos norīko, bet vecākai paaudzei visai sāpīgi bija dzirdēt, ka Izraēla nav tikai Telaviva un Haifa. Šo patiesību ne visi spēja atskarst, varbūt vēl mazāk kāda ieredņa piebildi, ka viss tiek darīts kā pašu braucēju, tā arī Izraēlas labā, jo visi zināmā mērā uzskatāmi par pioniēriem, un augļus varēs baudīt tikai viņu bērni.

Kā iedzīvosies savā jaunajā dzīves vietā uz jaunapgūto novadu aizsūtītais Rīgas kurpnieks un cik ilgi par saviem radiem, kas vēl palikuši aiz dzelzs aizkara, nāksies skumt brīvībā izkļuvušajiem? Un kad atkal dzīves gaitas apvienosies tam iebraucējam, kuŗa dzīvesbiedrei padomju iestādes Rīgā liegušas izceļošanas vīzu? Ko darīs tas sirmgalvis no dziļās Iekškrievijas, kas prot vienīgi krieviski, un vai vecajam Abramam pēc pirmajiem prieka brīžiem sirdī iezagusies „svešuma sajūta vēl ilgi viņu sāpinās? Valsts iestādes gan šīs problēmas cenšas mīkstināt, bet ne visas vēlmes iespējams piepildīt.

Ikvienam ieceļotājam pēc izvietošanas darbā izsniedz „kabatas-naudu". Iespējams saņemt arī aizdevumu dzīves uzsākšanai. Preču izvēle veikalos liela, bet ne visiem sākumā iespējams tās iegādāties; jāapmierinās ar pašu nepieciešamāko. Ierādītie dzīvokļi jaunapgūto novadu modernajās jaunceltnēs visai pieticīgi iekārtoti, tikai ar pašu nepieciešamāko, bet ar visu to Izraēlai katras iebraukušās ģimenes „uzsūkšana" izmaksā vairākus tūkstošus dolaru.

Visiem iebraucējiem iespējams piedalīties speciālos žīdu valodas kursos, lai apgūtu pareizo sarunu un rakstu valodu. Jauniešiem šo kursu apmeklēšana sešas reizes nedēļā nesagādā grūtības, bet vecākiem cilvēkiem tā prasa lielu piepūli.

No visiem Izraēlas pašreizējiem iedzīvotājiem tikai puse dzimuši Izraēlā, bet pārējie ir ieceļotāji no citām valstīm. Kāds imigrācijas iestādes augstāks ierēdnis izteicies, ka Izraēla vienmēr uzņems ikvienu žīdu tautības pilsoni, vienalga, no kuŗas valsts tas nāktu, vispirms domājot par žīdiem Pad. savienībā. A. P.

Rīgas deju un dziesmu ansamblis viesojas Francijā

Visu novembŗa mēnesi Francijā viesojās profesionālais deju ansamblis Daile no Rīgas, praktiski bez pārtraukuma katru dienu sniegdams vienu izrādi citā pilsētā. Turneju organizēja Francijas - Pad. savienības draudzības biedrība un pirmajā izrādē Parīzē bija ieradies pat krievu sūtnis Abrasimovs.

Pirms izrādes klātesošie tur dabūja noklausīties gaŗu propagandas runu par labo dzīvi Pad. savienībā. Šo daļu gan vēlākās izrādēs atmeta, taču kaut vai skatītājiem pārdodamo programmu iespiešana minētās organizācijas mēnešrakstā izteica daudz.

Liekas, šis ap 90 dejotāju, mūziķu un dziedātāju lielais ansamblis ir labākais, kāds latviešiem ir bijis, tomēr programma sagādāja pārsteigumu, pat vilšanos kā frančiem, tā nedaudzajiem tautiešiem.

Programmā solīja latviešu folkloras dziesmas un dejas, kaut arī ar piemetinājumu, ka vecās tradicijas ir uzlabotas un meklētas arī jaunas formas, atbilstošas laikmetam.

Ir tomēr atšķirība starp tautas deju, kaut izdaiļotu, un baletu, kur folkloras elementus spēj atrast tikai pazinējs. Blakus iespaidīgajam — Pūt, vējiņi (un arī Lāčplēša un Spīdolas dejai), Seši mazi bundzinieki ar savām bērnu rotaļbungām gan atstāja ikvienam ļoti apšaubāmu iespaidu. Raibie cimdi un Trīs jaunas māsas pat nepatīkami atgādināja krievu līdzīgus uzvedumus. Var piemetināt arī klaunisko Vecpilsētas polkas uzvedumu. (Tā esot domāta jauniešu ieinteresēšanai ?).

Tā īstās tautas dejas ar lielisko, kaut vietām modernizēto izpildījumu, kā Gatves deja,Rucavietis un it īpaši Ačkups, pazuda šajos augļu salātos. Vismaz pašiem frančiem, kā to liecināja dzirdētās sarunas un lasītās atsauksmes.

Ar orķestris savos koncertgabalos nespēja dot īstu priekšstatu par mūsu folkloru. Šajā ziņā daudz saglāba teicamie dziedātāji, kaut, piem., kokles gan bija drīzāk tikai dekorātīvas.

Programmā ietilpināta tikai viena krievu deja un viena iesprausta krievu dziesma (ja neskaita tradicionālo viesizrāžu vietējo dziesmu), bet ā iekārtota tā, ka piedevās varēja dabūt tikai krievisko.

Arī pārdodamajās skaņu platēs latviešu mūzika bija sīkā mazākumā, bet tās apskatot vismaz bija iespēja apmainīt dažus vārdus ar viesiem no Latvijas.

Dailei neizdevās parādīt latviskumu tā esencē, bet visiem skatītājiem kļuva skaidrs, ka sniegtais ir ļoti atšķirīgs no padomju zemju mākslas, kuŗu mēdz identificēt ar krievisko.

V. K.

(25. turpinājums)

Malkas šķilas bija sakrautas krusteniski, veidojot tādu kā senlatviešu torni. Uz mazā galdiņa dega trīs sveces.

„Tēvs, man trūkst spēka visiem izlūgties piedošanu... Esmu ģļēvs un dzīves noguris."

„Ritvar, tāpat kā aiztecējuši ūdeņi negriež dzirnu ratus, tā arī pagājuši notikumi pieder pagātnei, un kas dzīvo pagātnē, tas ir garīgi miris. Nav tādas varas, ne spēka, kas bijušo spēj nebijušā pārvērst, tāpēc mums jāturpina dzīvot saprātīgāk, jāmēģina neatkārtot vecās kļūdas. Tu taču zini tikpat labi kā es, neviens no tevis atvainošanos neprasa. Vai tu ievēroji pārvērtības mūsu mājā? Žēl, ka Elīzas nav, viņa arī droši vien pārvērtusies līdz nepazīšanai," vecais Grīva sirsnīgi iesmējās. „Mēs abi sarakstāmies kā brūte ar brūtgānu." Vecaistēvs smagi nopūtās. „Tev ir apbrīnojami laba sieva un man labākā vedekla pasaulē."

*
**

„Tēvs, rītā pēc pusdienas man jābrauc projām. Labi, ka Elīzas šeit nav, jo tas, ko gribu tev teikt, nav nekas iepriecinošs. Vēl šobrīd nezinu, kādēļ viņi mani izlaida uz šīm pāris dienām. Varbūt grib dot iespēju bēgt, lai piekabinātu gaŗāku „noziegumu virkni". Nākamo rudeni ir vēlēšanas, un kā vienai, tā otrai partijai būtu izdevīgāk tikt no manis vaļā. Aijas vēstules mani paglāba no galīgas iznīcināšanas. Es meloju, teicu, ka rakstītāja ir mana māsa... Māsa!" Ritvara bals aizlūza, un viņš sāka raudāt kā izkults bērns.

Grīvas tēvs klusi turpināja savu maltīti. Varbūt viņiem abiem šīs ir pēdējās vakariņas. Par vecā Grīvas sirds vājumu neviens, izņemot ārstu, nezināja, arī Elīza ne, tāpēc būtu labi pēc iespējas vairāk izrunāt.

„Aija patiesi ir bijusi mums visiem kā māsa. Bez viņas mēs ar māti un Elīza būtu aizgājuši neziņā. Kaut nu Aijas jaunajā dzīvē visi labie gari stāvētu klāt," vecaistēvs runāja dziļi izjustā pārdzīvojumā.

„Tēt," lūdzēja skatu Ritvars vērās slimajā vīrā. „Aija bija mana pirmā un vienīgā mīlestība, bet es to apgānīju visnekrietnākajā veidā. Aija, ne vārda nesakot, aizgāja no manas dzīves. Elīzas es nekad neesmu mīlējis un arī nespēju mīlēt. To, ka viņa ir labs, par daudz labs cilvēks, mēs visi zinām un atzīstam. Es ievēroju, ka arī aukstā plastika noņemta no mēbelēm. Viņa ir manu bērnu māte, bet tas arī viss. Kad cietuma priekšnieks paziņoja, ka man piešķirta brīvdiena, gribēju to pavadīt turpat kalnos, otrpus cietuma mūriem, bet man bija jāsatiek tevi."

Vecais Grīva saņēma dēla roku stingri savējā. Viņu aizkustināja, ka dēls izskatījās tieši kā viņš pats pirms divdesmit pieciem gadiem. Tās pašas skaidrās zilās acis biezu uzaču lokā.

„Tu esi nosirmojis, zēn," viņš teica.

„Man jau ir piecdesmit, vai tev patīk vai ne! Vidējie mūža gadi!"

„Piecdesmit! Neticami!"

Ritvars domīgi raudzījās uguns liesmās.

„Piecdesmit! Tu droši vien tam neticēsi, ka pirms pieciem gadiem es gribēju no Elīzas šķirties, tad, kad man likās, ka bērniem mūsu palīdzība un atbalsts vairs nav nepieciešams, bet man pietrūka drosmes. Tēt, es vēl arvien mīlu Aiju. Es vēl arvien klusībā cerēju, ka varbūt kādreiz mūsu ceļi atkal krustosies pirmās mīlestības atblāzmā, bet tagad es zinu, ka esmu zaudētājs uz mūžīgiem laikiem."

Ienāca Larisa ar saldo ēdienu. Jaunā sieviete klusi novāca netīros traukus un nolika mazas stikla bļodiņas ar augļiem, kafijas krūzītes un cepumus. Tikpat klusi kā nākusi, viņa atkal izgāja.

„Neziņa, tēt, neziņa ir tā, kas mani visbiežāk moka un biedē, kam ar manu tiešo pārkāpumu nav nekāda sakara. Liekas, ka viena no partijām piesavinājusies manu „kukuļu" naudu savai vēlēšanas kampaņai. Abas partijas izmanto mani kā spēļu kauliņu, jo abu partiju sirdsapziņa nav tīra. Pierādījums tam ir manas brīvdienas un pārcelšana uz Markveti (Marquette) pie Supēriora ezera. Tas ir tikai simtu piecdesmit jūdzes līdz Kanadas robežai, tuvāk pie „māsas"! Tur man būs jāpalīdz pie cietuma pārbūves plāniem. No ārpuses tas atgādina armijas barakas, vācu bēgļu nometni, nav pat restoto logu, izņemot galveno mītni, mūŗa ēku kalnā ar skatu uz ezeru. Tā atgādina cietokšņa sarga torni. Tās laikam arī ir šī torņa galvenās funkcijas un uzdevums. Kristīnes vīrs un viņa draugs, abi jauni advokāti, mēģina man palīdzēt. Man šķiet, ka Brents savācis ļoti daudz un iespaidīgu pretargumentu un pierādījumu, ka gratifikācija no firmas pieprasīta pēc kāda valstsvīra ieteikuma un ka šī nauda izlietojama vēlēšanu kampaņai. Jūtos par gļēvu, lai drošsirdīgi paziņotu, ka tā nav tiesa. Naudu gribēju paturēt pats, gribēju ar to pārveidot savu dzīvi."

„Tu vienmēr esi bijis nepacietīgs, Ritvar, tu visu esi gribējis iegūt steigā, bet tur nu es vainoju sevi. Tu augi pie mātes, biji mūsu ģimenes acuraugs, jaunākais ar mākslinieka dvēseli un talantu. To tev vajadzēja izkopt, pie tā palikt, bet tu gribēji mani iepriecināt, tu gribēji mani pārsteigt. Tu vienmēr esi vēlējies it kā aizstāt tavu brāļu un māsas trūkumu, un mēs ar māti esam bijuši par gļēviem atzīties, ka to taču neviens nekad neiespēs. Ritvar, es savas kļūdas vairs nespēšu labot, piedod man, ka esmu bijis patmīlis, bet tu, tu gan raugi lietas tā izkārtot, ka tava ģimene paliek kopā, ka Elīzai nav vairs jācieš. Tāda ir mana pēdējā vēlēšanās. Mans mūža gājums ir nostaigāts. Labs vai slikts, par to lai Dievs spriež tiesu, jo atlikušo dienu skaitu gribu nodzīvot mierīgi, kopā ar māti un manu „sauszemes kuģa" dienas grāmatu. Gribu sagaidīt Elīzu, kas man kļuvusi tikpat mīļa kā īstā meita."

Ritvars raudzījās kamīna liesmās. Dzelteno krizantēmu kuplie ziedi zaļajā māla krūzē uz zemā galdiņa brīžiem pieņēma sārtu, brīžiem oranžu nokrāsu. Uguns liesmas rotaļājās ap tiem kā vieglprātis mākslinieks, izmēģinādams gan vienu, gan otru krāsu. Viņa vecākais dēls Ilgvars studēja medicīnu, bet Zintis valodas. Aira bija labi situēta un laimīga. Ritvaram bija ļoti siltas un draudzīgas attieksmes ar Larisas vīru, kādas mazgadīgo noziedznieku iestādes instruktoru.

„Tēt, vēl pirms gulētiešanas gribu parunāt ar Hariju. Viņš ir brīnum jauks cilvēks. Sirds un dvēsele."

Vecais Grīva pagrieza savu braucamo krēslu un pietuvojās dēlam.

„Harijs un Aija, tie abi par mums visvairāk rūpējušies. Arī pārējie katrs savā reizē, vairāk vai mazāk, bet Harijs un Aija vienmēr. Nezinu, vai viņi savā starpā sazinājušies, bet naudas sūtījumi nākuši pamīšus, lai mums nekad nebūtu trūkums."

„Tēv, tev tie ir fakti man nepanesams slogs.. Kad un kā es to viņiem spēšu atlīdzināt?"

„Ritvar, to viņiem neviens nevar un nespēj atlīdzināt, tikai Dievs. Tici viņa žēlastībai, tad arī tavā nemiera pilnajā dvēselē ienāks miers un tu redzēsi un sapratīsi, ka ir vēl daudz, ļoti daudz īstu kristiešu šinī sajauktajā laikmetā.

Vakariņas bija paēstas, un Grīvas tēva seja staroja lielā pašapmierinātībā. Tagad viņš mierīgs varēja savu dzīves vakaru sagaidīt.

„Esmu noguris. Pasauc māti, lai palīdz man ietērpties vakara tērpā," slimnieks šķelmīgi piemiedza vienu aci.

(Turpinājums sekos)

Hermanis Kreicers

Mārtiņu Celmu atceroties

Laiks nes mūs un mūsu mūžus, viņā krastā, viņsaulē. Tur nu ir daudz draugu, varbūt pat vairāk nekā šai saulē. Nule tiem pievienots Mārtiņš Celms. Dzirdējām, zinājām, ka viņš cīnās ar slimībām, ka viņš nes prāvu gadu nastu. Atkal mūsu priekšā nostājas dzīvības un nāves neizskaidrojamais noslēpums.

Bargais kara laiks sagrāva mūsu neatkarību un sajauca mūsu dzīvi līdz pamatiem. Kā prazdami pūlējāmies noturēties virs ūdens. Vācu okupācijas laikā esmu Rīgas pilsētas Izglītības valdes Skolu daļas vadītājs. Blagus kabinetā „sēž" abi Rīgas pamatskolu inspektori — Mārtiņš Celms un Artūrs Sērsna. Tur iepazīstu Celmu un — iemīļoju. Viņš ir matēmatiķis. Celma būtībā ir kas matēmatisks: darbā, darīšanu kārtošanā viņš ir noteikts, sistēmatisks, rūpīgs un lietišķīgs, prasīgs pret sevi un citiem. Privātā saskarē sirsnīgs, korrekts un patiess; neglaimo un nelišķē. Matēmatika viņu aizrauj — kā dzeja. Katram skaitlim esot sava īpata seja un simbolika. Tā, „viens" (1) esot individuālists, pašapzinīgs, vienpatis, savdabis, apmēram kā Raiņa „Kalnā kāpējs". Par skaitļu simboliku viņam bija kāds raksts. Kāda redakcija to noraidījusi, un viņš nav meklējis citu iespēju to publicēt.

Viņam ir arī draisks, labsirdīgs humors, un mūsu trijotnes valodās tas bieži uzdzirkstī. Runu par mūsu šodienu un nākotnes izredzēm mums netrūkst. Bet notikumi neris pēc mūsu prognozes un aplēsumiem. Latvijā atkal gāžas komūnisti. Dzīve jūk un brūk. Mums pietiek Baigā gada pieredzes. Mēs pametam mājas un dodamies uz rietumiem. Gadās, ka kuģis „Donau" ved mūs uz Vāciju kopā ar Celmiem.

— Pirms 6 mēnešiem mājās netiksim, domā kāda tautiete.

Diez', vai nepaies 6 gadi, bilst Celms.

— Tik ilgi nu gan nekādā ziņā, viņa nepadodas.

— Tomēr. Vēl jau kādu laiku kaŗos. Un kamēr tad izspriedīsies visādās konferencēs un izkārtos sajaukto pasauli, paies gadi.

Šoreiz Celma pareģojums piepildās ar uzviju.

Vācijā pirmo ziemu viņš dabū nostrādāt diezgan smagā darbā kādā rūpnīcā. Pēc kapitulācijas pārceļas uz netālo Kleinkecas DP nometni un atsāk, kā pats smej, veco niķi — skolotāja darbu: noorganizē un darbojas nometnes skolās, top arī Švābijas latviešu skolu inspektors. Darbam nododas ar lielu rūpību.

Tad nāk mūsu lielā izklīšana, kas Celmu ģimeni noved ASV krastā. Te Celms ir kāda bagātnieka ārpilsētas īpašuma saimnieks un kalps viena personā, iemanto sava šefa cieņību un uzticību un nostrādā pie viņa visu laiku līdz pensijai.

Pirmos pēckaŗa gados Celmiem jāizsāp kāda smaga sāpe: dēls Juris ir iesaukts vācu armijas gaisa izpalīgos un kopš kapitulācijas par viņu nav nekādu ziņu. Tāda pati sāpe ir arī Pēterim Ērmanim, un to viņš izteicis dzejolī. Celms to lasa dziļā aizkustinājumā. Kur tu esi, dēls? Labos ļaudīs? Ļaunos? Vai varbūt — tevis vairs nav? Tikai pēc gadiem uzzina, ka, gana izcieties, Juris atgriezies Rīgā un pamazām sāk atkopties.

Spraigais sabiedriskais darbs tālu pārsniedz ģimenes loku. Celms ir ALAs Kultūras biroja Izglītības sekcijas vadītājs. Viņa vadībā un līdzdarbībā ir noorganizētas ASV trimdas latviešu skolas, sastādītas un izdotas mācību grāmatas un tabulas, izstrādāta programma, sakārtots un izdots „Metodisku rakstu krājums". Tas ir varens veikums, kur ieguldīts daudz sirdsdedzes un rūpīga darba. Tas liecina par viņa lielo varēšanu.

Nolicis amatu, Celms patapas brīžos nododas lasīšanai. Acīgi seko latviešu dzīvei trimdā un dzimtenē, tāpat pasaules notikumiem. Par visu viņam savs spriedums un vērtējums. To gan viņš nemēdz uztiept citiem, bieži pat neatklāj. Viņš nav runātājs, bet darītājs. Ja nepieciešams runāt, runā īsi, skaidri un lietišķi, bez kādiem izpušķojumiem. Nemīl reprezentēties.

Raksta arī kultūrvēsturisku romānu Graudnieki, kur notēlota šīs kādreizējās laucinieku šķiras dzīve. Tanī daudz paša autora pieredzējumu un vērojumu.

Beidzot Celms pāriet „brīvkungos" un pārceļas uz Ņujorku. Augums tas pats staltais, tas pats laipnais smaids un pētīgās acis. Tikai tumšie viļņotie mati kļuvuši balti un sejā sīks gadu raksts. Tādu viņu redzēju pirms gada. Garā mozs, diezgan valodīgs, ar raksturīgu humoru. Tikai par slimībām nogaudās: Šis vairs tāds žēlastības laiks vien esot. Prātā nenāca, ka redzamies pēdējo reizi.

Reiz Mārtiņš stāstīja par savu tēvu. Tas iebraucis no laukiem Rīgā apsērst dēlu. Pie tiltiem atvadījies no Daugavas:

— Paliec sveika, upe! Tu tecēsi kā tecējusi. Bet es drīz stāšos un tevis vairs neredzēšu.

Tiešām, tā arī noticis.

Savu tecēšanu nu ir izbeidzis arī Mārtiņš Celms. Bet cilvēki dzīvo tālāk savos bērnos, savos darbos, tuvinieku un draugu atmiņās. Tur viņš, goda vīrs, turpina savu tecēšanu.

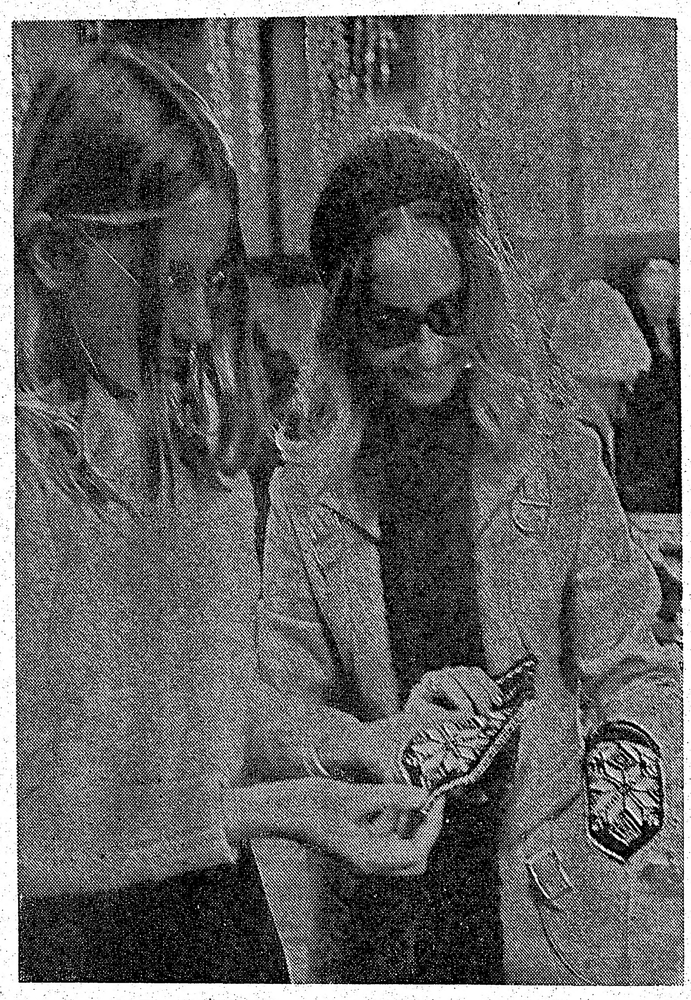

Ar Anitas Bencones adīto latvisko cimdu pāri DV tirdziņā Toronto, no kreisās: Daina Brumele un Ilze Andžāne.
J. Liģera uzņēmums

Eduards Freimanis

Pēdējais stāstījums

(Beigas)

Tāpat lielajā pasaulē: muļķi jāsoda, lai gudrie justos droši. Tā Dievs nosacījis: vajadzīgi ģeniji un vientieši. Ir tiesneši, ir apsūdzētie. Bet cietumos iesprostoti arī gudrie. Visi noziegumi nenāk muļķības dēļ. Daudzi nāk pārgudrības vai garīgas pagrimšanas dēļ. Tikai par tādiem nodarījumiem vajadzētu bargus sodus. Muļķus vajadzētu turēt kopmītnēs un dot viņiem tādus darbus, kas viņus apmierina. Bet kur ir robeža starp muļķību un gudrību? Īstu humānismu cilvēce nekad nesasniegs.

Bērni ir klusāki nekā parasts. Atskanot zvanam, visi sanāk klasē rātni un apsēžas solos bez kavēšanās. Daudzi uz mani pat nepaskatās. Donna vairs neraud. Iedama gaŗām Edvardam, viņa iegrūž tam dūrīti sānos. Pasmaida. Tas laikam nozīmē, ka viņa uz zēnu ļauna prāta vairs netur. Viņa Edvardam nodarījumu aši piedevusi, bet es nespēju zēnam uzsmaidīt. Palieku ciets kā nokaltis paeglis ar asām paegļu adatām. Vai Dievs mani nesodīs? Bagātīgi Viņš mani aplaimojis, bet vai es protu dzīvot kā laimes bērns?

*

Pusdienās tu mani saņem raudādama.

„Kas noticis?" prasu izbijies.

„Nesu no akas ūdeni, kritu — sadauzīju muguru."

„Sāp?"

„Nevaru pieliektieš. Grūti pat sēdēt."

Noskūpstu tevi, bet tas nepalīdz.

„Tev jābrauc pie ārsta."

„Laid mani uz pilsētu pie mātes. Tur mūsu ārsts, tur rentgena aparāti. —"

Man žēl, ka tu aizbrauksi, bet saprotu, ka tev taisnība. Jāmeklē labākie ārstēšanās apstākļi.

„Labi," es pievienojos. „Tev jābrauc jau šovakar ar autobusu. Līdzi tev nevarēšu dotieš, jo jāstrādā skolā.

Pusdienas piemirstu. Sēžu uz gultas malas un runāju ar tevi.

„Pirmo reizi pēru kādu skolnieku," es saku.

„Tas nekas," tu atbildi. „Daži no viņiem pērienu pelnījuši. Gana esi stāstījis par viņu uzvešanos."

„Varbūt tas Dieva sods par muļķa puikas sāpēm. Bet kāpēc viņš piemeklēja tevi. Ja pašam būtu nelaime uzbrukusi, to labāk paciestu."

„Nebēdā tik daudz par mani," tu mierini.

„Varbūt tikai kāds nervs sastiepts. Būšu atpakaļ pēc pāris dienām."

„Mēģini ar sildīšanu," meklēju kādu padomu.

„Aiziešu pie Spenseriem; varbūt viņiem ir kāds elektriskais sildītājs."

„Lūdzu, dari to," tu saki un pārtrauc šņukstēt.

Skriešus aizskrienu pie kaimiņa. Spensera kundzei ir gumijas maisiņš, ko var piepildīt ar karstu ūdeni un turēt uz sāpīgās vietas.

Drīz steidzos atpakaļ, kaut arī Spensers grib pastāstīt par tamlīdzīgiem gadījumiem, ko redzējis un piedzīvojis savā mūžā.

Uzkarsēju ūdeni, piepildu maisiņu un lieku tev gultā zem krustiem. Pasēžu vēl pie tevis, klausos saraustītā elpošanā. Tu turies un neraudi, lai man būtu vieglāk.

„Vai sāpes pierimstas?" izsaku cerības jautājumā.

„Drusku labāk ir," tu saki mani mierinādama.

Nezinu, vai tev ticēt vai ne.

Aši uztaisu tēju un piedāvāju tev, saldinātu ar medu. Tad man jāsteidzas atpakaļ uz skolu.

*

Ko lai vēl stāstu, pirms aizeju pie senčiem?

Tu kļuvi krople. Gadiem tevi mīlēju tādu.

Pie mums ciemojās abas mātes: laime un nelaime. Laime man palīdzēja par tevi rūpēties, tevi apglāstīt un apmīļot. Nelaime lika man raudāt par tavām sāpēm; lika pieminēt musu likteni kā ļaunu soģi, kas mums neļāva dzīvot šai pasaulē kā diviem laimes bērniem. Kāpēc Dievs mums uzsūtīja tādu likteni? Vai tāpēc, ka gribēja, lai mūsu mīlestība uzturētos gaiša?

Kad naktīs man bija jāceļas tev zāles dot, nekad nesūrojos par iztraucēto miegu. Kad man bija jānones tevi pa trepēm, tevi piespiedu sev cieši klāt un nesu kā pasaules lielāko dārgumu. Mīlestība ir laime. Tāpēc varu sacīt, ka visu mūžu — līdz pat pēdējai dzīvības stundai — būšu laimīgs.

Zinu, ka slimība mani ilgi nežēlos. Nupat māsas vairs nemānās un nestāsta par izveseļošanos, iešanu māju un gaŗu mūžu. Varbūt vēl mēnesi varēšu elpot saulaino zemes gaisu. Tad dvēsele atdalīsies no miesas, un man nekas vairs nesāpēs.

Atkal tev būs grūtāk, jo es aiziešu, atstādams tevi asarās. Nezinu, kā būtu varējis tavu nāvi pārdzīvot, ja tu būtu aizgājusi pirmā. Bet nāvi apraudāt ir nevajadzīgi, jo mirušā dvēsele aizvien paliek kopā ar dzīvajiem — viņus svētīdama.

Toronto latviešu kreditsabiedrība

Latvian (Toronto) Credit Union Limited

491 College St., Toronto 174, Ont.

maksā

5% par noguldījumiem.

5½% par ilgtermiņa noguld.

Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus. Reizē ar naudas **noguldīšanu vai aizdevumu izsniegšanu kreditsabiedrība izdara dzīvības apdrošināšanu līdz $2000.00 vai $5000.00.**

Birojs atvērts darbdienās no pl. 12 — 8 vakarā, sestdienās no pl. 9 — 1 pēcp.

TĀLRUNIS

924-2551

924-2552

Mazputniņš meklē jaunus ceļus

Gudro putnu krustmāte Inta Purva (pa kreisi) ar savu palīdzi Rudīti Purvu, kuras pārzina vairāk nekā 300 gudro putnu visā brīvajā pasaulē.

Vai tev patīk Mazputniņš?—Ar šādu jautājumu žurnāla redakcija novembrī griezās pie saviem lasītājiem. Ir bērni, kas izlasa Mazputniņu no pirmās lapas līdz pēdējai un saka: „Žēl, ka jau cauri." Daži to tikai pašķirsta un nomet: „Es nemāku latviski lasīt . . ."

Dažam nepatīk pasakas par dzīvniekiem, dažs vēlas stāstus par sportu, cits par spokiem. Redakcija cenšas savus lasītājus, cik vien iespējams, apmierināt. Ne katrreiz tas varbūt izdodas. Kas patīk bērniem, tas dažreiz nepatīk vecākiem un otrādi. Dažkārt pavisam grūti apmierināt vectētiņa un vecmāmiņas vēlmes, kas bērna audzināšanā ir svarīgs faktors, īpaši vecuma grupai, kas paši vēl nelasa, jo vecmāmiņa Viesturītim, kura uzvešanās jau varbūt nav priekšzīmīga, gan nelasīs priekšā par nerātno Nikolaju, kas bieži būtu pelnījis krietnas sukas.

Tā kā Mazputniņš galvenokārt ir pašu bērnu žurnāls, tad aptauja domāta tieši šai lasītāju grupai. Neviens vecāks ilgi žurnālu neabonēs, ja redzēs, ka bērns pilnīgi zaudējis interesi tajā ieskatīties. Ja Mazputniņa vairs nebūs, cietīsim visi.

Mazputniņā gada laikā ir vairāk lappušu nekā visā gadā publicētajām latviešu bērnu grāmatām kopā. Bez pasakām un labi uzskatāmām ilustrācijām tur atrodami bērniem saprotamā veidā rakstīti raksti par Latviju, zinātni, rokdarbiem, mūziku u. t.t. Tā saucamās vidus lapas, ar īpašu nodarbību un rotaļu stūrīti, aizpilda „lietainās dienas".

Interesanti konstatēt, ka daudzās latviešu skolās un ģimenēs Mazputniņš tiek lietots kā mācības līdzeklis. Lielo burtu pasakas domātas lasīt mācīšanai, tāpat uzdevumi mīklu nodaļā par Latvijas literatūru, vēsturi un ģeografiju.

Gudro putnu klubs šodien izvērties par īsti „globālu organizāciju." Dalībnieki raksta gan gudro putnu krustmātei, gan sarakstās savā starpā, metot laipu no kontinenta uz kontinentu. Lai sasniegtu kluba apgstāko pakāpi un kļūtu par Gudro pūci, dalībniekam gandrīz četrus gadus no vietas jāatrisina visi uzdevumi Mazputniņā, tādējādi iegūstot vajadzīgo „gudrības punktu" skaitu. Tas nav nieka darbs! Līdz šim šo augstāko pakāpi visā pasaulē sasnieguši likai 58 gudrie putni.

Pirms Gudrās pūces vispirms jākļūst par gudrām zīlītēm un dzeņiem. Pēc katras pakāpes sasniegšanas bērns saņem pārsteiguma balvu kā gandarījumu par padarīto darbu. Caurmērā Gudro putnu klubā ir ap 300 dalībnieku, kas visi tik čakli rakstītāji, ka gudro putnu krustmātei, pēc pastnieka norādījuma, nācās iegādāties īpaši palielinātu vēstuļu kasti.

Interesants novērojums pēc 14 gadu darbības ar gudrajiem putniem ir tas, ka arvien vairāk bijušo „gudrinieku" vārdi parādās latviešu presē sakarā ar izciliem panākumiem dažādās nozarēs. Gadās arī, ka pēdējo gadu „gudro putnu" vecāku vārdi atrodami redakcijas sākuma kartotēkā.

Lai sāktais darbs neapstātos, jānoskaidro, ko latviešu bērns šodien sagaida no sava žurnāla? **Nav šaubu, ka 14 gadu laikā izaugusi jauna lasītāju paaudze, un vēlmes mainījušās gan vecākiem, gan bērniem. Mazputniņa redakcija cenšas šīs vēlmes ievērot, lai labāk kalpotu galvenajam mērķim — mūsu bērnu latviskai audzināšanai.** **Inta Purva**

KĀ PĀRMAINĀS KRODZIŅI

ROMANTISKA PAČALOŠANA PAR KROGIEM RĪGĀ UN ANGLIJĀ

„Viņi manu krodziņu ir iznīekojuši, kāpēc gan tas bija jādara, es tajā vienmēr jutos tik mājīgi un labi!" — kādam Londonas laikrakstam piesūtītā vēstulē žēlojās kāds modernisma pretinieks, kas līdz šim savā veclaicīgajā, varbūt pat Viktorijas laikmetā celtajā krodziņā gadu no gada nedēļu nogalēs vai citos vakaros ir aizvadījis daudzas laimīgas stundas, tiekoties ar draugiem un „aizskalojot" nedēļā sakrājušās rūpes un raizes. Rakstītājs, lūk, ir sašutis par viņa „mājvietas" modernizēšanu, pieskaņojot šo mazo dzertuvi „laika garam un prasībām". Par to daudzi vecie „kundes" tomēr nebūt nejūtas priecīgi, jo ar modernizēšanu zudusi līdzšinējā intimā krogus gaisotne un mājīgums.

Šo žēlošanās vēsti lasot, nāk prātā triju līdzīgu „iestādījumu" sejas maiņa mūsu pašu vecajā Rīgā, no kuriem viens — Suvorova viesnīca Elizabetes un Krišjāņa Barona ielas stūrī, ja nemaldos, jau divdesmitajos gados, kā pirmā kļuva par upuri jaunajiem laikiem — vecās koka celtnes vietā drīz vien pacēlās liels mūra nams ar restorāna telpām pirmajā stāvā, bet viesnīcas istabām augšstāvos. Arī pats Suvorova vārds pazuda nebūtībā, dodot jaunajam restorānam jaunu, vairāk lielas steigas laikmetam piemērotāku vārdu — Tempo. Vēl „ķeizara laikos", braucot no Cēsīm uz Rīgu veikala darīšanās, tēvs dažkārt mani, vēl pamazu zēnu, mēdza ņemt līdz, un viņa ierastā apmešanās vieta vienmēr bija pieminētajā Suvorova viesnīcā, caur kuras otrajā stāvā noīrētās palielās istabas logiem varēju pārredzēt kustību ielā un pirmo reizi mūžā skatīt arī ielu dzelzceļus, toreiz sauktus par tramvajiem. Tēvs stāstīja, ka apakšstāva krogus resp. bāra telpā, labprāt mēdzis uzturēties dzejnieks Jānis Poruks ar saviem studiju biedriem. Šķiet, ka šīs pārmaiņas piedzīvojis, Poruks gan nekad vairs jaunajos apstākļos nejustos tik omulīgi kā vecajā Suvorovā un nerastu iedvesmojumu kādam uz ātru roku radītam dzejdarbam . . .

Reiz kopā ar tēvu pusdienojot, bāra telpā iegriezās „no ceļa nogājušais" dzejnieks Diženajo Bernhards un, kā parasti, būdams bez kapeikas naudas, bet briesmīgi izslāpis, piegāja pie kāda no galdiņiem un, iemērcis savu pirkstu kāda pusdienotāja pilnajā alus glāzē, noteica: „Tā jau laikam mana." Protams, šī glāze arī kļuva par „viņa", jo kurš gan no tās vēl vēlētos turpināt malkot? Par nelūgtā ciemiņa izrīcību neviens nedusmojās, jo viņa stiķi brīva malka iegūšanai bija plaši pazīstami.

Vēlākos gados par upuri modernizēšanai kļuva Elizabetes un Tērbatas ielu stūrī esošais Rudzīša restorāns, arī savu līdzšinējo koka mītni aizstājot ar dižu mūra jaunceltni, bet līdz ar to, kā ar rokas mājienu, pazudinot līdzšinējo īsta krogus atmosfairu, kurā daudziem līdzšinējiem šīs dzertuves apmeklētājiem, it sevišķi šo krogu bija iecienījuši Rīgas ormaņi,viņu kortēlītis šnabja vairs negaršoja tā kā agrāk un, sēžot pie pulētiem galdiem un uz līdzīgiem krēsliem, gaiši apgaismotajā telpā neviens vairs nejutās tik omulīgi.

Pēc Rudzīša no vecajām mājīguma sliedēm izsitās turpat iešķērsi pretī esošais Mazais Vērmanes dārza restorāns, iesaukts par Mazo parķi, jo gribēdams uzņemt lielāku viesu skaitu, restorāns paplašināja savas telpas, agrāko platību turpat vai trīskāršojot un nodalot brīvu telpu arī deju prieku cienītājiem. Bet šīs pārmaiņas vairs negāja pie sirds intimās atmosfairas cienītājiem, kas tagad it kā pilnīgi „pazuda" telpu plašumā.

Kā spriežams no raksta sākumā pieminētās lasītāja vēstules un paša novērojumiem, tad līdzīga modernizēšanas „šērga" pēdējos gados skārusi arī Anglijas krodziņus, kas šeit visi pazīstami ar „pubu" vārdiem (atvasinājums no public house). Bet ne visi savu laiku jau pārdzīvojuši „pubi" tiek nojaukti vai pārbūvēti, daudzi līdz pilnīgai nepazīšanai zaudē vienīgi savu iekšējo „seju". Šīs sejas uzlabošanas rezultātā līdzšinējās telpas iegūst tīrāku izskatu, tām daudzkārt ir iebūvēti vairāki piestākļi, dažkārt ar visai dīvainiem vārdiem. Bez tam vēl varētu piemetināt, ka viss spīd un laistās, bet līdz ar šo modernizēšanu un „uzfrizēšanu", tāpat kā viņu līkteņbiedriem Rīgā, ar visām izbūvēm ir pazudis mājīgums un intimitāte.

Par vienu Anglijas krodziņu tomēr varam būt droši, ka tas savu seju nedz no iekš, nedz ārpuses nekad nemainīs, jo to darot, tas zaudētu daudzu tūkstošu tūristu pievilkšanas spēku. Šo krodziņu bija izdevība redzēt un

(Turpinājums 13. lp.)

Baigs pareģojums

Pasaule prasīs nākošā gadsimta pusē tūkstošiem miljonu dzīvību, izteicās nesen agrākais atomenerģijas komisijas priekšsēdis F. Baksters Austrālijā.

Viņš pareģo bada gadus, jaunas lipīgas slimības, globālu atoma kaŗu un sociālās iekārtas sabrukumu. Vienādi vai otrādi, ļoti liels skaits ļaužu aizies bojā. Varbūt trīs, četri, pieci tūkstoši miljonu cilvēku, viņš sacīja.

„Šie notikumi sāks risināties vai sākuši risināties jau tagad, mūsu dzīves laikā. Tās būs lielas bēdas maniem un jūsu bērniem, kā arī mūsu mazbērniem. Dzīvi palikušiem būtu tad jāizgudro kāda pasaules valdības forma, kas dibināsies uz jaunu ētiku, uzvešanos un idejām, un stabilu iedzīvotāju skaitu," brīdināja F. Baksters kādā Austrālijās universitātē Sidnejā.

Viņš ieteica pasaules iedzīvotāju skaitu noteikt uz 2 biljoniem. Visi pareģojumi ne vienmēr piepildās. Cerams, ka nepiepildīsies arī šis.

K. K.

Dziesmu ansambļiem, skolām un jaunatnei
Austras Plampes

Dziesmu kamoliņš 1. daļa
(140 vairākbalsu meld. un teksti) $3.00

Dziesmu kamoliņš 2. daļa
(135 vairākbalsu meld. un teksti. Jāņu, pūra talku un kāzu svinību apraksti) $3.00

Rotaļas ar dziedāšanu
(Sīki rotaļu apraksti un zīmējumi) $2.00.
Adrese: 494 Sammon Ave. Toronto M4J 2B5, Ont,. Canada

Fotografiski darbi
ar izcilu kvalitāti!

Pieprasiet informāciju
par veikaliem jūsu rajonā
pasūtinājumu nodošanai

tālr. 863-1166
Benjamiņa
filmu laboratorija

Ja esat nodomājuši iegādāties
jaunu 1973. gada automašīnu,
apmeklējiet mūsu SKATES TELPAS
Chevrolet - Chevelle - Camaro
Oldsmobile - Chevy II - Vega
Sazinieties nekavējoties ar mūsu latviešu pārstāvi
HANS PLAUDE Tālr. HO 6-1131

Robertson Motors Ltd.
1555 Danforth Av., Toronto 6.

TORONTO ZIŅAS

● Korporācijas Lacuania 45. gadasvētki 9. decembrī Latviešu namā pulcināja 110 dalībnieku. Pēc korporācijas karoga ienešanas svētku aktu atklāja Lacuania globālā prezidija seniors Kazimirs Znotiņš, visiem kopīgi nodziedot karoga dziesmu — Pie tēvu zemes dārgās ķeries klāt. Svētbrīdi vadīja tēvs Jānis no Montrealas. Korporācijas Lacuania viceseniors Dr. J. Grebežs nolasīja mūžībā aizsaukto lacuaniešu vārdus. Viņu piemiņu godināja ar klusuma brīdi. Lacuania 45 darbības gadu vēsturisko apskatu sniedza seniors Kazimirs Znotiņš. Pēc tam bija apsveikumi no studenšu un studentu korporācijām. Apsveicēju rindu beidza Latviešu nacionālās apvienības Kanadā valdes priekšsēdis T. Kronbergs (Patria). Seniors K. Znotiņš pasniedza bīskapa Rancāna piemiņas fonda balvu koru diriģentam Viktoram Rundānam. Lacuania 45 gadasvētkos rakstveida sveicienus bija sūtījuši ASV, Eiropas un Austrālijas kopu seniori u. c. Oficiālo daļu beidza ar Gaudeamus. Dziedone A. Sapale-Raikovska nodziedāja divas dziesmas Anitas Rundānes klavierpavadījumā. Pēc tam sākās svētku mielasts un balle.

● Toronto latviešu tautas augstskolas sestdienas ģimnazijas eglītes vakarā 22. decembrī Latviešu namā bez ģimnazistiem un skolotājiem piedalījās vēl vecāki, kopā ap 200 personu. Vakara rīkotāja bija audzinātāja Jāņa Ozola 4. klase, bet atbildīgais vadītājs Pēteris Dzintars. Programmas svinīgajam ievadījumam 2. klases audzēknes Valda Mackara un Rita Ozoliņa kopīgi nodeklamēja Klāras Zāles Dzimtenei Ziemsvētkos. Mācītājs Ā. Čops runāja par Ziemsvētku prieku, ko sludina evaņģelijs. Sagatavošanas klases skolnieces Laimdota Gravelsone un Laila Gaidule kopīgi nodeklamēja Valdas Moras Šai svētā naktī, bet Jānis Liepiņš — Indras Gubiņas Nobirst lapas. Klavierpavadījumus Ziemsvētku dziesmām spēlēja Olga Upeniece. Priekšnesumu daļas ievadījumam Sandra Cicurska nolasīja 4. klases skolnieces Ilzes Andžānes sacerētu Ziemsvētku pasaciņu. Dace Prauliņa deklamēja Antona Austriņa Sals uz Daugavas, bet Ilze Andžāne — Jāņa Poruka Ziemsvētkos. 1a klases audzēkņi rādīja senlatviešu Ziemsvētkus ar ķekatām un bluķa vilkšanu, pastāstot arī par svētku ēdieniem. Koklētāju pulciņš Visvalža Freimaņa vadībā atskaņoja vairākas Ziemsvētku dziesmas. Tad ieradās Ziemsvētku vecītis (Edv. Pētersons) septiņu rūķīšu pavadībā un izdalīja dāvanas. Pēc cienasta bija rotaļas un dejas. Krāšņi noaugušo eglīti no sava dārza bija dāvinājis mākslinieks Hugo Mercs.

● Kanadas etniskās preses federācijas prezidenta Vladimira Mauko izkārtotā Ziemsvētku sanāksmē 17. decembrī Toronto (Tiroler House, 1115 Bay St.) piedalījās 50 viesu. Bez etniskās preses darbiniekiem bija ieradušies arī Ontario valdības un Toronto pilsētas pašvaldības pārstāvji. V. Mauko ir Tiroler House īpašnieks. Viņa restorānā strādā 14 darbinieces no 14 dažādām tautībām. Federācijas prezidents iepazīstināja ar apsveicējiem — Toronto tautas mākslas padomes priekšsēdi Leo Kosāru, Ontario valdības ministru Alanu Grosmanu, federālās valdības ministra Dr. S. Haidaša pārstāvi, liberāļu partijas Parkdāles iecirkņa viceprieksšsēdi Vongu, Toronto 4. iecirkņa oldermani Džordžu Benu, Canadian Sciene redaktrisi Rutu Gordonu, etniskās preses federācijas goda prezidentu Dr. J. Kiršbaumu u. c. Federācijas valdes loceklis N. Havričs etniskās preses pārstāvju vārdā pateicās V. Mauko par rīkoto pieņemšanu un veltēm. Priekšnesumu daļā ungāriete Nelija Dvoržaka, viena no restorāna darbiniecēm, spēlēja 2 vijoles solo akordeonista pavadījumā.

● Amber Printers un Latvija Amerikā darbinieku kopīgā eglītes vakarā 21. decembrī Daugavas Vanagu namā abu uzņēmumu darbinieku saimi apsveica tās vaditājs Aleksandrs Budrēvics, atskatīdamies uz aizvadītā gada veikumu un pateikdamies par veikto darbu. Pēc Jāņa Arāja lūgšanas pie svētku galda bija darbinieku priekšnesumi — deklamācijas un labsirdīga pasmiešanās pašiem par sevi, vakara norisi vadot Dzintaram Pūpēdim.

● Archibīskaps A. Lūsis 11. decembrī izvadīja uz Jorkas latviešu kapiem 8. decembrī ar sirdstrieku mirušo 64 g. veco Žani Bumbuli. Viņš Latvijā strādājis šoseju un zemesceļu departamentā. Kapsētā no nelaika atvadījās viņa korporācijas Patria vārdā J. Šmits, no Tālavijas — K. Šlesers un Lacuanias — E. Batņa. Pēdējās ardievas Toronto korporāciju kopās vārdā teica sen. O. Perro. Aizgājējs atstāj meitu Ilzi, znotu Aleksandru Kozicki un mazdēlu Toronto, bet Sarnijā dēlu Dr. Jāni Bumbuli, vedeklu Ievu un 3 mazbērnus.

● Skarboro publiskās bibliotēkas Mekgregora nodaļas vadītājas B. Kiesneres rīkoto latvisko Ziemsvētku uzvedumu noskatījās ap 150 apmeklētāju. Uzvedumā piedalījās četri Dižkanča dejotāju pāri Z. Miezīša vadībā, K. Staško koklētāju grupa, A. Liepiņa dziedāja pašas kokles pavadījumā, bet Gaujas vienības gaidas Zinta un Zaiga Frīdenberga un Inta Gugāna demonstrēja ķekatas. Ilze Šmita pastāstīja par latviešu Ziemsvētku paražām un tautas tērpiem, bet bibliotēkas vadītāja demonstrēja ap simtgadu vecu Nīcas novada tautas tērpu. Bija izstādīti arī daiļamatniecības izstrādājumi un kokles. Apmeklētājus pacienāja ar Ziemsvētku cepumiem.

● Kanadas zvērināto grāmatvežu skaitā uzņemti Andrejs Buņķis, Edvins Kukurs un Ģirts Melbārdis, kas jau agrāk beiguši universitāti un sekmīgi izturējuši gala pārbaudījumus.

● Latvisko paražu kopēju Burtnieku Ziemas svētku daudzinājumā 26. dec. DV namā bija pulcējušies ap 80 dalībnieku. Daudzinājumu vadīja A. Memenis, bet runu par senām latviskām tradicijām šai gada laikā teica Dr. A. Pērkons. Priekšnesumu daļā TLB koklētāji, kas turpmāk sauksies Vaidelote, atskaņoja vairākas tautas dziesmas, bet Vija Vare deklamēja saulgriežu laikam piemērotas tautas dainas. Kā viesi daudzinājumā piedalījās Rīgas 72. skautu pulciņa dižskauti vad. A. Gobas un A. Aldermaņa vadībā, sniedzot arī priekšnesumu. Svētku mielasta galdā netrūka ne pupiņu, ne zirnīšu, nedz cūciņas šņukuriša. Par bluķa vilkšanu, budeļiem (demonstrēja R. Freimanis un J. Palieps jun.) un to nozīmi klātesošiem pastāstīja J. Vandelis. Tā kā līdzšinējais Burtnieku vadītājs Dr. A. Pērkons janvāra mēneša sākumā dodas uz Venecuēlu, lai tur dzīvotu ilgāku laiku, viņam J. Palieps, kas tagad pārņem vadību, pasniedza tautisku saktu atmiņai no latvisko paražu kopējiem.

Augšējos divos attēlos redzama Rīgas kultūras darbinieku grupas dalībnieku tikšanās kanadiešu un padomju tuvināšanas biedrības telpās Toronto ar šejienes simpatizētājiem, kuru vidū bija ieradies arī lielāks skaits interesentu, lai aprunātos ar Rīgas latviešiem. Pēc nopietnajām un smaidīgajām sejām nav grūti pateikt, kurš vietējais un kurš ir ciemiņš no Rīgas. Apakšējā attēlā redzams arī kāds „kaunīgais latvietis", kas uzņēmuma laikā aizklājis seju ar roku.

Jaungada naktī brīva satiksme

Viesību un sarīkojumu apmeklētāji, kas Jaungada naktī vairāk būs iebaudījuši reibinātājus dzērienus, varēs doties mājup pilsētas publiskos satiksmes līdzekļos par brīvu. McGuinness Distilllers Ltd. noīrējusi visus Toronto publiskos satiksmes līdzekļus pirmā un otrā satiksmes zonā svētdien, 31. janvārī, no plkst. 8 vakarā līdz plkst. 4 rītā un nodevusi tos brīvai publikas lietošanai. Jaungada naktī pazemes dzelzceļš darbosies līdz plkst. 2.45 rītā.

Šis darījums McGuinness Distillers Ltd. izmaksājis 30.000 dolaru. Firma izlietojusi Ziemsvētku reklāmai paredzēto budžetu šim projektam, lai pamudinātu iedzīvotājus izmantot šo izdevību un atstāt savus spēkratus mājās. Par brīvo satiksmi sajūsminās Toronto policijas inspektors Džordžs Makgovans, kas izteicis pateicību McGuinness firmai un Toronto satiksmes komisijai (TTC) par piedāvājuma pieņemšanu.

Ontario motorlīgas ģenerāldirektors N. Gaskins apsveicis lielisko ideju, kas pamudina iereibušus autovadītājus atturēties no savu spēkratu lietošanas Jaungada naktī.

Jūnijā Ītona preču nams savukārt samaksāja 20.000 dolaru TTC par divu stundu brīvu satiksmes līdzekļu lietošanu savā lielajā izpārdošanas dienā.

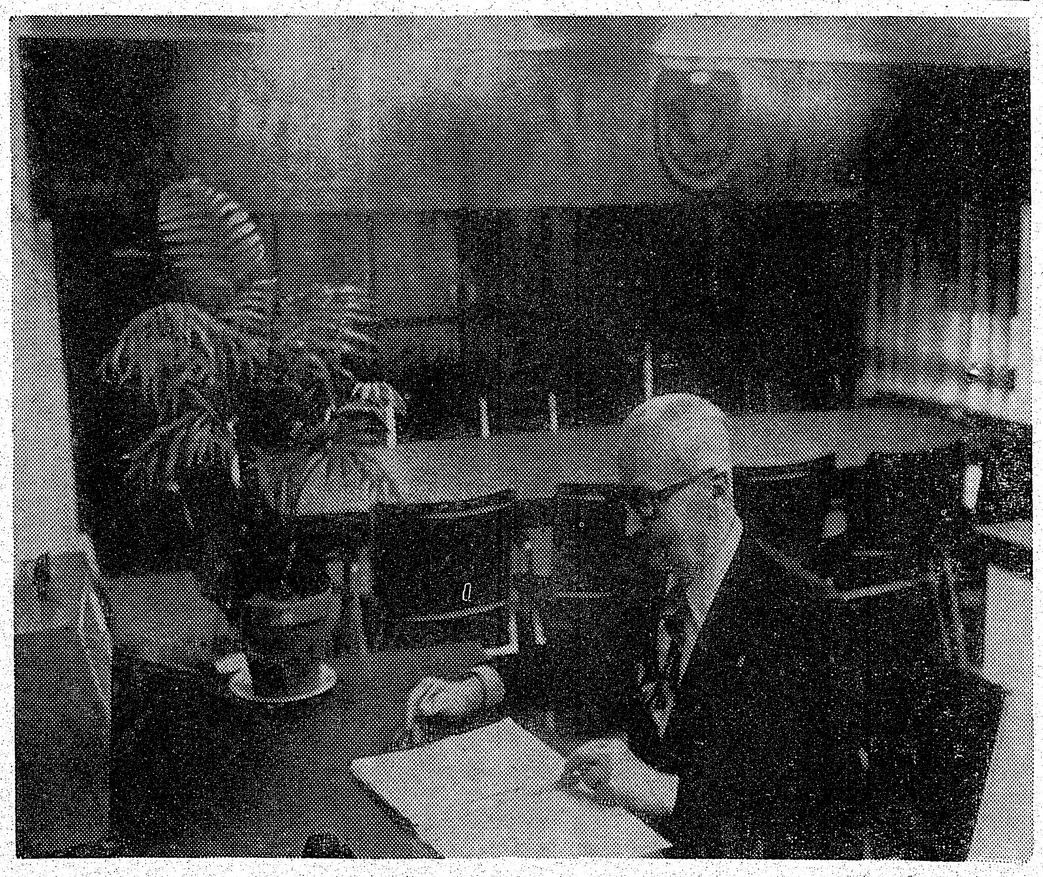

Jaunā DV Toronto nodaļas sēžu telpa DV nama augšējā stāvā, kuŗa izbūvēta vecajā gadā. Attēlā nodaļas kasieris K. Bencons pie darba galda. J. Liģera uzņēmums

Novusisti Toronto sāk sezonu

Pirmās šīs sezonas novusa sacensībās Toronto piedalījās tikai 6 vietējie spēlētāji.

Spēlējot katram ar katru, vienādu 4 — 1 punktu skaitu uzrādīja H. Jākobsons un V. Teteris, bet tā kā abu savstarpējā spēlē uzvarēja Jākobsons, viņš guva 1. vietu; Otrā vietā Teteris, 3. — Baumeisters (3—4), 4. — Kalniņš (2 — 3), 5. — Roze (1 — 5) un 6. Grīnbergs (1 — 5).

Nākošo nodarbību laikā Toronto DV namā spēlētāji piedalīsies Latviešu sporta padomes brīvajā pasaulē izsludinātās korespondences sacensībās, kur pag. sezonā uzvarēja Austrālijas novusisti.

T.

Mācības grāmatas latviešu skolām

ALAs IZGLĪTĪBAS BIROJA SĒDE ŅUJORKĀ

Mācības grāmatas, vasaras vidusskolas un nopelnu stipendijas bija galvenie temati, ko pārrunāja Amerikas latviešu apvienības izglītības biroja sēdē Ņujorkā 10. decembrī.

Sēdē bez izglītības biroja darbiniekiem piedalījās arī ALAs apgāda vad. Jānis Riekstiņš un ekspeditors A. Ķilkuts. J. Riekstiņš dalībniekus iepazīstināja ar Ņujorkas skolotāju kopas sastādītās ābeces un lasāmgrāmatas 1. klasei jaunizdevumu. Tajā ir mazi uzlabojumi un tās maksa tagad ir 4 dolari. Gatava ir arī L. Blūmas sastādītā lasāmgrāmata 3. klasei Pasaules vārtos. Tā bagāta ar krāsu illustrācijām. 104 lp. biezās grāmatas cena 6,50 dol. 2. klases lasāmgrāmatai pašreiz lasa otro korrektūru. Iespiešanai gatavs ir A. Brigaderes Sprīdītis ar E. Dajevska illustrācijām. Nupat izdota Alidas Cīrules sastādītā Latviešu literātūras chrestomatija vidusskolu 2. klasei. 1. klasei Izglītības birojs ieteic izmantot J. Sīļa latviešu rakstniecības vēstures 1. daļu, kas izdota Kanadā. Gatavs ir arī manuskripts Latviešu literātūras chrestomātijai vidusskolu 3. klasei. Paudrupe gatavo Latviešu valodas darba darba burtnīcas vidusskolas 1., 2. un 3. klasei.

Pašreiz izsikumam tuvojas ASV lietotās Gaides Latviešu valodas gramatikas krājumi. Tā kā grāmatai vajadzīgi uzlabojumi un autors ir aizsaulē, tad sēdes dalībnieki vienojās izmantot L. Ziemeles piedāvājumu piemērot skolu programmām viņas gramatiku. Izbeigušies vidusskolā lietotās V. Baltiņas latviešu valodas gramatikas krājumi, kādēļ ALAs apgāds skaidros iespēju to dot jaunā izdevumā. Maruta Vītoliņa (rakstn. J. Širmaņa meita) Sirakūzās (ASV) sastādījusi (un to jau vairākas skolas lieto) darba burtnīcu Ņujorkas skolotāju sastādītai ābecei. To paredzēts iespiest visu skolu vajadzībām. Ir ierosinājumi vidusskolu vajadzībām izdot vēstures darba grāmatu, Latviešu mūzikas vēsturi, Latviešu mākslas vēsturi, grāmatu par latviešu tradicijām, kā arī ievadu latviešu sabiedriskās zinātnēs. Visi šie priekšmeti mācīti Gaŗezera vidusskolā un ir pieejami lekciju konspekti. Šīs grāmatiņas būtu mīkstos vākos, neliela apmēra, un tās varētu izmantot arī Divreiz divi u. c. nometnēs. Tāpat ierosināja jauniešu vajadzībām sastādīt informācijas brošūru par latviešiem brīvajā pasaulē, sabiedriskās dzīves struktūra — organizācijas, draudzes, vidusskolas, latviešu valodas kursi, latviešu periodiskie izdevumi, adreses latviešu kolonijās un tml.

Financiālā ziņā jau izdots ap 4 tūkst. dolaru. Lai gan sabiedrība bijusi atsaucīga ar bezprocentu aizdevumiem, taču šis gads būs jānoslēdz ar apm. 20 tūkst. dolaru parādu. Apgāda vadītājs aicina skolas

(Turpinājums 13. lp.)

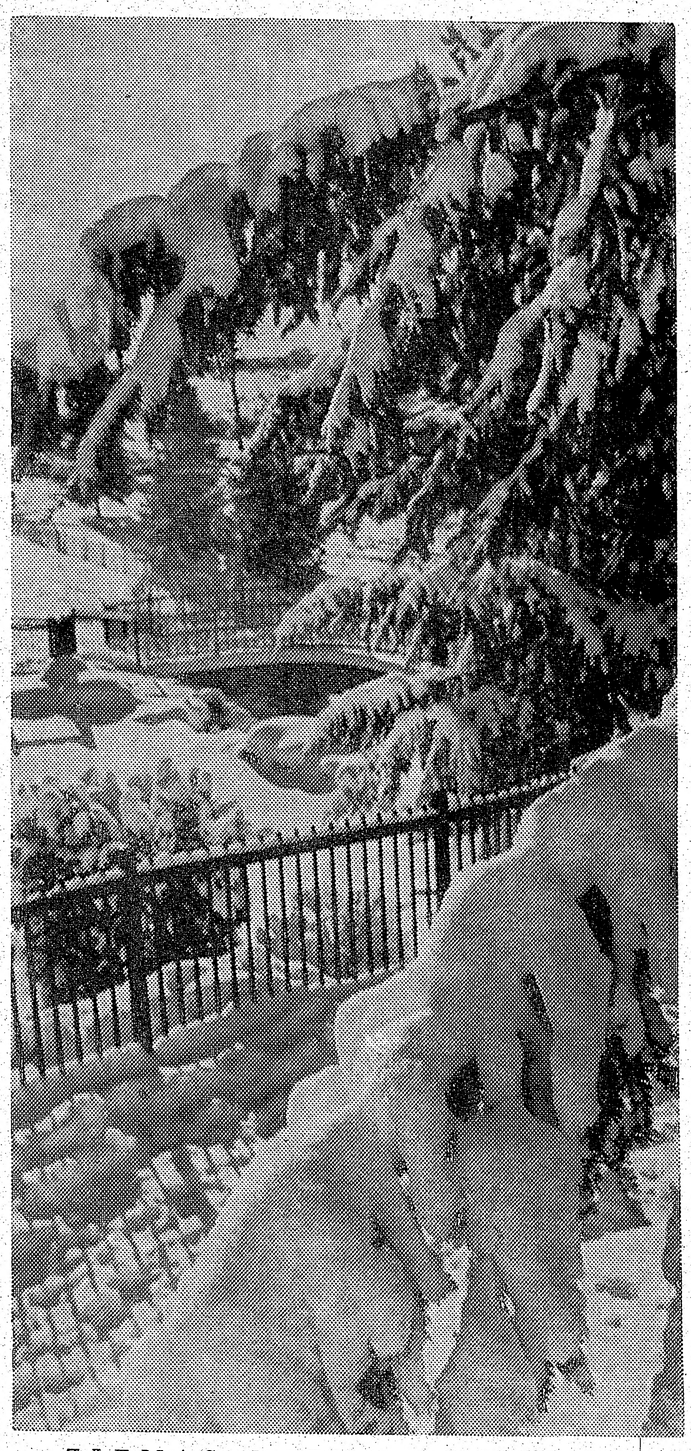

ZIEMAS MIERS

J. Liģera uzņēmums

Savienotajās Valstīs

NUJORKA

● Ņujorkā 11. decembrī pēkšņi miris Ferdinands Lavkinaitis. Viņš ciemojies pie draugiem Bronksā, kur saļimis. Kad ambulances au to viņu nogādājis slimnīcā, ārsti paziņojuši, ka atvestais jau miris. Nelaikis studējis tieslietas Romā, bet pēdējā laikā strādājis Sv. Barnaba slimnīcā Ņujorkā. Bija aktīvs sabiedrisks darbinieks un ilggadējs Ņujorkas latviešu organizāciju padomes valdes loceklis.

● Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzē šogad miruši 46 draudzes locekļi. Gadu iepriekš — 65, bet 1970. gadā 60. Šogad mirušas 26 sievietes un 20 vīrieši, vecākais bijis 98, jaunākais 41 gadu. Visvairāk aizgājušo bijuši septiņdesmitajos gados. Pārpelnoti 29, kapsētās apbedīti 17. Visvairāk zināmo apglabāto ir Fernklifa kapsētā Vestčesterā (ziemeļos no Bronksas), kur apbedīti 267 latvieši; Grīnvuda kapsētā Bruklinā — 215, bet Rosedales kapsētā Ņudžersijā — 35. Šajās vietās katru gadu notiek mirušo piemiņas dievkalpojumi, tāpat Portvašingtonas un Rozlindas kapsētās Longailendā.

● Ņujorkas draudzes īpašumā Katskilu kalnos jau vasarā sākta astotās mītnes būve. Pavasarī paredzēts uzcelt koka konstrukciju. To apsolījuši veikt Longailendas novada talcinieki draudzes priekšnieka A. Trautmaņa un H. Lediņa vadībā. Mītne varētu izmaksāt ap 7000 dolaru. Nometnes ezers nebija tīrīts 10 gadu. Septembrī ezeru nosusināja. Ezera tīrīšana izmaksāja 2500 dolaru, bet laipu uzlikšana 900 dol. Ezera mājā par $2100 ierīkota jauna eļļas apkure un apsildīšanas iekārta, bet 500 dol. izdots par nometnes kanālizācijas tīrīšanu. Ņudžersijas novada vecākais A. Bļodnieks vasarā izdaiļojis nonometnes — brīvdabas dievkalpojuma vietu, bet A. Krūkliņš — altāri.

● Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes ziemeļu novada dāmu komitejas adventa sarīkojumā 3. decembrī Jonkeru baznīcas sarīkojumu zālē ap 150 apmeklētāju varēja noklausīties solistes Skaidrītes Princes dziedātās dziesmas, dēla Ronalda klavieru pavadījumā, kas spēlēja arī solo. Nedēļu vēlāk Skaidrīte Prince dziedāja dažādu tautu Ziemsvētku dziesmas Betlēmes baznīcā Bruklinā.

—be

GRAND RAPIDI

● Latviešu biedrības teātŗa kopa rīko eglītes vakaru 13. janvārī pl. 7.30 vakarā nama augšējā zālē. Paklausot Čikagas latviešu biedrības aicinājumam, teātŗa kopas ansamblis ar M. Zīverta lugas Čūska izrādi viesosies Čikagā, bet 25. martā Milvokos, kur šī pati izrāde notiks vietējās aktieŗu kopas izkārtojumā.

● Roberts Rumbergs 1. Nacaretes baznīcā salaulāts ar Barbaru Arlēnu Šripsemu.

● Latviešu biedrības Veltas un Valentīna tautas deju kopas un jaunatnes pulciņa Pērses kopējs eglītes vakars notika biedrības namā 9. decembrī. Kuplā skaitā bija pulcējusies jaunatne, sākot ar visjaunākiem un beidzot ar tādiem, kas mācās jau augstās skolās. Viņi bija arī šī vakara programmas devēji un kuplinātāji, gandrīz it visi tautas tērpos. Atklāja Latviešu biedrības sabiedriski kultūrālās nozares vadītāja J. Rumberga, sen., svētbrīdi vadīja teoloģijas kandidāte V. Fricsone, pēc tam klātesošie noklausijās jauniešu deklamācijas. Iepriecinâja meiteņu koris ar dziesmām skolot. M. Granta vadībā un melodeklamācija - mozaika „Sniegs un saule", kopā ar zēniem. Skatītājiem novirzoties gar zāles malām, grīdu sāka dimdināt mazākie, vidējie un lielākie tautas deju kopas dalībnieki, skaitā turpat pussimts. Šo lielo saimi vadīja V. Mežule, akordeona pavadījumus veicot Valentīnam Mežulim. Vairākas dejas nācās atkārtot. Spēlēja jauniešu orķestris J. Sulaiņa vadībā. Eglītes vakarā bija ieradusies arī kāda māmuļa, kas bija atbraukusi ciemos no Latvijas.

● DV apvienības ziedojumu vākšana Ziemsvētku akcijas ietvaros beigusies; uz 425 izsūtītiem aicinājumiem atsaukušies 108 ziedotāji, piesūtot 400 dol.. Lielākos ziedojumus nodevuši: Dr. A. Birzgalis — 20 dol., A. Balodis $10.50 un pa 10 dol.: J. Sproģis, A. Šūpulnieks, Dr. Zadvinskis, Dr. A. Kalniņš, J. un E. Brūņi un A. Dzirkalis.

● Savā dzīves vietā 10. decembrī mirusi 96 g. v. Alīda Skarnele., dzimusi Vecgulbenes pag. Jūdzkalnos. Mājvietu un aprūpi viņa baudīja Upenieku ģimenē, jo tuvākie piederīgie — dēls un meita miruši agrāk. Aizgājējai veltīto aizlūgumu Egebīnes bēŗu namā 11. decembrī vadīja māc. Kr. Hermanis. Aizgājēja guldīta blakus dēlam Nukastles kapsētā, Indianas pavalstī.

● Kent Community slimnīcā 9. decembrī miris vecais strēlnieks un atbrīvošanas cīņu dalībnieks Herberts Ezītis. Viņš bija dzimis 1894. g. 13. janvārī Lāsberģu pag. pie Alūksnes, mācījies Valkas reālskolā, brīvprātīgi iestājies bij. Krievijas armijā. Pirmā pasaules kaŗa laikā pārgājis latviešu strēlnieku pulkos un piedalījies kaujās pret vāciešiem. Piedalījies arī Latvijas atbrīvošanas kaŗā, pēc kam strādājis policijas dienestā Rīgā un Iekštes apriņķī.. Izvadīts uz Vūdlavna kapsētu.

guldot zemes klēpī Latviešu nodalījumā. Atvadu vārdus bēŗu namā un kapos teica māc. Kr. Hermanis. Ziedus nolika Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudzes pārstāvji, vecie strēlnieki u. c. Par viņu sēro dzīvesbiedre, meita un mazmeita Grand Rapidos, māsa ASV un citi radi un draugi.

V. Z.

● Pirmajā adventā Grand Rapidu Vienības draudzes dievnamā iesvētīja jauno altāŗa segu, ko pagatavojusi A. Kalniņa pašas darbnīcā. Izšuvumus pēc Ed. Grīnvalda meta veikusi O. Kozlovska, to veltījot sava nesen mirušā vīra piemiņai. Dievkalpojumu kuplinās draudzes koris A. Judovicas vadībā. Vienības draudzes grāmatu galda vadītājs O. Karlsons pieņem arī Latvijas Amerikā pasūtinājumus un sludinājumus (1223 Penn Ave, NE, tālr. 458-3417).

E. A.

KALAMAZŪ

● Kalamazū ev.-lut. draudzes valde nolēmusi aizdot ALAs apgādam mācības grāmatu izdošanai 700 dol. uz 2 gadiem bez procentiem. Draudzes kapu pārziņa pienākumus uzņēmies Jānis Gailis, 2816 S. Park St. Ziemsvētku dāvanas dāmu komiteja nodevusi: nosūtīšanai uz Latviju $100, Latviešu ģimnazijai Minsterē — $50, veciem ļaudīm Vācijā — $25, ārmisijai $25 un invalidam K. Siliņam Vācijā $25.

Administrātora maiņa Gaŗezerā

Gaŗezera padomes sēdē 16. decembrī V. Vārsbergs ziņoja, ka ievēlēts par mācītāju Čikagas latviešu ev.-lut. Cianas draudzē un ka vienojies draudzi aprūpēt ar 16. janvāri, kāpēc ar šo datumu spiests atteikties no Gaŗezera administrātora pienākumiem. Kā Gaŗezera padomes loceklis viņš turpinās Gaŗezera ziņu rediģēšanu, kā arī kārtot Gaŗezera attieksmes ar tā darbiniekiem.

Padomes loceklis Dr. V. Muižnieks ierosināja lūgt Cianas draudzi atļaut V. Vārsbergam nākamā vasarā 6 nedēļas uzturēties Gaŗezerā, lai mācītu ticības mācību vasaras vidusskolā un noturētu rēgulāros dievkalpojumus Gaŗezera brīvdabas baznīcā. Administrātora pienākumus pēc V. Vārsberga aiziešanas pagaidām ģveiks valdes priekšsēdis agr. Nikolajs Riekstiņš. Nolēma meklēt sekretāri, kas veiktu Gaŗezera biroja darbus. Ieinteresētās personas aicinātas sazināties ar valdes priekšsēdi N. Riekstiņu (5169 Amarillo St., Kalamazoo, Mich. 49004, tālrunis (616) 344-4079).

V. Vārsbergs ziņoja, ka Gaŗezeram pievienojušies 5 jauni biedri: Kolumbus latv. b-ba ar 1 akciju, Grand Rapidu un apkārtnes latv. ev.-lut. draudze (3), Otavas latv. ev.-lut. Miera draudzes dāmu komitepa (1), korp. Letgallia Ohio kopa (1) un Indianapoles latviešu akadēmiskā kopa ar 1 akciju. Dalības zīmju skaitu palielinājušas: Oregonas latv. ev.lut. draudze par 1, Vankuveras latv. ev.-lut. draudzes dāmu komiteja 1, DV Dienvidkalifornijas apvienība 1, koris Dziesmu Vairogs (2), Mineapoles un Sv. Paulas latv. ev.-lut. draudze 1, ar ko pārdoto akciju skaits palielinājies par 13 akcijām. Līdz padomes sēdes dienai pārdoto akciju kopskaits — 1880. Aaizvadītā gadā pārdotas 199 dalības zīmes ar dalībnieku kopskaitu 133. Daļējas iemaksas vēl izdarījuši 19 Gaŗezera dalībnieki, ar iemaksas kopsummu 705,35 dol.

Kasieris A. Bērzkalns ziņoja, ka Gaŗezera kasē uz 15. dec. bija 21.452,03 dol. Nesamaksāti rēķini 16.638,27 dol. Par Gaŗezera izlozi plašu pārskatu sniedza izlozes vadītājs J. Karps. Līdz 15. dec. par pārdotām lozēm un ziedojumiem ieņemts 18.281,40 dol. Ziedojumus izdarījušas 112 personas par 663 dol. Izlozes vadītājs J. Karps lēš, ka šāgada izloze dos Gaŗezeram 15.000 dol. atlikuma.

Padome nolēma lūgt dziesmu svētku rīcības komiteju Klīvlendā vēlreiz apsvērt jautājumu par 25 centu piemaksu dziesmu svētku ieejas zīmēm par labu jaunatnes latviskai izglītībai.

Nākamā padomes sēde 20. janvārī Kalamazū.

E. B.

1973. GADĀ IEEJOT

(Turpinājums no 2. lp.)

cilvēcei draud garīga satrūdēšana. Bez Kristus mēs nevaram izaugt par cilvēkiem, kam būtu kaut aptuvenas tiesības sevi dēvēt par Dieva bērniem.

Tāpēc Kristus piedzimšanas svētkos atveŗam savas sirdis brīnišķīgai vēstij, kas mums ar debesīgām balsīm stāsta par mīlestību, kādā Dievs mūs uzrunājis, sūtot pasaulē savu dēlu, cilvēces Glābēju un Pestītāju, atveŗam savas sirdis tā, lai, apustuļa Pāvila vārdiem runājot, mūsu ticība ,,nebūtu pamatota cilvēka gudrībā, bet Dieva spēkā" (1. vēst. korintiešiem 2,5).

Ticība, kas grib sakņoties cilvēku gudrībā, būs tikai kā vēsa prauļu gaisma laikmetu mijkrēslī. Dieva spēkā pamatota ticība arī mums līdz ar lielo reformātoru Mārtiņu Luteru liks liecināt: ,,Sveiks nāci, cienīgs, dārgais Vies' — ar Tevi ir pats augstais Dievs! Tu pie mums, vaidu ļaudīm, nāc: Lai slavēts top Tavs žēlīgs prāts." (Dz. gr. 20.).

Šādā ticībā pastāvēt, ar degsmi un ar svētīgu prieku nākamā gadā sastapties Kristus draudzē un strādāt Kristus darbu — to no sirds novēlu visiem, kas Kristus vārdā pulcējas gan trimdā, gan arī mūsu tālajā tēvzemē Latvijā.

Kā tēvzemē, tā svešumā Kristus darbu strādājot, baznīcai būs jāatrisina daudzas problēmas, jāpārvar dažādi šķēršļi un grūtības. Ar Dieva palīgu, nepaļaujoties tikai vienīgi uz savu gudrību, mēs atrisināsim visus mezglus un grūtības pārvarēsim. Bet viens no galveniem uzdevumiem, ko mums vajadzētu veikt, ir evaņģelizācijas un iekšmisijas darbs. Iedomājieties: kā būtu augusi mūsu baznīca, ja nākamā — mūsu Kunga Jēzus Kristus 1973. gadā, katrs mūsu draudzes loceklis tikai vienu vienīgu ārpusē stāvētāju atvestu Kristus draudzē un ieinteresētu draudzes darbā, lai vienaldzības grēkā iesalušie ,,uzņemtu Kristu un mantotu varu kļūt par Dieva bērniem, tiem, kas tic Viņa vārdam." Vai tas būtu par daudz prasīts? Vai tiešām viena vienīga atturīga pārliecināšana no mums, kas ticam, prasītu tik daudz garīgas enerģijas, ka mēs to nevarētu veikt?

Trimdā mēs to varam darīt bez bailēm, jo dzīvojam brīvībā. Zemē, kuŗas robežas mūsu senči aparuši viegliem koka lemešiem, tiesa soda tos, kas ar ticības drosmi liecina par Kristu un aicina pie Kristus. Mūsu tālajā tēvzemē Kristus evaņģeliju tagad drīkst sludināt tikai Dievnamā un kapsētā. Politiķi, tiltu cēlēji un kultūras sakaru vajadzības vai kaitīguma analizētāji tagad daudz diskutē par to, vai un kā mēs varētu palīdzēt tautai dzimtenē, to garīgi stiprinot pašreizējā grūtajā pārbaudījuma laikmetā. Atbildes ir dažādas un pretrunīgas.

Bet viens no cēlākiem veidiem, kā mēs tiešām varētu stiprināt savu dzimtenē palikušo brāļu un māsu garīgo pretestību bezdievīgai varai — ir: liecināt par mūsu pašu kristietību, par mūsu pašu ticību Dievam un Dieva taisnībai. Jo ,,Dievam ir jāvalda pār cilvēkiem, ka tie negrib, lai tiranni sāktu valdīt pār viņiem" (Viljams Penns, 17. g. s.).

Veidi, kā mēs to varam darīt, ir dažādi. To izvēle jāatstāj katra sirsapziņai. Bet ticot Dieva taisnībai un pastāvot Kristus vārdu gaismā un patiesībā, mūsu tautas ceļš pretī rītdienai būs dzīvības un uzvaras ceļš. Jo —

> ,,Viņā bija dzīvība — un dzīvība bija cilvēku gaisma. Cik Viņu uzņēma, tiem Viņš deva varu kļūt par Dieva bērniem, tiem, kas tic Viņa vārdam."

Visiem Dieva palīgu 1973. gadā novēlot! Ticēsim — lūgsim — strādāsim!

Sirsnībā
Arnolds Lūsis

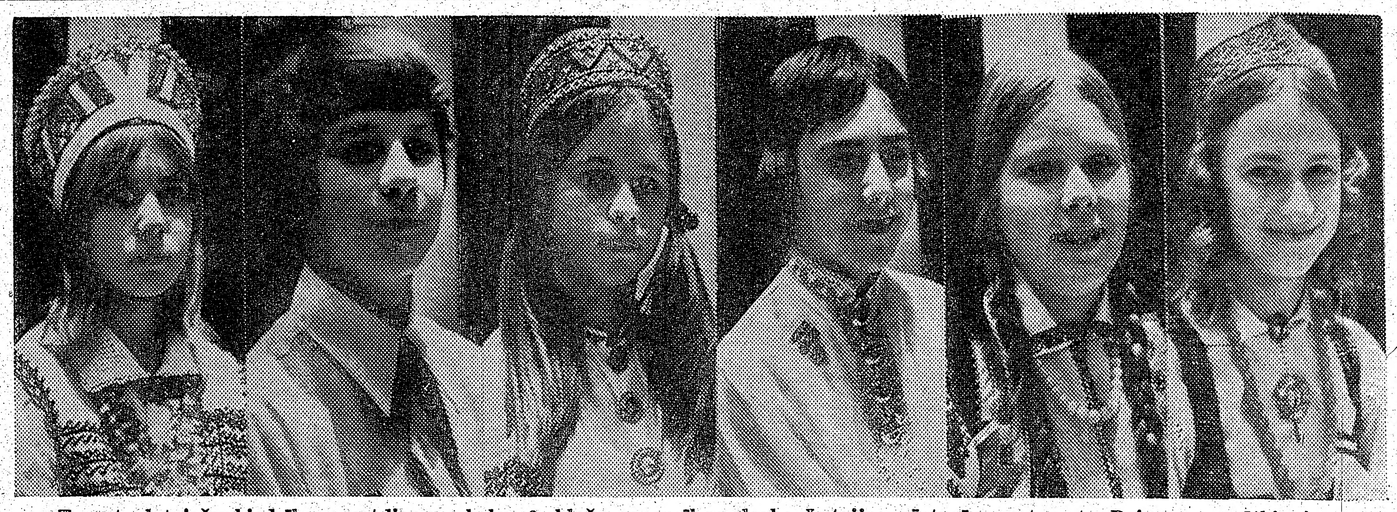

Toronto latviešu biedrības sestdienas skolas 8. klašu sacensības darba Latvijas vēsturē par tematu Dziesmu svētki pirmo piecu vietu ieguvēji, no kreisās: 1. v. Ingrīda Nāgele, 2. v. Ivars Melbārdis un Anda Jēkabsone, 3. v. Roberts Vāgners, 4. v. Dagnija Tauriņa un 5. v. Sandra Bādere.

Apmeklējumi nav bez ēnām

UZ LIETUVU REPATRIĒJIES ŽURNĀLISTS

Lietuviešu žurnālists Vitauts Alseika pārcēlies no ASV uz Lietuvu, ziņo lietuviešu prese ASV. Alseika bija ELTAS informācijas redaktors un pastāvīgi piedalījās arī baltiešu preses darbinieku informācijas sanāksmēs Ņujorkā, kas notiek jau divus gadus.

Pēc šejienes lietuviešu preses ziņām, okupētās Lietuvas kultūras lietu ministrija 1. septembrī paziņojusi laikrakstos, radio un televīzijā, ka jau trīs nedēļas (tātad kopš augusta sākuma) Lietuvā dzīvo Amerikas lietuviešu žurnālists Vitauts Alseika. Raidījumā no Viļņas viņš arī paskaidrojis, kāpēc devies atpakaļ uz Lietuvu. Gandrīz 30 gadus esot dzīvojis starp ,,ārvalstu paklīdeņiem", bet tagad esot pateicīgs, ka viņam atvērti vārti uz Lietuvu. Viņš tagad esot pārrāvis saites ar ,,klaidā" (arī lietuviešiem ir šis vārds) dzīvojošiem tautiešiem.

Vitauta Alseika došanās uz nebrīvo Lietuvu baltiešu žurnālistu aprindās nebija sevišķs pārsteigums, kaut gan par to trūka tuvāku ziņu. Kad 6. jūlijā, pēc baltiešu žurnālistu sanāksmes igauņu namā Ņujorkā, V. Alseika paziņoja, ka dosies atvaļinājumā uz Eiropu, neviens tam nepievērsa sevišķu vērību. Bet kad viņš nebija atgriezies no atvaļinājuma septembrī, astoņas nedēļas vēlāk, radās jautājums, kas ar viņu noticis? Arī lietuviešu laikraksta darbinieki interesējušies, kāpēc Alseika nav atgriezies no Eiropas apmeklējuma. Vēlāk noskaidrojās, ka viņš kādam kollēgam atsūtījis kartīti, norādot, ka ,,kādu laiku" uzturēšoties Lietuvā.

Apmeklējot viņa dzīvokli Ņujorkas pilsētas daļā Kvīnsā, saimniece zinājusi teikt, ka Alseika savu dzīvokli ,,uzteicis" un par to vairs neesot maksāts. Daļu no grāmatām un iedzīves viņš esot atdevis pazīstamiem un pēc tam dzīvoklī vairs nav atgriezies.

Pārrunājot šo gadījumu ar lietuviešu žurnālistiem, atklājās, ka Alseika jau 1970. gada vasarā bijis Lietuvas apmeklējumā. Toreiz viņš apciemojis savu slimo māti. Pēc atgriešanās no apmeklējuma dažiem lietuviešu žurnālistiem likusies zīmīga viņa pēkšņā pārmaiņa.

Baltiešu žurnālistu sanāksmes ik mēnesi sākās 1971. gada februārī. Tajās gandrīz katru reizi bijis klāt arī Alseika, reprezentējot lietuviešu trimdas presi. Parasti viņam bija visvairāk ko stāstīt, un viņš labprāt atbildēja uz pārējo žurnālistu jautājumiem. Neparasta likās viņa lielā interese par sanāksmēs cilāto ziņu avotiem.

Lietuvieši gatavojot grāmatu par Mēmeles apgabalu. Šie materiāli bijuši pieejami arī Alseikam, kaut gan turēti slepenībā, lai okupētās Lietuvas iestādēm neatklātu ziņu sniedzējus. Lietuviešu aprindās domā, ka Alseika iekritis padomju iestāžu tīklos 1970. gada Lietuvas apmeklējumā, saņemot īpašus uzdevumus. Izdalītās mantas pirms aizbraukšanas no Ņujorkas liecina, ka brauciens uz Lietuvu bijis jau iepriekš plānots.

Lietuvieši satraukti vēl par kādu citu apstākli, kas saistās ar Alseiku. Kad Ņujorkā ieradies tēva un dēla Bražinsku advokāts, tad sarunas notikušas franču valodā. (Bražinski pirms diviem gadiem izbēga ar nolaupītu lidmašīnu no Pad. savienības uz Turciju) .Par tulku toreiz darbojies Vitauts Alseika, kas arī visu sīki atzīmējis par Bražinska bēgšanu. Bražinskiem tiesa bijusi 27. novembrī, bet tā atkal atlikta. Sākumā tiesas process tulkots no turku uz krievu, tagad uz lietuviešu valodu. Par tulku darbojies kāds lietuviešu jaunietis, kas ASV apprecējis turcieti, kad tā atradusies studiju ceļojumā ASV.

Vk

ŠAUBĪGIE BĒGĻI

BALTIEŠU INFORMĀCIJAS SANĀKSME ŅUJORKĀ

Lietuviešu un igauņu prese uzmanīgi apskata visus pēdējā laika pārbēdzējus no okupētās Igaunijas un Lietuvas. It sevišķi igauņi ir uzmanīgi un aizdomīgi, jo vairākos gadījumos ,,bēglis" no Igaunijas pēc kāda laika ir atkal pazudis vai atgriezies Igaunijā. Tāpēc katru pārbēdzēju uz Rietumiem uzmanīgi izvērtē.

Nesen no Lietuvas izbēgušais advokāts Z. Butkus preses konferencē Čikagā bija devis interviju amerikāņu un lietuviešu laikrakstu pārstāvjiem. Lietuvieši uzsveŗ, ka Butkus nekad nav atklājis, kādā ceļā viņš pārbēdzis uz ASV kopā ar trim bērniem. Var jau būt, ka šo bēgšanas ceļu varētu izmantot vēl kāds cits bēglis no Lietuvas, kādēļ tā aprakstīšana nav vēlama, bet lietuviešu prese piezīmē, ka iemesli varētu būt arī citi. Novērots arī, ka Butkus šinīs preses konferencēs runājis par lietām, kas Lietuvā normāli nav bijušas zināmas vai arī runājis par notikumiem, kas norisinājušies pēc viņa uzdotā Lietuvas atstāšanas datuma.

No Cicero pilsētas Čikagas apkārtnē šovasar uz Lietuvu nometnēs devušās 15 lietuviešu ģimenes ar bērniem. Lietuvā par šo bērnu grupu parastajam cilvēkam nekas nav bijis zināms. Butkus atstājis Lietuvu, pirms šie Amerikas bērni tur ieradušies, ja uzdotie datumi ir pareizi, bet preses konferencē zinājis stāstīt par šiem bērniem. Uz jautājumu, ko viņš domājot par trimdas lietuviešu braucieniem uz okupēto Lietuvu, Butkus bijis nepatīkami izbrīnījies, jo šādus braucienus neatzīstot. Viņš arī runājis ASV lietuviešu kongresā Klīvlendā 25. un 26. novembrī, bet nekā nepateicis, kas šeit nebūtu bijis jau zināms, un izvairījies par citu runāt.

Pie igauņiem uz Zviedriju pārbēdzis kāds jauneklis, kas dēvējies par Hamanu, kaut kaut gan agrāk Igaunijā bijis pazīstams kā Tuldavs. Viņa tēvs neatkarīgajā Igaunijā bijis augstāks ārlietu ministrijas darbinieks, bet 1941. gadā aizvests uz Sibiriju kopā ar dēlu. Dēls tomēr atgriezies no izsūtījuma un ieradies Zviedr-

(Turpinājums 11. lp.)

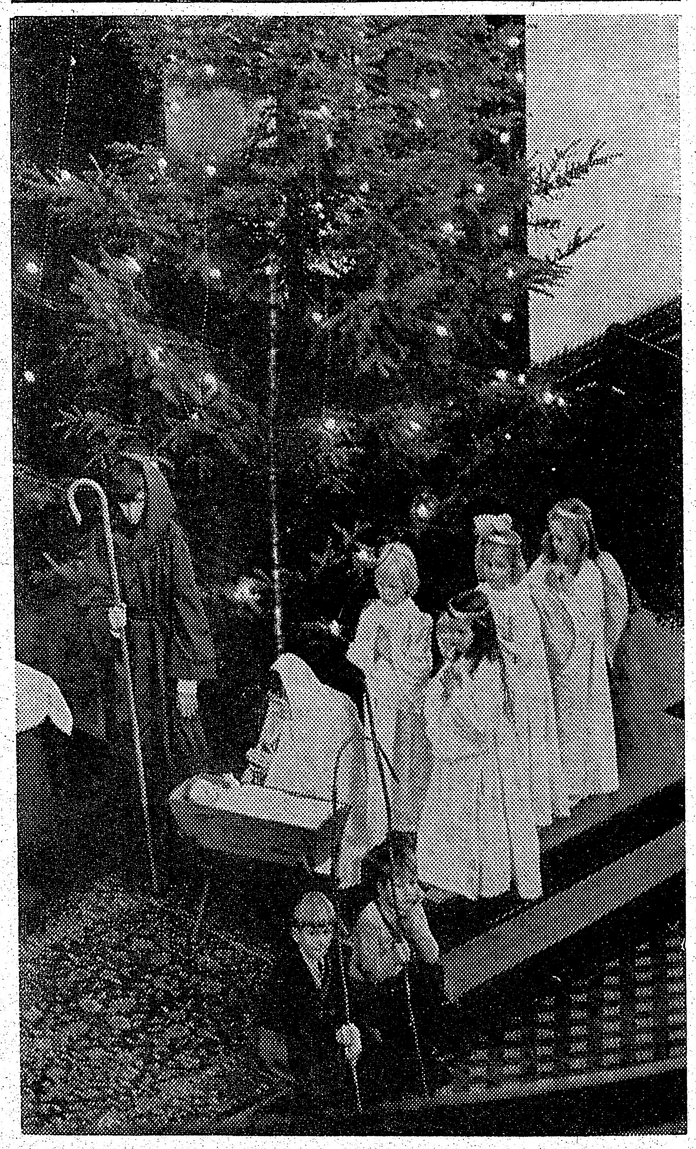

Betlēmes skats Sv. Andreja baznīcā Toronto.
J. Liģera uzņēmums

ŠAUBĪGIE BĒGĻI

(Turpinājums no 10. lp.)

rijā. Pēc tam piedalījies valodnieku konferencē Bostonā, bet tad ātri atgriezies Zviedrijā, no kurienes devies atpakaļ uz Igauniju. Tur tagad strādā par docentu Tartu universitātē. Igauņu trimdas prese ziņo, ka zviedru policijai esot zināmas kādas 3 — 4 aizdomīgas personas no Igaunijas.

Lietuviešu ASV organizācijā VLIKAS J. Valiunas atkal ievēlēts par prezidentu. Arī pārējie prezidija locekļi līdzšinējie, izņemot Filadelfijas profesoru J. Puzinas, kura vietā prezidijā ievēlēts Ņujorkas lietuviešu apvienības priekšnieks A. Vakselis.

Lietuviešu Bušvika rajonā Brooklinā ceļ jaunu namu, kas izmaksās ap 800.000 dolaru. Līdzekļus galvenokārt dod ASV lietuvieši, vairums no Ņujorkas un Ņudžersijas. Šinī kultūras centrā paredzētas telpas spiestuvei, sarīkojumu zālei ar 800 sēdvietām, telpas organizācijām, lietuviešu sestdienas skolām un arī biroji. Lietuvas franciskāņu brāļi bija nopirkuši 5 mājas. No tām 3 nojauktas, lai rastu vietu jaunajam kultūras namam. Celtni iecerēts pabeigt līdz jūnija sākumam.

Triestā ieradies kāds lietuvietis, kas nesen Ženēvā atstājis kādu 100 cilvēku lielu lietuviešu tūristu grupu, kas apmeklējusi Italiju. Par viņu zināms tikai tas, ka Lietuvā atstājis sievu ar diviem bērniem.

Bijušais Lietuvas armijas komandieris ģen. S. Raštikis nesen izdevis savu atmiņu grāmatu. Viņš dzīvo Monterejā, Kalifornijā, kur armijas militārajā skolā mācīja krievu valodu, bet tagad pensionējies.

Par labāko dzeju, kur apcerētas 1941. gada jūnija deportācijas, 500 dolaru godalgu saņēmusi Biruta Pūkelevičūte. Pavisam iesūtīti 35 darbi. Godalgu devusi lietuviešu korporācija Fraternitas Lithuanica.

Kanadā par Igaunijas ģenerālkonsulu Toronto valdība ar 27. novembri apstiprinājusi Ilmāru Heinso. Līdz šim viņš bija konsuls.

Grupa igauņu devusies uz Helsinkiem, kur notiek Eiropas drošības konferences sagatavošanas sanāksme. Tur viņi preses konferencē stāstījuši par Baltijas valstu tagadējo stāvokli.

Ņujorkā saņemta ziņa, ka 3. decembrī angļu raidītājs BBC sniedzis speciālu raidījumu par Baltijas valstīm, sakarā ar šo valstu okupāciju un Pad. savienības 50. gada dienas atceri. Sevišķi uzsvērtas nacionālās problēmas Lietuvā. Dženovā, Italijā, 320 igauņu studentu mācās igauņu valodu. Lietuviešiem uz Ziemas svētkiem sakārtots dokumentu krājums angļu valodā. Tajā būs ievietoti Baltijas valstu līgumi. Izdevums būs ap 500 lp. Lietuviešu centrālās organizācijas šī izdevuma īstenošanai ziedojušas 10.000 dolaru.

—be

Korporācijas Lacuania 45 gadu dibināšanas dienas atceres aktā. Augšējā attēlā prezidijs un citu korporāciju pārstāvji.

Korporācijai Lacuania 45 gadi

Korporācijai Lacuania 7. decembrī piepildījās 45 pastāvēšanas gadi. Atceres aktā 9. decembrī Latviešu namā Toronto piedalījās Lacuania saimes locekļi Kanadā un citu korporāciju pārstāvji, tāpat viesi no tuvienes un tālienes.

Svinīgo aktu ievadīja tēvs Jānis ar īsu lūgšanu. Darbības pārskatu sniedza seniors K. Znotiņš. Akta svinīgo daļu kuplināja dziedone A. Sapale A. Rundanes pavadījumā. Pāris stundas vēlāk turpat notika korporācijas dāmu vakars, kuŗā piedalījās pāri par simts personu.

Lacuania dibināta 1925. gada 7. decembrī kā studentu biedrība Unitas Letgalica. Tās dibinātāji bija A. Rancāns, Fr. Rubulis, V. Krustāns, P. Višņevskis, J. Pauliņš, V. Siļažs un D. Liepnieks. No septiņiem dibinātājiem mūsu vidū palicis tikai V. Krustāns, kas vēl joprojām atrodas Kičenerā.

Unitas Letgalica 1927. gada decembrī pārvērtās par korporāciju, pieņemot krāsas — zils, melns, zelts, devīzi: Vives, unitae agunt (vienībā spēks) un principu — Darbs, saderība, dzimtene. Kad 1932. gadā Unitas Letgalica tika uzņemta prezidiju konventā, kur vienai, daudz vecākai korporācijai, jau bija līdzīgs nosaukums, tā mainīja nosaukumu uz Lacuania, kas latviešu valodā nozīmē — Ezeru zeme, apzīmējot Latgali.

1932. gadā goda filistrs bīskaps J. Rancāns iesvētīja korporācijas karogu, bet 1937. gadā tās vapeni. Tā Latgales akadēmiskai jaunatnei bija radīti apvienošanās un kopdarbības ārējie simboli citu korporāciju saimē. Lai stiprinātu saites ar vidusskolu jaunatni, Lacuania 1939. gadā pasniedza karogu Rēzeknes valsts ģimnazijai. Korporācija pilnā sastāvā un ar savu karogu piedalījās Latgales atbrīvošanas pieminekļa atklāšanā Rēzeknē.

Latvijas pēdējos neatkarības gados Lacuania apvienoja pāri par 200 Latgales studējošo. Savā iekšējā dzīvē un ārējā stājā Lacuania centās pārstāvēt Latgales latvieti ar viņam specifiskiem reliģiskiem, sabiedriskiem un pasaules uzskatiem. Neierādot speciālu vietu nevienam politiskam novirzienam, Lacuania centās meklēt ceļus uz sava apgabala inteliģences apvienošanu, savstarpēju iecietību un ciešāku sadarbību. Tāpat Lacuania centās nodibināt draudzību ar pārējās Latvijas inteliģenci uz savstarpējas cieņas un līdzvērtības pamatiem.

Okupācijas vara korporācijas darbību apturēja, konfiscējot Lacuania karogu, vapeni, archīvus un mantas. Mocekļa ceļus aizgāja 20 korporācijas locekļi, no kuŗiem 5 nonāvēti, pārējie deportēti. Otra pasaules kaŗa laikā Latviešu leģionā cīnījās 27 šīs korporācijas piederīgo virsnieku dienesta pakāpē. Kā augstāko atzinību par varonību R. Ancāns saņēmis bruņinieka krustu.

Korporācija atjaunoja savu darbību trimdā ar Eslingenas konventu 1947. gadā. Brīvā pasaulē korporācijas Lacuania locekļi dzīvo visos kontinentos. Atsevišķas kopas pastāv Kanadā, ASV un Austrālijā. Centrālais prezidijs atrodas Toronto. Tā pašreizējais sastāvs ir: seniors K. Znotiņš, viceseniors Dr. L. Upenieks un sekretārs V. Miklasevičs; oldermanis Ed. Spravniks.

T. P.

Plaša demonstrācija pret vajāšanām Pad. savienībā

Cilvēka tiesību dienā, 10. decembrī, Stokholmā notika divi plaši sarīkojumi, kuŗos runātāji asi vērsās pret cilvēka tiesību ignorēšanu Pad. savienībā.

Pašā pilsētas centrā — Sergela laukumā — notika tautas sapulce, kuŗā, lai gan visu laiku lija lietus, piedalījās ap 2000 cilvēku. Tās sarīkošanā no latviešu puses piedalījās Latviešu nacionālais fonds un ELJAS Skandinavijas nodaļa. Daudzo latviešu pacelto plakātu vidū bija arī plakāts ar uzrakstu: „Olaf Palme, ierosini Baltijas tautu tiesību jautājumu Helsingforsā."

Pirmā runāja kādreizējā SMOG demonstrante Maskavā — igauniete Anele Kopela, savā runā pieminot vairākus piemērus par kristiešu vajāšanām Pad. savienībā. Otrs runātājs bija zviedru parlamenta loceklis Pērs Ālmarks. Viņš asi vērsās pret minoritāšu vajāšanām Padomijā, pieminot arī Baltijas tautas. „Ja mēs nosodām Atēnu režīmu, tad vēl jo vairāk mums ir pamats nosodīt Maskavas režīmu," teica tautas partijas deputāts Ālmarks.

Pēc tautas sapulces Sergela laukuma Betlēmes baznīcā runāja angļu docents M. Bordo. Viņš studējis Maskavas universitātē un pēdējos 12 gadus vada pētniecības institūtu Londonā, kas galvenokārt dokumentē kristiešu stāvokli Pad. savienībā.

„Es uzdrošinos apgalvot," teica runātājs, „ka Krievijā šodien ir lielāka interese par reliģiju nekā pirms 15 gadiem." Par piemēru viņš pieminēja neseno lietuvju katoļu akciju. 17.000 Lietuvas kristiešu parakstītais dokuments nosūtīts Apvienoto nāciju sekretariātam. Doc. Bordo esot piecas reizes griezies pie AN sekretariāta un lūdzis apstiprinājumu par šī dokumenta saņemšanu, bet nav saņēmis nekādu atbildi.

F.

Sarīkojumu kalendārs

31. dec. pl. 8 vak. Jaungada sagaidīšana Latviešu namā.
31. dec. pl. 8 vak. Jaungada sagaidīšana DV namā. Pieteikšanās pie A. Selgas.
6. janv., pl. 7 vak. — Latviešu nama augšējā zālē Veco Strēlnieku b-ba rīko Ziemas svētku kauju atceri. Dziedās DV koris Zīle un būs mūzikāli priekšnesumi.
7. janvārī pl. 3 pēcp. TLB Sestdienas skolas Ziemsvētku sarīkojums Masoņu zālē, 888 Yonge Str.
13. janv. pl. 6 vak. Ziemsvētku kauju atceres svētbrīdis pie kritušo kaŗavīru pieminekļa Saulainē.
20. janv. pl. 6 vak. Latviešu nama augšējā zālē Birutas Senkēvičas Vakarēšanas uzvedums. TLB sarīkojums.
20. jaunvārī plkst. 7.30 vakarā studenšu korporāciju kopas slēgts tējas vakars Tartu kolledžā, 310 Bloor St. W., ieeja no Madison Ave.
27. janv., pl. 7 vak. un
28. janv. pl. 5 pēcp. Latviešu namā TLTA ģimnazijas draudzīgā aicinājuma sarīkojums — R. Blaumaņa Trīnes grēku izrāde.
20. janv., pl. 7 vak. — Latviešu namā — TLMM kluba Zaķu balle ar izlozi — medījumi un zivis.
3. febr. pl. 8 vak. Latviešu namā LSDAK sarīkojums „Priecīgs uzņēmējs".
3. febr., pl. 7 vak. — Columbus zālē — Apvienoto vīru koŗu — Viesturs un Junda koncerts ar sekojošu deju.
10. febr. pl. 8 vakarā DV namā Toronto nodaļas tradicionālā masku balle.
11. febr. pl. 2 pēcp. TLB Sestdienas skolas bazārs Latviešu namā.

SV. KATRĪNAS

31. dec., plkst. 9.00, Beacon Motor Hotel Sands Room telpās (Q. E. pie Jordan Harbour) DV Sv. Katrīnu vanadžu kopa rīko Jaungada sagaidīšanu. ar priekšnesumiem un deju. Spēlēs DV kapella Runči trimdā. Ielūdz kopas vanadzes.

PATEICĪBA

Izsakām dziļi izjustu pateicību archibīskapam A. Lūša kungam, Toronto Latviešu nama valdei un dāmu komitejai, DV Toronto nodaļas vanagiem, vanadzēm un visiem, kas palīdzēja un piedalījās manas dzīves biedres un krustmātes

ZELMAS GREKERES

izvadīšanā uz pēdējo dusas vietu.

Kārlis Grekers un krustdēls

Edvarts Tūters

TRIMDINIEKAM GADMIJĀ

Gadumijā — naktī —
Svešā trimdas naktī —
Divpadsmitajā stundā
Viens tu stāvi . . .
Apklust dziesmas.
Izdziest smaidi —
Viens tu stāvi . . .
— Viens tu stāvi —
Skaties, klausies:
Tumšā maltuvē kāds maļ —
Vergi vergiem māli maļ.
— Samaļ dienas.
Samaļ naktis.
Gadu gadus drupās maļ.
Audžu audzes postam maļ!
— Samaļ cerības un sapņus.
Labās rīta zvaigznes samaļ.
Brīvību sien klaušu važās
Lai tā badināta mirst,
Lai uz gadu gadiem pazūd,
Audžu audzēm,
Tautu tautām.

Maļ un maļ —
Gadu gadus ilgi maļ,
Vergu vergiem māli maļ.

Maļ un maļ . . .
Bet kaut kas aizvien paliek —
Nesamaļ ko tumsas kalpi.
— Paliek tas, kam gaismas alkas,
Kas prot izcirst namam logu —
Labā saules pusē izcirst.
— Paliek tas,
Kas senās tautas dziesmās
Savai eipai spēku atrast zin.
— Paliek tas,
Kas drošs bez šaubām sējis
Labo sēklu gaismas tīrumos;
Spēka graudus apcirkņos sev krājis —
Graudus tos, ko nevar samalt
Vergu vergi —
Sasaistīti klaušu važās!

Paliek Daugava un Gauja.
Zilaiskalns un Gaiziņš paliek.
Paliek dziesmnieku sapņi —
Skaistie sapņi —
Logs uz gaismu!
— Logs uz gaismu — saules pusē —
Tas to tumsas māli deldēs,
Atdos dienām labo smaidu,
Atdos gadiem ceļa zīmes —
Lai redz atkal labās takas,
Lai var apspiestie un brīvie
Vienam Dievam atkal kalpot.
— Spēka dzērienu lai atrod
Arklam, zobenam un dziesmai.
Lai var cīruļi svētīt druvas,
Cerības un Jāņuzāles.

. . . Gadumijā — naktī —
Svešā trimdas naktī —,
Viens tu stāvi . . .
— Viens tu stāvi —
Skaties, klausies:
Tumšā maltuvē kāds maļ —
Vergi vergiem māli maļ.

Viens tu stāvi —
Domās sakot:
„Jaunam gadam laimes lejot
Paliksim uz labu stundu
Nomodā ar latvju Dievu,
Nomodā ar tautu savu,
Nomodā ar labām dainām,
Nomodā ar dziesminiekiem,
Kas vēl sapņo brīves sapņus.
— Paliksim uz labu stundu
Nomodā ar savām domām, —
Tad tā laime Jaunam gadam
Būs ir mūsu tautas laime,
Būs ir katra latvja laime —
Trimdinieks būs dzīvs starp viņiem!"

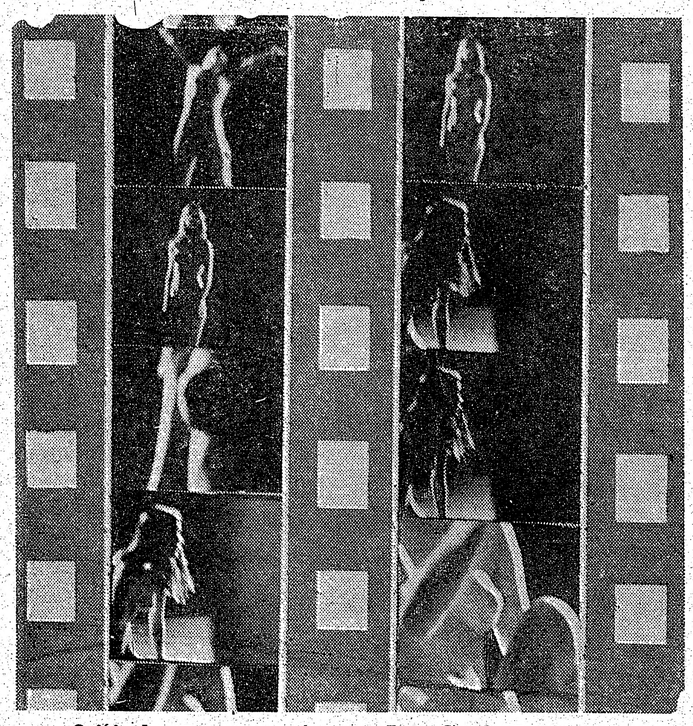

Oriģināluzņēmumu serija no „Leo G. Ozols Organization" topošās filmas

Mūsu mīļais

Kārlis Balgalvis

pēkšņi aizsaukts mūžībā

Dzimis 1903. gada 19. oktobrī Dobelē,
miris 1972. gada 19. decembrī Toronto

Gan mīlestībā klusi
Par tevi asras birst,
Ko sirds ir zaudējusi,
To tā vairs neaizmirst.

Viņu mīļā piemiņā patur:
dzīves biedre, meita un dēli ar ģimenēm, Zvirgzdu ģimene Kanadā, māte un māsa ar ģimenēm Argentīnā

Mūsu filistrs

DR. IUR. **Ferdinands Lavkinaitis**

dzimis 1914. g. 16. februārī,
miris 1972. g. 11. decembrī Ņujorkā

Lettgallia's konvents

Top divas jaunas filmas

LATVIEŠU FILMU PRODUCENTA LEO G. OZOLA TUVĀKĀS NĀKOTNES IECERES

Filmu producents Leo G. Ozols decembŗa sākumā kopā ar savu dzīvesbiedri gleznotāju Āriju Ozolu devās no Toronto uz Meksiku, lai sagatavotu lielfilmu, kas iecerēta kinoteātriem. Filmu uzņems Meksikā un Gvatemalā, dažus skatus arī Sanfrancisko. Tā būs ieskaņota spāņu valodā un domāta izrādēm Dienvidamerikā, Puerto Riko, arī ASV centros ar lielāku spāniski runājošo iedzīvotāju skaitu, kā Ņujorkā, kur ir vairāk nekā 2 miljoni šo valodu runājošo, un kuŗus apkalpo ap 40 kinoteātŗu. Arī Kalifornijā un pat Čikagā ir lielāks skaits spāņu teātŗu.

Kā paskaidro Leo G. Ozols, filmēšana Meksikā un Gvatemalā daudz lētāka nekā Kanadā vai ASV. Filmēšanas laiks paredzēts sešas nedēļas. Filma ir ne tikai Ozola financēta, bet viņš pats vada ar režiju, piedaloties tehniķu grupai un galvenajiem lomu tēlotājiem no dažādām Dienvidamerikas zemēm, kas ieradušies Meksikā jau decembŗa vidū.

Bez nule minētās Leo G. Ozols gatavo otru filmu, domātu televīzijas programmai. Tā ir reliģiski iekrāsota filma, „Jesus freaks", kas ir reliģiska grupa, kuŗas sekotāju, kā to paskaidro filmas producents, ASV un Kanadā ir ap 25 miljoni. Ozola filma seko šīs grupas reliģiskajam rituālam, ko tā piekopj, lai tiktu tuvāk Jēzum.

„Tā ir saistoša filma, kuŗā atklājas cilvēka apziņa un zemapziņa, tieksme pēc ciešanām un izpriecas," saka producents. „Jēzus kļūst reāls, fizisks spēks, kam katrs mēģina pietuvoties, pat sarokoties un ar viņu kopā padziedāt kādu garīgu dziesmu straujos ritmos. Šīs grupas caurmēra vecums ir no 15 — 25 gadiem. Spēlē reibinoša elektroniskā mūzika, kas uzstādīta uz anglikāņu katēdrāles altāŗa, jo baznīca izīrē viņiem vienreiz nedēļā savas telpas. Baznīcēni aplaudē un sit ritmā plaukstas, katru brīdi kāds sauc: „Praise the Lord!"

Citi uz ģitārām spēlē melodijas. Daudzi dzīvo komūnās un dalās kā darbā, tā ēdienā, bet visam tam ir kāda dziļāka un arī ideoloģiska nozīme nekā tikai reālā izturēšanās mājā un baznīcā," saka producents.

Leo G. Ozols cer būt atpakaļ no Meksikas februāŗa sākumā.

G. S.

Kaŗavīra un audzinātāja 80 mūža gadi

Grand Rapidos 80 mūža gadi 2. janvārī aprit plkv. Rūdolfam Vēliņam. Viņš dzimis Vecpiebalgā. Pēc vietējās draudzes skolas beigšanas iestājies Valmieras skolotāju seminārā, kur 1914. gadā ieguvis tautskolotāja tiesības. I pasaules kaŗā beidzis kaŗa skolu un kā virsnieks piedalījies kaujās Viļņas rajonā, vēlāk Rumānijā. Divas reizes ari ievainots. Komandējis rotu stāba kapteiņa dienesta pakāpē. Par kaujas nopelniem apbalvots ar Sv. Juŗa krustu, Sv. Annas ordeņa 4. un 3. šķiru, Sv. Staņislava ordeņa 3. un 2. šķiru ar šķēpiem un lenti.

Rūdolfs Vēliņš atgriezās dzimtenē 1918. gadā un jau nākošā gada jūnijā kapteiņa dienesta pakāpē iestājās Cēsu bataljonā, kuŗu vēlāk ieskaitīja 2. Ventspils kājnieku pulkā. Kā rotas komandieris piedalījies Latgales atbrīvošanas cīņās pie Viļāniem, Varakļāniem un Ludzas. Par varonību pie Rēzeknes ieņemšanas apbalvots ar Lāčplēša kaŗa ordeni. 1925. gadā R. Vēliņu paaugstināja pulkvežleitnanta dienesta pakāpē un iecēla par bataljona komandieri. 1934. g. pārvietots uz 8. Daugavpils kājn. pulku Cēsīs, kur veic stāba priekšnieka pienākumus, vēlāk bijis bataljona komandieris un garnizona priekšnieks Valmierā. Apbalvots arī ar Triju zvaigžņu ordeni, Viestura ordeni ar šķēpiem un Aizsargu nopelnu krustu. 1940. g. paaugstināts par pulkvedi un piekomandēts Kurzemes divīzijas štābam.

Pēc atvaļināšanas no armijas Rūdolfs Vēliņš strādājis par pārzini Vecpiebalgas tautskolā, kuŗā zēna gados pats mācījies, audzinātāja pienākumus veicot līdz 1944. gadam, kad vajadzēja doties svešumā. Skolotāja gaitas atkal atsācis Blombergas nometnē Vācijā. 1950. g. izceļojis kopā ar dzīvesbiedri uz ASV.

Grand Rapidos R. Vēliņš darbojies Vienības draudzes padomē, būdams arī tās priekšsēdis, Latviešu biedrībā, DV apvienībā un Krājaizdevu sabiedrībā, veicot dažādus amatus. Ir Mičigenas latviešu invalidu apvienības goda biedrs; apbalvots ar DV organizācijas krūšu nozīmi zeltā.

V. **Zirnītis**

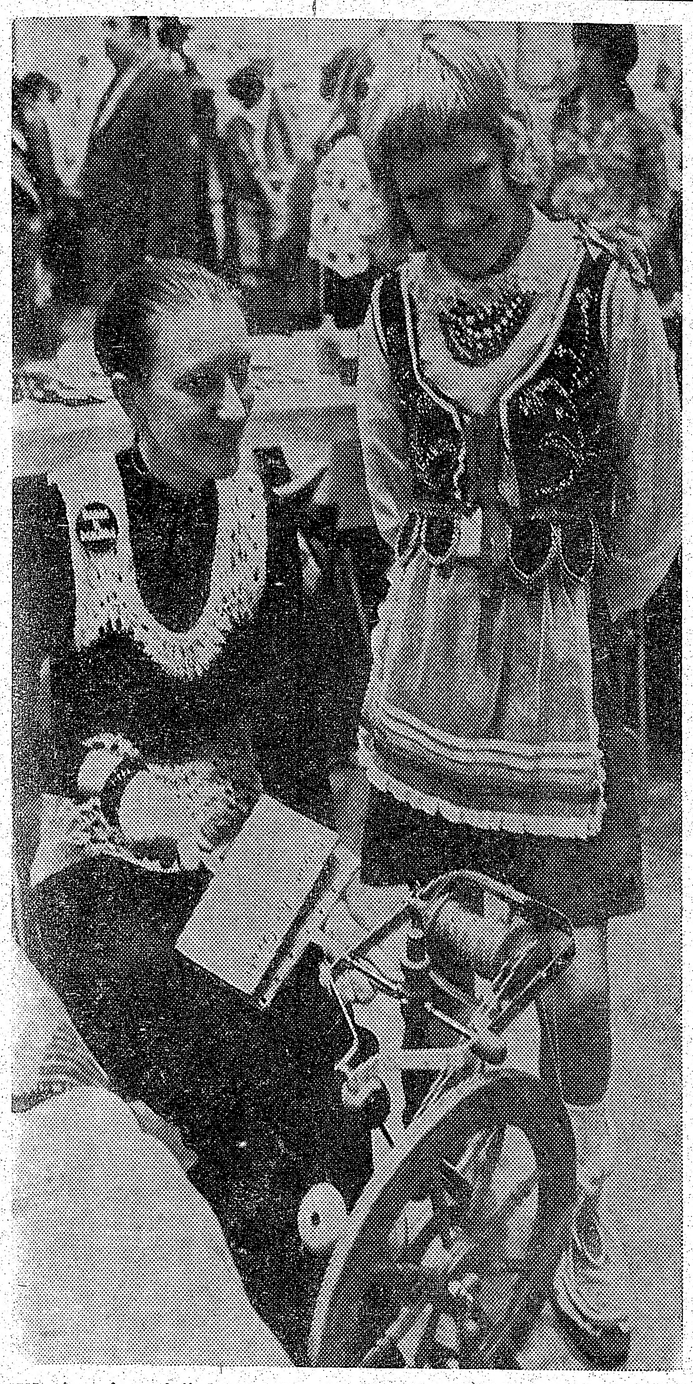

Vērpjamais ratiņš, kuŗu labi pa zina mūsu vecākā paaudze Latvijā, tikai cita veida nekā šajā attēlā redzamais, kuŗu kāda holandiete Toronto saņēmusi kā svētku dāvanu no Jaunzēlandes.

J. Ligera uzņēmums

Mūžībā aizgājis mans mīļais vīrs un mūsu tētiņš

Ādams Zvaigzne

dzim. 1911. g. 21. novembrī Sakas pagastā,
miris 1972. g. 4. decembrī Galtā, Ont.

Gan mīlestībā klusi
Par tevi as'ras birst,
Ko sirds ir zaudējusi,
To tā vairs neaizmirst.

Dziļās sērās
sieva, meita un dēls

KĀ PĀRMAINĀS KRODZIŅI

(Turpinājums no 7. lp.)

apciemot, pavadot atvaļinājumu Anglijas dienvidos, Kornvalā. Teiktais attiecas uz „slaveno" Jamaikas krogu, kas kādreiz senatnē bijis zagļu un kontrabandistu perēklis. Par senajiem notikumiem tajā ļoti saistošu romānu sarakstījusi rakstniece Dafne di Murjē. Šis romāns izdots arī latviski. Šajā krodziņā gan vairs nebija manāma senā kūdras dvinga, nedz arī sveču smarža, bet gaiss gan vēl aizvien bija ieskābenas krogus smakas pilns, bet tas jau, šķiet, ir īpatnējs kuŗai katrai dzertuvei, ja vien tā nav kritusi par upuri pārāk lielai modernizēšanai. Grūti iedomāties, ka šo krodziņu jebkad skars pārveidošanas vai iznīcības zobens, jo tādā gadījumā tā saimniekam nekad vairs nebūtu izdevība taisīt tādu „biznesu" kā tagad, kad lielu peļņu tas gūst ne vien no dzērieniem, bet arī no visai mazās brošūriņas, -kuŗā iespiesta un visai saistoši lasīt kāda seno laiku mācītāja lūgšanu, kuŗš bijis, tā sakot, ar visiem pieminētiem neliešiem „uz vienu roku". Ja var ticēt šai leģendai, tad arī jātic, ka viņa lūgšanas vārdi baznīcā skanējuši šādi: „Ak, mīļais Dievs, uzsūti nu jūrā tādu vētru, lai šonakt kāds kuģis nogrimtu, un ja nu Tu tiešām esi tā nolēmis, tad lūdzu izkārto to tā, lai tas nogrimtu pie mūsu krastiem."

Interesanti atzīmēt, ka pēdējā laikā īstu uzplaukumu piedzīvo Anglijas lauku apgabalos esošie krodziņi, jo tie pa lielākai daļai palikuši laika gara neskarti, ar savdabīgo gaisotni, kuŗā tik patīkami izklaidēties un iebaudīt savu malku „sīvā".

D. S.

Izvilkti Ziemsvētku laimesti 333 loterijā

Hamiltonas latviešu biedrības namā 21. decembrī notika trešā un pēdējā „mazā izloze" 333 loterijā. Nākamajā izlozē 21. martā izvilks lozes galvenajiem laimestiem: $33.333,33, $3.333,33 un $333,33.

Decembŗa izlozē laimīgās lozes vilka Hamiltonas pilsētas galva Viktors Kops. Pirmais laimests $3.333,33 vērtībā krita E. Kazekam Toronto, kas saņems arī $333,33 pārdevēja laimestu. Otru laimestu — $333,33 saņems J. Berens Aurorā, Illinoisā, ASV, saņemot arī $33,33 pārdevēja laimestu. Igaunis O. Kalasara Toronto laimēja $33,33, bet C. Salurands, Igauņu nacionālās padomes ģenerālsekretārs, saņems $3,33, lozes pārdevēja laimestu.

Lozes vēl joprojām saņemamas vai pasūtināmas 333 loterijas birojā (16 Queen St., N., Hamilton 13, Ontario). Atsevišķa loze maksā $1,50, bet grāmatiņa ar 10 lozēm $13,50.

Stokholmā cietis Arturs Kroders

Stokholmā 9. decembrī uz ielas sabraukts redaktors Arturs Kroders. Viņam lauztas abas kājas. Cietušais nesamaņā nogādāts slimnīcā, kur gan nācis pie samaņas, bet stāvokli ārsti atzīst par ļoti smagu.

Šāgada pavasarī redaktoram piepildījās 80 gadu. Viņš un pulkvedis A. Plensners ir mūsu vecākie preses darbinieki, kas jau 1918. gadā kļuva plaši pazīstami.

F.

Latvijas kartupeļi uz Sarātovu

No Vidzemes saņemta vēstule, kas apstiprināja agrāk izteiktos minējumus, ka arī mūsu dzimtenē sagaidāma grūta ziema. Vēstulē teikts: „Kartupeļi šovasar maz paauguši, raža, samērā ar iepriekšējiem gadiem — vāja. No tā paša mazuma jādod projām sarātoviešiem, jo tajā apvidū viss esot izdedzis un cilvēki palikuši bez maizes, lopi bez barības. Mums jādod projām arī salmi un siens. Kādi 30 mūsu kolhoza cilvēki brauks uz Maskavu. Līdz Rīgai vedīs ar kolhoza autobusu, bet tālāk ar lidmašīnu.

Vēl pieminēts, ka 25. novembrī kapsētās bijis svecīšu vakars.

V. Z.

Mācības grāmatas..

(Turpinājums no 9. lp.)

nākt palīgā, iegādājoties mācības grāmatas (pret lielāku atlaidi) nākošiem 2 — 3 gadiem, par to iepriekš samaksājot.

Organizēšanās stadijā ir vasaras vidusskola Kvēkertaunā pie Filadelfijas. Financiāli un programmas ziņā skola būtu ALAs Izglītības biroja pārziņā. To pirmās 4 nedēļas vadītu A. Liepkalns un atlikušās 2 — E. Avots. Prasība, lai izpildītos budžets (250 dol. par 6 nedēļām, ieskaitot uzturu), vajadzīgi 40 dalībnieki. Pēc vidusskolas mācībām, šajā Latv. baptistu draudzes īpašumā notiktu arī skolotāju sagatavošanas kursi, līdzīgi tiem, kas 1972. gadā notika Gaŗezerā un Katskiļos, ar 19 dalībniekiem katrā.

Īpats veidojums būs vasaras vidusskolas mācību veidojums rietumkrastā, kur ir grūtības ar telpām un skolēnu novietojumu. Vienu nedēļu mācības notiktu Sietlā, turienes latviešiem izmitinot skolniekus, otru nedēļu viņus uzņemtu portlandieši.

Nopelnu stipendiju pārbaudījumi notika rēgulārajās ASV latv. pamat- un vidusskolās, stipendijās sadalot 1050 dol., un arī Gaŗezera vidusskolā, kuriem gan sadalīja tikai 100 dol. Sekmju rezultāti abos gadījumos ir vienādi. Daži skolēni pārbaudījumu bija izturējuši savā skolā un arī Gaŗezerā un rezultāti apm. tie paši. Šie pārbaudījumi notiks arī 19773. gadā un darbu izvērtēšanu atkal uzņēmies L. Vīksne Detroitā.

E. Silkalns Austrālijā gatavo brošūru bērnu vecākiem par latviešu skolas nozīmi un vajadzību. Sēdes dalībnieki atzinīgi atsaucās arī par H. Silkalna rakstu ALAs žurnāla 7. burtnīcā un to ieteica izlasīt un pārdomāt.

Klīvlendas dziesmu svētku laikā paredzēts ALAs stends, kuŗā plaši reprezentēties paredzējis arī ALAs Izglītības birojs, aicinot skolas iesūtīt skolu un skolēnu kopuzņēmumu fotografijas (8x11), skolu žurnālu paraugus u. c. materiālus, kā arī skolu ierosinājumus, ko varētu šādā novietnē rādīt. ALA apgāds izstādīs skolas grāmatas, pārdodot vai pieņemot pasūtinājumus.

ALAs rīcībā ir vairākas stipendijas: Klintes piemiņas fondi — 770 dol. medicīnas studentiem, Dzintras Jekstes fondā 100 dol., E. Šķipsnas — 200 dol., L. Štengeles — 100 dol. Stipendiju piešķiršanas komisiju izraudzīs ALAs Izglītības birojs.

Minsteres ģimnazijas audzēkņi ar uzvedumu „Mičošana" nākošgad viesosies ASV centros, Lieldienu starplaikā izrādot arī filmu par Minsteres ģimnaziju. Turneju organizēs ALJA un ALA.

Skolām dabūjama (no ALAs kasieŗa V. Kārkla) J. Jaunsudrabiņa un V. Tones filma. Īre — 10 dol. plūs pasta izdevumi.

L. Rumaks

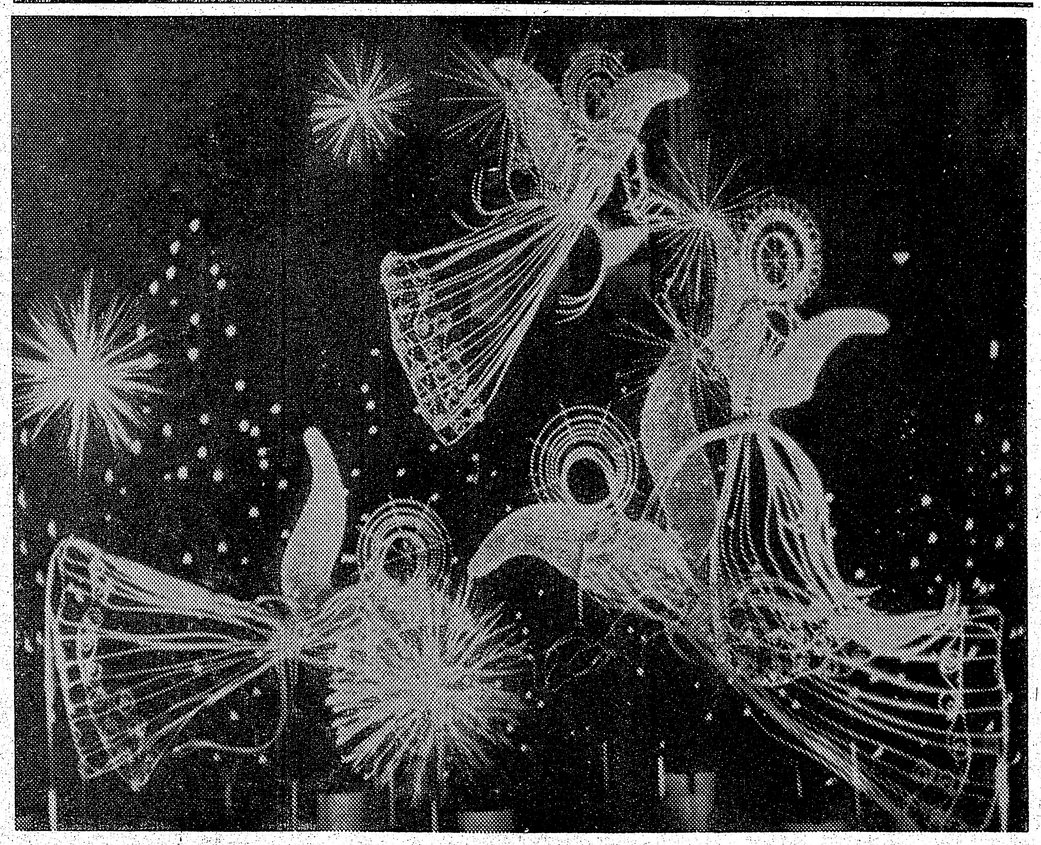

SVĒTKU SIMBOLI

Aleksandra Kalniņa uzņēmums

Bebris kļuvis par Beaver?

Bebris vēl joprojām ir tas pats vecais latviešu bebris! Viņš vēl joprojām ceļ aizsprostus Jūsu drošībai. Tagad turklāt Bebris vēl palīdz Jums nopirkt vai pārdot māju — ar visu dīķi vai bez dīķa. Kā lai iestāsta nelatviešiem, ka Bebris ir bebris? Tāpēc paplašinātajam pasākumam bija jāatrod jauns nosaukums:

BEAVERBROOK
insurance
& REAL ESTATE LTD.
1658 VICTORIA PARK AVENUE
SCARBOROUGH, ONTARIO

Tas pats Bebris! Tie paši pakalpojumi, uz kuriem var vienmēr palauties — tagad arī nekustamu īpašumu pirkšanā un pārdošanā.

Tas pats telefons:
759-0266

Rabenvater®
Fine Bitters
Gards un labdarigs

jūsu labsajūtai, kopā ar vēsu alu
vai vienkārši pirms un pēc maltītes!
Dabūjams LCBO veikalos — Nr. 1888C

SAIŅI UZ BALTIJAS VALSTĪM
un P.S.R.S.

Bez muitas: Motocikli, veļas mazgājamās mašīnas, televīzijas aparāti, ledusskapji u.t.t. Automašīnas lūdzam pieprasīt pirmās, jo to daudzums ierobežots. Jūs varat pasūtināt pārtikas saiņus līdz 40 mārciņām. Mēs pārsūtām apģērbu saiņus līdz 19,75 mārciņām. Visi sūtījumi ir apdrošināti. Mūsu veikalā ir plašā izvēlē dažādi materiāli apģērbiem un citas preces.

Ātra apkalpe ■ Slēgts trešdienās ■ Atvērts no plkst. 9 rītā līdz 7 vak., sestdienās no pl. 9 — 5 pēcp.

BALTIC EXPORTING CO.
480 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ont., tālr. LE 1-3098

HERTA'S CERAMIC STUDIO
LATVISKĀ UN MODERNĀ KERAMIKA
Pieņem pasūtinājumus latviskām lampām, vāzēm u.t.t.
Tel. 293-9509
438-4457 HERTA JAUNZEME

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview)
Tel.: HO 5-9905 Ausma Miķelsone

GREAT LAKES LINES

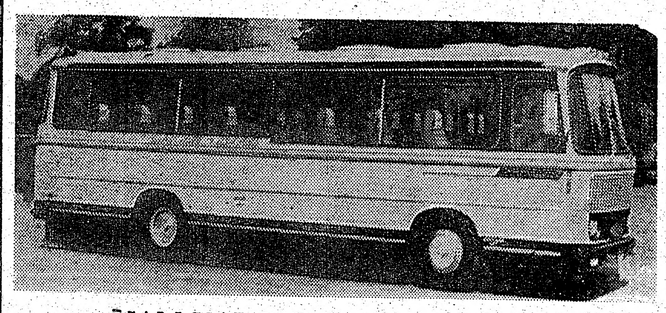

ĪSAM VAI GAŖAM BRAUCIENAM
RENTĒJIET AUTOBUSU
AR LATVIEŠU VADĪTĀJU
Tel. 277-9000, latviski 822-9141

IESPĒJA SAMAZINĀT JŪSU 1972. G. PERSONIGĀ IENĀKUMA NODOKLI!
(Income Tax)

Jau šodien varat izmantot JAUNO „Income Tax Act sec. 146". Šis likums atļauj jums, IENĀKUMA NODOKĻA MAKSĀTĀJIEM, noguldīt kārtējus depositus reģistrētā, personiskā pensijas plānā un ATVILKT šos noguldījumus no jūs taksējamiem ienākumiem.

Šī ir vienreizēja izdevība krāt nākotnei, izmantojot KRIETNU PERSONĪGĀ IENĀKUMA NODOKĻA (Income Tax) IETAUPĪJUMU!

Piezvanat man, vai iesūtat sekojošo kuponu, parādīšu jums, kā patiesi ietaupīt uz ienākuma nodokļa (Income Tax) rēķina!

Mārtiņš Grimba
Birojā: 364-8153 Mājās 757-8669
MUTUAL OF NEW YORK
2 Carlton St., Suite 1311, Toronto 2, Ontario
Vārds, uzvārds .....
Adrese: .....
Dzimšanas gads ..... Telefons .....

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

BALTIC MOVERS
TĀLR. 534-1403, Toronto

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto
IZĪRĒ TELPAS
sarīkojumiem ● viesībām
● klāj viesību galdus ●
Tel. 922-2931

Estd. 1874
Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
RONCESVALLES CHAPEL
436 Roncesvalles Ave.
LE3-7954
YORK CHAPEL
2357 Bloor St. W.
Parkošana abās bēru mājās

R. S. KANE Ltd.
apbedīšanas birojs
4812 YONGE STREET
(Sheppard Avenue tuvumā)
Willowdale
Ātrās palīdzības mašīnas
jūsu ricībā 24 stundas
221-1159

ATKAL IZNĀKUSI jauna skaņu plate
DV Kanadā izdevums
Latviešu kaŗaviru dziesmas
Stereo NR. 5 Cena $6.50
Saturā

1. PUSĒ	2. PUSĒ
1. Kara troksnis	1. Cel mani pār par Daugavu (Koris)
2. Latvju tautas marš (Orķestris, koris)	2. Tur augšā uz kalna (Koris)
3. Zilais lakatiņš (Valda Mora) (Koris)	3. Lilī Marlēn (Dace Kārkliņa, Jānis Aveniņš, koris)
4. Tur tālu kaujas laukā (Koris)	4. Tur tālumā, kur šķita dūmi (Koris)
5. Atzīšanās (Aleksandrs Čaks) (Edgars Kraujiņš un koris)	5. Kur ozoli zaļo (Koris)
6. Tik pie Gaujas (Koris)	

Piedalās: Daugavas Vanagu vīru koris Kanadā
Solisti: Dace Kārklina, Edgars Kraujiņš un Jānis Aveniņš
Imanta Saksa klavieru pavadījumi un aranžējumi.
Vāku zīmējis mākslinieks Eduards Dzenis
Skaņu meistars Imants Kipis.

Skaņu plate pieprasāma DV KV skaņu plašu ekspedīcijā 16 Queen St. N., Hamilton 13, Ont., Canada. Tel. 529-7939. Ekspedīcijas vad.: V. Rudzītis. Ekspedīcijai vēl ir krājumā visas DV Kanadā izdotās skaņu plates. Atkalpārdevējiem atlaide. Toronto DV skaņu plates dabūjamas DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto, Ont., Canada.

Jānis Širmanis

Sievietes iekaŗo cietoksni

NO KRĀJUMA ROZE UN DADZĪŠI

Virsleitnants Andis pavēl kareivim Ūsiņam:

„Uzvelc mezglaino virvi! Un uzmani, vai te kāds neložņā apkārt. Ja ko aizdomīgu redzi — ziņo man!"

Nav vēl virvi uzvilcis, Ūsiņš ziņo:

„Māsa nāk!"

Reizē ar Ūsiņa ziņojumu no lejas atskan Anitas balss:

„Es gribu tikt augšā! Pie jums! Andi, palīdzi man uzkāpt!"

Andis paveŗ cietokšņa durvis un uzsauc māsai:

„Sievietēm cietoksnī ieeja aizliegta. Cietoksnis — tikai vīriešiem — virsniekiem un kareivjiem. Te visādi kaŗa noslēpumi, kas sievietēm nav jāredz."

Anitai saskrien asaras acīs. Tā steidzas pie māmiņas un satraukta stāsta:

„Māmiņ, puikas mani sauc par sievieti un nelaiž cietoksnī. māmiņ, es neesmu nekāda sieviete... Es esmu Čiepiņa... Mazā Čiepiņa..."

„Puikām taisnība," māmiņa noslauka Anitas asaraino vaigu. „Tu esi maza vēl, tomēr sieviete. Tādu mazu sievieti sauc par meiteni. Un brāļu cietoksnī labāk nepūlies tikt. Kaŗa spēles meitenēm nav piemērotas. Ieteicu tev turēties pie smilšu kastes. Tur tu vari cept raušus, kūkas, vari būvēt mājas un torņus. Darba tur netrūkst."

„J—jā... Netrūkst..." Anita ņurd, „et es gribu tikt cietoksnī. Tikai paskatīties. Andis teica — tur esot kaŗa noslēpumi. Tos gribu redzēt."

„Drusku pagaidi," māmiņa mierina. „Varbūt brāļi tevi ielūgs."

Anita gaida, gaida.

Cik ilgi tā var gaidīt?

Tikai dažas sekundes! Drīz vien Anita skatās, kā pati varētu cietoksnī iekļūt.

Ja pakāpjas uz sētas, tas nelīdz. Cietoksnis diezgan augstu gaisā, bet kāpņu nav. Nekā nav!

Ko darīt, ja brāļi neaicina un māmiņa nepalīdz?

Anita domā, domā — pati sev palīdzēs. Iestādīs pie sētas garo pupu. Pupa izaugs līdz debesīm. Tāpat kā pasakā. Bet Anita tik augstu nekāps. Līdz debesīm kāpt Anita nedrīkstēs. Anita uzkāps tikai līdz cietokšņa logam. Apskatīs brāļu noslēpumus. Tikai tos!

Bet vispirms gaŗā pupa jāuzaudzē. Anita klusi ieslīd virtuvē. Tur skapīšu plauktos visādas kastītes un tūtiņas.

„Tur vajaga būt arī pupām!" Anita uzkāpj uz krēsla.

Vēl nevar aizsniegt!

Pastiepjas uz pirkstgaliem — vēl, vēl. Un tad krīt.

Līdz ar meiteni nokrīt rozīņu un rīsu kastītes. Uz grīdas nu viss juku jukām.

Anita sēž un tausta elkoni. Tas sāp. Ļoti sāp!

„Neraudāšu... neraudāšu..." meitene čukst. Asaras gan acīs, bet tās viegli noslaukāmas. Anita jūt — acīm jābūt skaidrām.

„Kas te notika?" māmiņa iesteidzas virtuvē un brīnās.

„Es... es... meklēju sēkliņu... Gribēju iestādīt, lai pa nakti izaug gaŗā pupa. Nedabūju. Nokritu..." Anita sūrojas. Skatās apkārt, un drīz vien saprot, ka rozīnes un rīsu graudi tai neder. „Māmiņ, vai tu man iedosi tādu labu sēkliņu, kas pa nakti izaug līdz debesīm? Un ja nepaspēj tikt līdz debesīm, tas nekas. Man vajaga tikai līdz žuburainās kļavas galotnei."

„Mazā palaidnīte! Vāc nu kopā rīsus un rozīnītes!" māmiņa mudina. „Tu velti gar skapīšiem snaikājies. Tāda gaŗā pupa tikai pasakā reiz augusi līdz debesīm."

„Jā!" Anita piebalso. „Un es gribu to pasaku izmēģināt!"

„Nepūlies," māmiņa pasmaida. „Brāļus pierunāt būs vieglāk nekā gaŗo pupu uzaudzēt. Iesim pie brāļiem!"

Māmiņa ieliek groziņā apelsīnus, rausīšus, dažas šokolādes bumbiņas un pasniedz groziņu Anitai:

„Pacienā kaŗavīrus!"

Kā māmiņa un Anita parādās cietokšņa tuvumā, tā gaisā šaujas lidmašīnas. Baltās — no burtnīcas lapas salocītās — izlūklidmašīnas. Brūnais iesaiņošanas papīrs, kas biezāks un stiprāks, likts bumbvežu spārnos. Paši kaŗavīri nekur nav redzami, tikai durvju spraugā manāmi šauteņu stobri.

Māmiņa negrib cietoksnim pārgalvīgi tuvoties. Tā apstājas un sauc:

„Hei, kaŗavīri! Jūsu cietoksnis nevarēs ilgi pastāvēt, ja tur nebūs nekā ēdama. Saimnieces vajaga, kas gādā par uzturu. Un jūsu saimniecei šoreiz grozā kaut kas labs. Es pačukstēšu: ne tikai rauši, bet arī apelsīnu un šokolādes gabaliņi."

Kaŗavīri kļūst rāmi.

Lidmašīnas beidz lidot.

Šauteņu stobri nozūd.

No cietokšņa uz leju slīd mezglainā virve. Ja saimniecei groziņš ar labām mantām, tad tā var kāpat uz augšu. Kaŗavīru rokas sniedzas tai pretī, un māmiņa no zemes palīdz meitenei virves mezglos noturēties.

Pa kāpienam uz augšu.

Pa kāpienam.

Pavisam astoņi.

Un tad Anita pazūd aiz cietokšņa durvīm.

Māmiņa priecīga, ka viegli izdevies cietoksni iekaŗot. Tā aiziet savās nebeidzamās gaitās.

Pagalmā miers un klusums.

Tā kādu brīdi.

Bet kad apelsīni apēsti un šokolāde uz kārajām mēlēm izkususi, Anita skaļi sauc:

„Māmiņ, māmiņ, es gribu tikt lejā!"

„Tik drīz?" māmiņa brīnās.

„Nav drīz! Viss jau apēsts. Un puikas aizskrēja indiāņus gūstīt. Man te nepatīk. Nav nekādu noslēpumu. Māmiņ, es gribu smilšu kastē spēlēties. Māmiņ, vai tu man palīdzēsi pie virves noturēties?"

„Jā!" māmiņa atsaucas un paātrina soļus, jo tic, ka cietoksnis sievietēm nav piemērota vieta.

Pie bagātīgā laimestu galda Sv. Katrīnās, no kreisās: Irma Andersone, Millija Zvejniece, Milda Vītola, Velta Liģere un Paulīne Greble. No 900 lozēm 300 laimēja.

Okupētās Latvijas presē lasām...

MIERU MĪLOŠIE KAŖOTĀJI

Mieru mīlošās Pad. savienības Rakstnieku apvienībai ir militārpatriotiskās literātūras komisija, bet Latvijā top grāmatas „no kaŗojošās literātūras kopas".

Ivars Aļķis 1972. gada 9. numura Karogā recenzijā par Miervalža Birzes grāmatu „Arī tāds bija rīts" (no „kaŗojošās literātūras kopas"), atstāstot darba saturu, raksta: „Kad jānogalina divas vidusskolnieces, kuŗu vienīgais noziegums, ka viņu asiņu sastāvs gluži neatbilst ‚āriskajai rases tīrībai', pat daudzās akcijās rūdītajam Langem necelas roka."

Zinot, ka grāmatas autors Miervaldis Birze ir universitāti beidzis ārsts, jājautā, vai tad viņš tomēr pievienojas hitleriešu mītam par „ārisku asiņu sastāvu"?

CEĻOJUMS DOLAROS

Padomju Jaunatne 1972. gada 22. oktobrī rakstā par Rīgas zooloģisko dārzu ziņo: „Mēs lepojamies ar to, ka Rīgas zooloģiskajā dārzā no visiem pasaules 11 kulāniem klangiem ir septiņi. Viena klanga aptuvena cena ir 25.000 dolaru."

PAR MAISU LĀPĀMĀM ADATĀM

„Izrādās,, trūkst pat maisu lāpāmo adatu," raksta Padomju Jaunatne 17. oktobrī. Šis gan nav nekāds īpašs jaunums, jo tāda pati situācija Latvijā, kā to pastāstīs ikviens latvietis, kas tur dzīvo, ar maisu lāpāmām adatām bija pirms desmit, pirms piecpadsmit un pirms divdesmit gadiem. Vaŗēja vienīgi cerēt, ka vismaz adatas beidzot būs saražotas.

Latvijas Patērētāju Biedrības savienības valdes priekšsēdētāja vietnieks b. Anatolijs Putincevs gan atradis šim chroniskajam trūkumam šādu izskaidrojumu: „Ceļoties iedzīvotāju materiālās labklājības līmenim, aug arī pircēju prasības." — Ak, tavus negausīgos, nepacietīgos pircējus — divdesmit gadus nav apnikuši ilgoties pēc maisu lāpāmām adatām.! Ja būtu dabūjami jauni maisi, nebūtu jālāpa veci, bet par tik lielu materiālās labklājības līmeņa celšanos laikam vēl nav ko sapņot.

SIMBOLISKĀ APGĀDE

Tas pats b. Putincevs stāsta(ka „lielas rūpes kooperātoriem sagādā nepietiekamais autotransports, kas piedevām ir gaužām sliktā stāvoklī. Kaut kāda izmaiņa uz labo pusi šajā ziņā būs iespējama vienīgi tad, ja apvienība ‚Lauksaimniecības technika' neuzskatīs mūs par tādiem kā pabērniem. Diemžēl, līdz šim tā ir bijis un tā ir. Rezultātā ‚Latvijas lauksaimniecības technika' gan uzskatāma par mūsu apgādātāju ar automobiļu rezerves daļām, taču īstenībā vairāk simboliski."

Tā nu, kamēr rezerves daļas automobiļiem paliek simboliskā stāvoklī, arī Latvijas lauku iedzīvotāju apgāde ar pirmās nepieciešamības precēm var būt tikai simboliska. Bet kas ir pirmās nepieciešamības prece? Vispirms, taču, domājams, un kā citā vietā lasīts — maize. Tātad, vai Latvijas lauku iedzīvotāji, kas kādreiz vismaz maizīti paši sev izaudzēja, tagad krievu paspārnē ar to vairs apgādāti tikai simboliski?

KOMŪNISTU KANDIDĀTU „UZVARA" VĀCIJĀ

Cīņa, ziņojot par vēlēšanu iznākumu Vācijas federātīvajā republikā, lieto šādus skaitļus un šādu ziņošanas veidu: „Par sociāldemokratisko partiju balsojuši 45,9%, brīvā demokratiskā partija ieguvusi 8,4% balsu par kristīgo demokratu partiju balsojuši 44,8%, par vācu komūnistisko partiju balsojuši vairāk nekā 114 tūkstoši vēlētāju."

Šāda komūnistiskās preses ziņošanas prakse jeb slēpšanās aiz dažādi izteiktiem balsošanas rezultātiem atgādina veco joku, kur krievu futbolisti, aizbraukuši uz Angliju un zaudējuši sacīkstē, ziņo par rezultātu uz Maskavu: „Esma goda pilnajā otrā vietā, angļi — priekšpēdējā vietā."

ZĒNU BASKETBOLA VIENĪBAS SACENSĪBAS

Latviešu jaunatnes interese par basketbolu arvien bijusi liela. Līdz šim gados jaunākie arvien atstāti „savā ziņā". Pagājušā sezonā Toronto latviešu YMCA un TLSK iesāka organizēt laiku pa laikam draudzības spēles zēniem. Šogad interese šajā grupā jūtami augusi, notikušas arī vairākas draudzības spēles. Vispirms YMCAs zēnus apciemoja Hamiltonas zēni. Uzvarēja torontieši.

Nesen YMCAs zēni tikās draudzības spēlē ar lietuviešu Aušras vienību; abās vienībās šoreiz spēlēja 14 gadus veci un jaunāki. Spēles sākums bija ļoti veiksmīgs lietuviešiem, kas ieguva vairākus neatbildētus grozus pēc kārtas, bet puslaika beigās latviešu zēni bija atguvušies un rezultāts bija tikai 19:16 Aušras labā. Lietuviešiem bija bagātīgas spēlētāju rezerves un arī augumu pārākums. Otrs puslaiks ritēja visu laižu latviešu labā, un tikai spēles pēdējā minūtē lietuviešiem izdevās rezultātu izlīdzināt un spēle beidzās neizšķirti — 33:33.

Vienības vadītājs Imants Kārkliņš deva iespēju laukumā būt arī visjaunākajiem spēlētājiem — 12 g. veciem.

Pauls Zunde ieguva 9 punktus, Vilis Stuģis 8, Andris Pālens — 7, Edgars Goba 7, Edmunds Grundmanis — 2, Nikolajs Būlmanis, Markus Grundmanis un Arnolds Naglis.

Patīkami konstatēt, ka salīdzinājumā ar pagājušo gadu, visi spēlētāji kļuvuši daudz veiksmīgāki.

Toronto latviešu YMCA un TLSK treniņi notiek „Mimico High School" vingroţavās, trešdienās volejbolā no plkst. 6.30 — 10 vak.; ceturtdienās volejbolā un basketbolā no plkst. 6.30 — 10 vak. Informācija pie Ž. Zentiņa — 233-0960 un E. Skujiņa — 767-9964.

Ž. Z.

Ak, šī krievu valoda!

IESKATS CĪŅĀ PAR SVEŠĀS VALODAS HEGEMONIJU OKUPĒTAJĀ LATVIJĀ

„Dobroje utro, mama," no rīta savu māmuļu sveicina mazais Romis.

„Tere, hommikut!" tētim saka vecākais dēls Arno.

„Labrīt, bērni!" atbild māte.

Ar šādu sarunas ainu sākas neliels rakstiņš „Gimenes valoda" 1972. gada 20. oktobŗa Cīņā. Izrādās, „kurzemniece" Vaira Grundmane apprecējusies ar igauni Raimondu Tambergu, un abi, „lai būtu līdztiesīgi", par ģimenes valodu, pēc Cīņas informācijas, izvēlējušies „tieši krievu". Bērni, kaut protot kā latviski, tā igauniski, tomēr mācoties skolā „plūsmā ar krievu valodu", apgalvo Cīņa.

Jāpaskaidro, ka ģimene dzīvo Latvijas territorijā, Balvos, kur Raimonds Tambergs, būdams Pad. savienības armijas virsnieks, strādā rajona kara komisāriātā, bet Vaira Tamberga — valsts bankas nodaļā. Ja var respektēt Cīņā sniegto informāciju, tad, liekas, tieši abu vecāku karjēra vairāk nekā „līdztiesības" princips būs ieviesis ģimenē krievu valodu, jo grūti izprotams, kā krievu valoda varētu būt līdztiesīgāka par igauņu vai latviešu valodu ģimenei, kas dzīvo Latvijā.

VAI KRIEVU VALODAS GADS?

Ja pārlapo gada pēdējā ceturkšņa okupētās Latvijas periodiku, tad rādās, ka arī tur pēdējā brīdī būtu izsludināts kāds „valodas gads". Vienīgi valoda, kas apjūsmota, cildināta un ieteikta, nav vis latviešu valoda, bet gan — krievu.

Viena valoda, tas ir, krievu valoda militārajā un ekonomiskajā laukā ir noticis fakts, jo tā ieviesusies līdz ar centrālizēto valsts aparātu Maskavā, lai gan vēl arvien „PSRS augstāko valsts orgānu dokumentācija vienlaikus tiek publicēta visu savienoto republiku nacionālajās valodās". Taču atsevišķu „savienoto republiku" iekšējā dokumentācijā nekas savukārt nav nokārtojams, ja nav tulkojuma krievu valodā, kaut arī lietu kārtošana attiektos uz tik lokāla iestādījuma kā, piem., Rīgas Tramvaju un Trolejbusu Tresta funkcijām.

Kaut arī Pad. savienībā neesot obligātas valsts valodas, kas būtu noteikta ar PSRS vai savienoto republiku konstitūcijām, toties ir Ļeņina tezes un Pad. savienības komūnistu partijas centrālās komitejas (PSKP CK) lēmumi, kas nepārprotami ierāda krievu valodai obligātās valodas vietu.

Ļeņina tezi: „. . . brīvi attīstoties visām valodām, starpnāciju sazināšanās valodas izvēli ietekmē ne vien valodas attīstības iekšējās likumsakarības, bet galvenokārt tādi faktori, kas stāv ārpus lingvistikas — vēsturiski, sociāli ekonomiski, kā arī kultūras attīstības apsvērumi" papildina un padara par likumu PSKP CK lēmums (Par gatavošanos PSRS dibināšanas 50. gadadienai), ka „tā (t. i. krievu valoda) kļuvusi par spēcīgu faktoru, kas veicina padomju tautu savstarpējos sakarus un saliedēšanos, par līdzekli, kas tām ļauj iepazīt mūsu zemes un kultūras labākos sasniegumus."

Kā redzams, PSKP CK lēmumā par krievu valodas hegemoniju uzsvars nav likts uz militāriem vai ekonomiskiem apsvērumiem, bet gan uz kultūras lauku, kas vēl jāiekaŗo. Par krievu valodas vienreizīgo nepieciešamību kultūras attīstībā tad nu arī lasāma rinda dažādu rakstu, no kuŗiem plašākie, dedzīgākie un interesantākie ir Cīņas agrākā redaktora filozofijas zinātņu kandidāta, 1924. gadā Valkā dzimušā Ilmāra Īverta apcere „Valoda, kas tuvina tautas" (Cīņā, 1972. g. 4. nov.) un filoloģijas zinātņu doktora, 1904. gadā Kocēnu pagastā dzimušā Kārļa Krauliņa divu lappušu gaŗā argumentācija „Pēc tautu draudzības likumiem" (Lit. un Māksla, 1972. g. 4. nov.).

Abu rakstu galvenais mērķis ir nepārprotams: pārliecināt latviešu lasītāju, ka ir, ja arī ne vēl gluži izveidota, viena „padomju tauta" ar vienu padomju valodu, tas ir, krievu, kaut pagaidām pieļautas, tā sakot, pārejas posmam, dažādas nacionālas valodas.

RENEGĀTU NEPATEICĪGĀ LOMA

Īverts vispirms mēģina iegalvot, ka krievu valoda ir pasaules valoda, pie tam mērķi minēdams par iemeslu un vice versa: „Mūsdienu krievu valoda kļūst par pasaules valodu arī tāpēc, ka ir visu padomju tautu savstarpējās sazināšanās valoda". Īstenībā tomēr ir tā, ka ir viens, ir otrs faktors, t. i., krievu valoda kā pasaules valoda un krievu valoda kā Pad. savienības tautu valoda ir divi mērķi, pēc kā krievi cenšas, un tos lietot kā pierādījumu vienam par otru izliekas diezgan primitīvs paņēmiens, kas rāda, kādas kvalitātes zinātņu kandidāts ir Īverts.

Cik tālu krievu valoda tikusi kā pasaules valoda, varam lasīt, piem., Latvijas Amerikā 48. numurā: „No Helsinkiem saņemta informācija, ka arī Rīga atsūtījusi ziņas par Latvijas (basketbola) vienības sastāvu. Vēstule bijusi, protams, rakstīta krievu valodā. — Krievu valodas pratēju nav arī Somijas basketbola savienībā, tāpēc tulkošana prasījusi vairākas dienas." Tātad „pasaules valoda — krievu" nav paspējusi vēl iekaŗot pat ne savu tuvāko „aiz-robežas" kaimiņu.

Par faktoriem, kas Pad. savienībā „likuši tieši krievu valodu izvēlēt par starpnāciju sazināšanās valodu", Īverts min, piem.:

- krievu tautas izcilo lomu cīņā pret carisma jūgu. Kaut raksts domāts latviešu lasītājiem, Īverts, liekas, aizmirsis vēstures faktu, ka 1905. gada revolūcija pret carisma jūgu viskrasākā bija nekrievu territorijās, arī Baltijas valstīs; tāpat, nez' ko par Īverta apgalvojumu teiktu sarkanie latviešu strēlnieki, kas vēl 1928. gadā Maskavā paši par sevi rakstīja „pirmais Padomju valdības bruņotais balsts un Sarkanās armijas pirmpamats".
- krievu tautas spēju un prasmi saliedēt dažādu tautību proletariātu un apspiestās masas. Šo grūti uzlūkot kā faktoru par labu krievu valodai; šī ir kaila atzīšanās, ka krievi prot iekaŗot un apspiest citas tautas kā neviens cits; lai minam, piem., kaut vai tā dēvēto „Brežņeva doktrīnu."
- krievu kultūras milzīgo nozīmi daudzu tautu nacionālo kultūru un to spilgtāko pārstāvju izpausmē. Īverts mēģina šo apgalvojumu segt ar to, ka min: „Krievu kultūrā, Krievijas augstskolās smēlās zināšanas un ierosmi daudzi izcili latviešu kultūras celmlauži, kā Jāzeps Vītols, Alfrēds Kalniņš, Andrejs un Pāvels (?!) Jurjāni, Kārlis Hūns, Jūlijs Feders, Jānis Rozentāls un citi" un ar to, ka citē „tautas dzejnieku" Jāni Sudrabkalnu, kas teicis: „Ikvienam mums dārga mūsu mātes valoda, to izkopjam tālāk padomju laikā, bet vienkopus visu saimi satur un pašam vismazākajam ceļu uz pasauli, uz cilvēci atveŗ Puškina un Ļeņina valoda."

Nav zināms, ka kaut viens no Īverta minētajiem latviešu kultūras celmlaužiem būtu īpaši pievērsies krievu valodai. Ir gan zināms, ka Sudrabkalns, kopš viņa mātes valodas „izkopšanā" piedalās krievu valoda, nav vairs nekā vērtīga dzejas laukā devis, bet viņa krievu valodas proponēšana varētu būt nodarbošanās, lai sarūgtinājumā kompensētu apsikušo talantu un radītāja nevarību.

Raksta nobeigumā Īverts diezgan skaidri un vienkārši deklarē: „Uzdevums ir uzlabot krievu valodas apgūšanu visās vietās un arī nacionālās valodas mācīšanu, ievērojot stingru brīvprātības principu." Vai ar šo Īverts nepasludina par nojauktām latviešu valodas tiesības šīs valodas robežās? Vai ar latviešu valodu latviešu zemē turpmāk nebūs tāpat kā ar reliģiju: iestāšanās par reliģiju ir tumsonība (kaut konstitūcijā noteikta reliģijas brīvība), iestāšanās par savas tautas valodu ir augstākais „padomju grēks" — nacionālā savrupība jeb norobežotība (kaut konstitūcijā par kaut kādu obligātu valsts valodu neesot runas).

LATVIEŠIEM JĀSASTOP PASAULE' AR KRIEVU VALODAS STARPNIECĪBU

Lai izceltu krievu valodas nozīmi, Īverts vēl aizrāda, ka „krievu valoda ir arī tilts no nacionālās valodas uz aizrobežu tautu valodām". Īvertu atbalsta filoloģijas zinātņu doktors Kārlis Krauliņš (kuŗa rakstā sastopami tādi valodas ziedi kā, piem., „egoistu egocentriķu tipi"!), uzsvērdams, ka vispirmām kārtām jāmācās krievu valoda: „Tad skatienam pavērsies milzīgais krievu literatūras okeāns. Un caur tulkojumiem krievu valodā — arī uz citu tautu bagātībām."

Līdz šim gan par ieteicamu uzskatīja iespēju lasīt oriģinālvalodā vai tulkot tieši no oriģinālvalodas savējā. Līdz šim arī Latvijā bija pietiekami daudz skandinavu valodu, vācu, franču, angļu, pat poļu un citu valodu lielisku pratēju, tā ka tulkot no „aizrobežu tautu valodām" latviski varēja tiešā ceļā. Tagad turpretī ieteic tulkošanu ar krievu valodas starpniecību. Nediskutējot šāda „tulkošanas" veida daudzos trūkumus, jājautā, vai krievu valodas proponētāji nevēlas uzlikt latviešiem „krievu kultūras uzpurni"?

Dzejniece Daina Avotiņa pēc ciemošanās Ščecinā, Polijā, pastāsta: „Ščecinas Literātu savienība gribētu sagatavot savus latviešu tulkotāju 'kadrus'." Jauki! Te nekas nebūtu ne iebilstams, ne piebilstams. Taču turpinājumā lasāms: „Domā par studentu, nākamo filologu, apmaiņu. Tas, šķiet, būtu iespējams, jo gan Ščecinas Pedagoģiskajā institūtā, gan Poznaņas universitātē ir krievu (!) literatūras fakultāte, kuŗas audzēkņiem būtu iespējama mācīšanās Rīgā." Ak, šī krievu valoda!

Visi latviešu rakstītāji īsteni tikai atbalso „norādījumus no augšas", jo padomju literātu konferencē Maskavā oktobŗa beigās krievu Č. Guserinovs savā referātā, piem., norādījis: „Krievu valodas apgūšana nekrievu tautībām ir apzināta nepieciešamība, progresīva parādība." (Cīņa, 1972. g. 16. nov.)

LĪDZI SVEŠAJAI VALODAI NĀK „GIMALAJIEŠU LĀČI"

Citu valodu tulkošana ar krievu valodas starpniecību nerada nekādus labos rezultātus. Knuts Skujenieks Literatūrā un Mākslā aizrāda: „Un pārceļoties no vienas literatūras otrā, kaut kas allaž nokrīt no vezuma." Viņš konstatē: „Ja paļaujas nevis uz autoru, bet gan uz kādu citu starpnieku, kuŗš varbūt arī nav bez grēka, — tad no labas un skaidras dzejas iznāk kaut kāda atsūkalojusies dzira."

Nemaz nerunājot par saturu, „atsūkalojusies dzira" rodas ar krievu valodas palīdzību jau tīri formāli. Tā, piem., sajukumu un nedrošību latviešu valodā tagad izraisījusi h skaņas transkripcija. No sveš-valodām patapinātajos vārdos krievu valodas uzraudzībā h skaņa arī latviski sāk kļūt par g skaņu: ne viņn Hermanis pārvēršas par Germani, bet arī, piem., franču vīns „haut sauterne" tapis par „gesoternu". Ar bažām jājautā — vai tālu vēl brīdis, kad latviski būs jāteic Gamburga, Golande, Golivuda, Gavaju salas.

Pārāk centīgi tulkotāji klūp, pat tulkojot tieši no krievu valodas. Jānis Palkons Literatūrā un Mākslā citē Montu Kromu, kas atdzejojusi krievu M. Svetlovu un nonākusi pie šādas latviešu valodas formas: „Vai dūc mugurkaula s t a b i (!)".

PAMAZĀM, PALĒNĀM . . .

Krauliņš savā rakstā min, ka „pirms dažiem gadiem šur tur radās karstgalvji, kas ieteica pāriet uz vienu valodu." Laikam tomēr kaut kur augstākās aprindās radās uzraugi, kas aptvēra, ka pāriešana uz vienu valodu jau tagad patiešām būtu vēl pārāk „karsts solis". Tāpēc pagaidām tiek slavināti „tie nekrievu tautības iedzīvotāji, kam krievu valoda kļūst par otru dzimto valodu", kā, piem., sākumā minētie Tambergi, un visādi tiek izcelti, godāti, apbalvoti tie rakstnieki, kas bez savas dzimtās valodas raksta arī krievu valodā, kā, piem., latviešu cilmes Velta Spāre.

Un, protams, ikvienā kultūras pasākumā, lai palīdzētu padomju pilsoņiem „cīņā pret daudzsejaino individuālismu", klāt piekaŗ kaut ko krievisku: ja Rīgā, piem., semināŗā pulcējas Baltijas republiku un Baltkrievijas drāmaturgi (t.i. lugu rakstnieki), tad uzraugi brauc no Maskavas; ja Latvijas Valsts deju ansamblis „Daile" brauc uz Franciju, tad blakus latviešu dejām jārāda arī „krievu deja ar balalaikām".

Visbeidzot, kā apgalvo Krauliņš, „padomju daudznacionālās literatūras idejiski estētiskā vienotība tagad kļūst tik spēcīga, ka pārmāc nacionālo dažādību". Taču cilvēkam ar kritiskām prāta spējām grūti saprast, kādā „idejiski estētiskā vienotībā" Krauliņš, Īverts un citi viņiem līdzīgi varēs apvienot, piem., tādus pretstatus: latviešu tautas dziesmā ietverto dzīves uzskatu — „Paldies saku Dieviņam, šis darbiņš nodzīvots" un Čechova „Ķiršu dārza" Trofimovu, kas saka: „Pagātnes kļūdas izpērkamas ar lielām ciešanām, ar darbu."

VARE

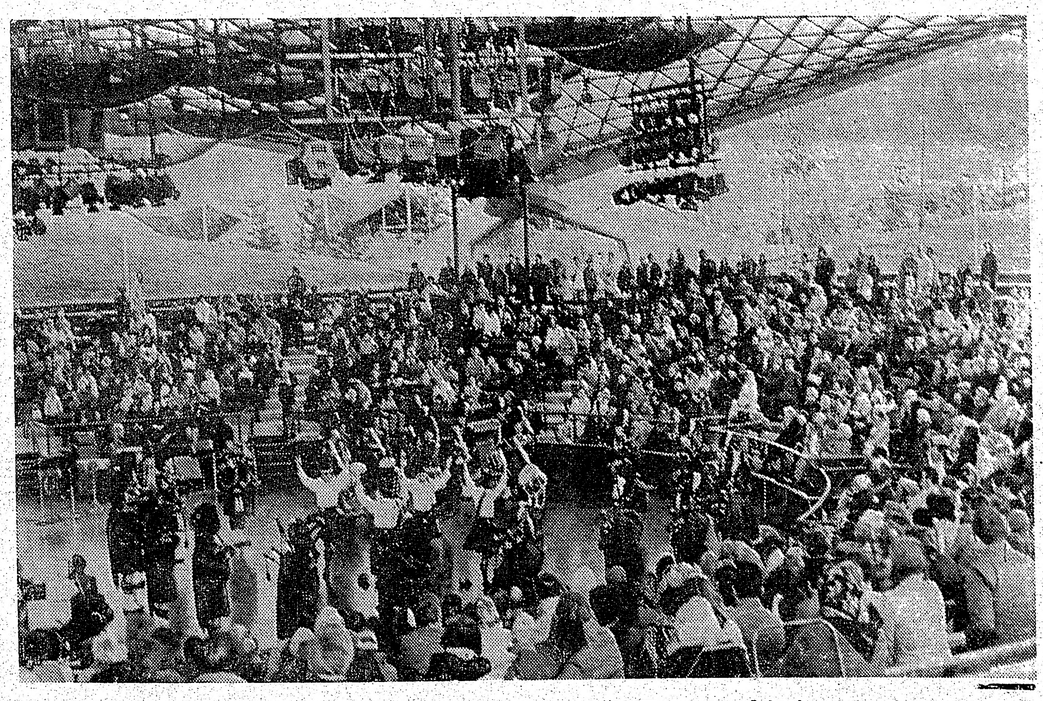

Iecienītā „Ontario Place", kas vasaras mēnešos Toronto pulcināja katru dienu tūkstošiem apmeklētāju, savus vārtus publikai atvērs atkal pavasarī. Augšējā attēlā kāds no pēdējiem koncertiem modernajā estrādē, kuŗā uzstājās arī etniskās grupas.

Aleksandra Kalniņa uzņēmums

Vilijs Brants

Ņujorkas krievu laikraksts „Novoje Russkoje Slovo" savā šāgada 2. decembŗa numurā ievietojis rakstu ar augšminēto virsrakstu. Sniedzam tā īsinātu atstāstījumu Latvija Amerikā lasītājiem.

Vācijai jauns vadonis. Vācija izraudzījusi Viliju Brantu. Ar šādiem saukļiem risinājās priekšvēlēšanu kampaņa. Nebija nekādu darbības plānu, uz sāncenšu jautājumiem televīzijas raidījumos Brants nedeva arī konkrētas atbildes. Taču šais raidījumos bija redzamas milzīgas sporta halles, pārpildītas ar sajūsminātu publiku, kas vētraini aplaudēja katrai Branta frazei.

Kristīgie demokrati apelēja pie tautas saprāta, kad sociāldemokrati tanī pašā laikā „spēlēja uz jūtām", visu centrējot uz personības kultu. Kāda reliģijas mācības grāmata Reinas apgabalā pat Brantu pielīdzināja Kristum, tā paceļot personības kultu pašā zenitā.

Kas ir šis jaunais vācu dvēseles elks?

Viņa īstais vārds — Herbert Karl Fram. Dzimis 1913. g. 18. decembrī Libekā. Jaunībā iestājies kreisi radikālā sociālistiskā strādnieku partijā, kas idejiski bija visai tuva komūnistiem un atgādināja tā saukto tautas fronti. Tās vadītājs tolaik bija Maksis Zeidvics. Vācijai zaudējot karu 1945. g., viņš kļuva par pirmo komentātoru Austrumvācijas komūnistu raidītājam, vēlāk bija Saksijas pavalsts ministru prezidents un, protams, biedrs Austrumvācijas apvienotā sociālistiskā partijā. Viņa tuvākais līdzstrādnieks tanī laikā bija L. Bauers, un, Brantam nākot pie varas 1969. g., viņš kļuva par tā tuvāko padomnieku. Bauers arī bija visu Branta teikto runu sacerētājs.

Brants memuāros stāsta par savu bīstamo bēgšanu mazā laivā no dzimtās Libekas uz Norvēģiju, tomēr vācu zvejnieks P. Štoss, kas Brantu nogādāja Norvēģijā, šo braucienu notēlo kā kādu parastu pastaigu..

Brants pats neesot apzinājies šādas bēgšanas nepieciešamību, jo tolaik bijis ļoti neievērojama politiska personība. Varbūt tikai vēlāk šāda bēgšana varēja izrādīties par nepieciešamu. Absolvējis ģimnaziju 1931. gadā, Brants neiestājās universitātē (taī laikā Hitlers vēl nebija nācis pie varas), bet uzsāka darbu kādā Libekas kuģu sabiedrībā. Pēc atgriešanās no emigrācijas viņš pieprasīja no vācu valdības 10.000 vācu marku par to, it kā nacionālsocialisti viņam neesot devuši iespēju Vācijā iegūt augstāko izglītību...

Ieradies Oslo, Norvēģijā, Brants izteicās, ka viņš nemaz nejūtoties kā emigrants, bet gan kā norvēģis; ieguvis Norvēģijas pavalstniecību, viņš tūliņ pēc kara pārradās Vācijā, tērpies norvēģu virsnieka formā (majora dienesta pakāpē).

Kādēļ Brants Norvēģijā, kur viņam neviens neizsekoja, pārmainīja savu uzvārdu (uz Willi Brandt), nevienam nav zināms. Brants it kā kaunējies savas ārlaulības izcelsmes un šī iemesla dēļ it kā neesot vēlējies paturēt savas mātes uzvārdu. Pilsoņu kara laikā Spānijā Brants pievienojies starptautiskai komūnistu brigādei, gan tikai kā korespondents. Ar lielu nežēlību tika iznīcināti garīdznieki un mūki, mūķenes piesmietas un nogalinātas. Par to Brants izsakās: „Tīrīšanas akcija ar viesuļvētras spēku triecās pa baznīcām un klosteriem. Baznīcas vara satriekta. Aristokratija un muižnieki, tāpat lielākā daļa koruptīvās birokratijas un līdz ar to lieluzņēmēji un baņķieri nozuda skatam. Tā reizē ar buržuāziskās revolūcijas vētru iezīmējās sociālistiskās revolūcijas pirmie soļi."

Tai pašā laikā Brants savas partijas laikrakstā „Jaunā fronte" rakstīja: „Kopš Pad. savienības nodibināšanas visiem revolūcionāriem ir skaidrs, ka padomju valstij ar visiem spēkiem jāaizstāvas un, kur tas nepieciešams, jāizvērš revolūcionārs karš. Kapitālistisko valstu proletariāta pienākums ir aizstāvēt padomju valsti un kara gadījumā vērst visus spēkus pret buržuāzisko valstu kara mašīnēriju."

Savā vēstulē hitleriskajā Vācijā ieslēgtajiem jaunajiem komūnistiem Brants rakstīja: „Mēs, Marksa un Ļeņina skolnieki, zinām, ka strādnieku šķiras uzvarētājai cīņai vajadzīga mērķtiecīga revolūcionāra partija. Šim nolūkam Vācijā jārada patiesa komūnistu partija, bet visā pasaulē tāda pati komūnistiska internacionāle."

Tagad Brantam pārliecība mainījusies. Savā 1968. gadā izdotajā grāmatā „Eiropas miera politika" viņš rakstīja: „Kļūdams par ārlietu ministru, es varēju sākt īstenot visu, ko biju pārdomājis un izteicis daudzu gadu gājumā kā jauns cilvēks Skandinavijas emigrācijā, Berlīnes pilsētas galva un sociāldemokratu partijas vadītājs. Brants nenoliedz, ko jaunībā rakstījis. To, ko viņš teicis kā valsts kanclers, nevar apvienot ar to, ko viņš sacījis kā Berlīnes pilsētas galva.

Kā valsts kanclers Brants vēl vairāk pietuvojies sev pašam, kāds viņš bija emigrācijā Norvēģijā. 1962. g. 1. maijā kādā savā runā viņš saka: „Pad. savienība palaidusi valīgāk saiti savam ķēdes sunim Ulbrichtam. Tā ļāva viņam pārkāpt starptautiskus noteikumus. Uzsūtītie krievu tanki, lai novērstu masveida bēgšanu no austrumu zonas, sagrāva četru lielvalstu vienošanos par Berlīni."

Lielākā daļa Branta grāmatu sarakstītas norvēģu valodā: viņš aizliedzis tās tulkot vāciski. Vēl vairāk: tās izņemtas no visiem sociāldemokratu partijas arhīviem un atrodamas vienīgi norvēģu karaliskajā bibliotēkā, kur glabājas visas Norvēģijā izdotās grāmatas. Brants zina, kādēļ neļaut savus prokomūnistiskos ražojumus pārtulkot vāciski.

1945. gada beigās Brants publicē grāmatu „Otrs pasaules karš", kurā viņš atzīst visus Pad. savienības karā iegūtos laupījumus. Rakstot par Polijas sadalīšanu starp Hitleru un Staļinu, viņš saka, ka Polijas lielākajā daļā valdošā militārā diktatūra paudusi nedraudzīgu politiku pret Pad. savienību un ka vislielāko briesmu brīdī tā noraidījusi Pad. savienības palīdzību cīņai pret Vāciju. Tādēļ Pad. savienība, lai sevi nodrošinātu, izvēlējusies citu ceļu. Operējot ar līdzīgiem argumentiem, Brants arī atzīst Pad. savienības 1940. gada laupījumu — Baltijas valstis un Pad. savienības uzbrukumu Somijai 1939. gadā.

Par Pad. savienības pēckara gados sagrābto Austrumeiropu Brants raksta: „Austrumeiropā norisinās jaunas varas uzbūve, līdzīga tai, kāda pastāv Pad. savienībā. Ir svarīgi nākotnē lauzt attiecības ar pirmskara fašistiskiem un pusfašistiskiem režīmiem."

Savā pēckara izdotajā norvēģu valodā sarakstītajā grāmatā „Noziedznieki un citi vācieši" Brants nožēlo, ka Rietumvācija no savām vietām nav padzinusi 90% ie.ēdņu un skolotāju, kā to darījusi Austrumvācija. Viņš uzslavē padomiešus par to, ka viņi, izdarot tīrīšanas, labi zmantojuši „jauno Saksenhauzenu". Savā laikā tur bija ierīkota hitleriešu koncentrācijas nometne, kas pēc kara tika pārvērsta par padomju koncentrācijas nometni, tā saukto jauno Saksenhauzenu.

Kādā savā 1957. gada rakstā dāņu laikrakstā „Politiken" Brants raksta: „vācu tauta cieš tā iemesla dēļ, ka viņa nekad nav pārdzīvojusi īstu revolūciju. Iespēja bija 1945. gadā, bet rietumu sabiedrotie to novērsa."

Daži vārdi par Branta dzīvi. Viņš precējies divi reizes, abos gadījumos ar norvēģietēm. No pirmās laulības, kas šķirta, viņam Norvēģijā ir meita Ņina. Tagadējā Branta sieva bijusi norvēģu komūnistiskā žurnāliste. No šīs laulības Branta ģimenē trīs dēli. Vecākais Pēteris ir komūnistiskās jaunatnes vadītājs Austrumberlīnē, vidējais, šķiet, ar politiku nenodarbojas, bet jaunākais vēl bērna gados.

Būdams Berlīnes pilsētas galva, Brants savās runās sevišķi krasi nostājās pret komūnismu, tā kā viņu uzskatīja par spēcīgu pretkomūnisma cīnītāju, taču klusuciešot viņš pieļāva, ka brīvā universitāte, politoloģiskais institūts un citas mācību iestādes nokļuva kreisās, pēc tam tieši komūnistiskās rokās.

Vislielāko politisko kļūdu, ko pieļāva kristīgie demokrati 1966. gadā, bija viņu koalicija ar sociāldemokratiem. Zviedru sociāldemokratu laikraksts „Aftonbladet" par to rakstīja: „Tagad rietumu vācu sociāldemokratu vadonis kļuvis par rietumvācu ārlietu ministru." Rietumu pretizlūkošanas dienesta slepenos seifos ir uzglabāts daudz materiālu, kas skaŗ Brantu. Daudzi dokumenti par Brantu, kad viņu vēl sauca par Framu, attiecināmi uz Otrā pasaules kaŗa laiku, kad zviedru pretizlūkošanas dienests apmainījās dokumentiem ar Gestapo, kaut nozīmīgākais šai lietā bija tas, ka zviedru pretizlūkošanas dienests arī pēc kaŗa un vēl līdz šai dienai vāc materiālus par Brantu, kopojot tos rubrikā ar nosaukumu „Austrumu spiegošana."

Drīz vien Brants uzsāka darbību. 1967. gada septembrī viņa uzticības vīrs Bauers satikā Bonnā ar italiešu komūnistiskā laikraksta „Unita" redaktoru. Vēlāk Bauers Romā tikās arī ar italiešu komūnistu vadoni Longo un Branta un Venera uzdevumā izkārtoja konspirātīvu satikšanos (1967. g. 27. novembrī) Romā italiešu komūnistiem ar vācu sociāldemokratiem. Bez Bauera Romā ieradās arī tagadējais ministrs Franke un sociāldemokrats Vezermans. Italiešu komūnisti darbojās par starpniekiem to lēmumu garā, kas bija pieņemti komūnistu partijas pārstāvju sanāksmē Karlsbādē. Tad arī Franke Branta un Venera vārdā apsolīja īstenot tādu austrumu politiku, kāda tiem bija nākot pie varas. Bet priekšvēlēšanu laikā 1969. gadā viņi apzināti meloja saviem vēlētājiem, apgalvodami, ka viņi īstenos iepriekšējo, t. i. visām demokratiskām partijām pieņemamu vispārēju politiku.

1968. g. 14. februārī Romā sākās sarunas starp austrumvācu un italiešu komūnistiem. Brants kā ārlietu ministrs rūpējās par to, lai austrumvācu komūnisti varētu bez grūtībām doties cauri Rietumvācijas territorijai. 1968. g. martā sazvērnieki slepeni tikās Minchenē. No rietumvācu puses piedalījies Bauers, Franke un Bārs. Pēc tam Bārs uzsāka slepeni apmeklēt Austrumberlīni, tur satiekoties ar komūnistu funkcionāriem. Viss tas bija apslēpts toreizējam Rietumvācijas kancleram Kisingeram. Bāra apmeklējumi Austrumberlīnē kļuva zināmi tikai īsi pirms 1969. gada vēlēšanām. Kanclera Kisingera lielākā kļūda bija tā, ka viņš par uzzināto klusēja, naīvi ticēdams lielās koalicijas atjaunošanas iespējai pēc vēlēšanām.

Kad 1972. gada 20. novembrī kreisi noskaņotā jaunatne Brantam par godu sarīkoja demonstrācijas ar lāpu gājienu, viņš parādījās balkonā ar sveicienam izstieptu roku, gluži tāpat kā 1933. g. 30. janvārī tas notika par godu Hitleram, ar gluži tāpat „vācu sveicienam" paceltu roku.

Brants, protams, nav Hitlers. Viņš nav ne patstāvīgs vadonis, nedz diktātors, bet gan sarkanā totālitārisma balstīta persona. Turklāt, vēl ļoti nepieciešama persona.

Rietumu valstis, sevišķi franči, priecājās: politika bija tā, kas sadalīja Vāciju pēc franču prāta. Bet viņu prieks ir pārāk priekšlaicīgs. Jau izkalta zelta medaļa ar Branta un Austrumvācijas ministru prezidenta Štofa galvas attēliem vienā pusē, bet otrā parādīta apvienotā Vācija.

„Rietumu valstis nodrebēs, kad pie viņu robežām izsliesies spēcīga, apvienota komūnistiska Vācija. Bet vācu pretkomūnistiem vajadzēs gatavoties emigrācijai," beidz savu plašo aprakstu Ņujorkas krievu laikraksts.

A. Sd.

Sv. Jāņa draudzes svētku tirdziņā Toronto ievērību izpelnījās Ausmas Puķītes īpašā technikā gatavotās vaska sveces, no 1 — 12 mārciņām smagas. Daudzās vietās tās iedegs arī gadu mijā.
J. Liģera uzņēmums

RELIĢISKĀ DZĪVE

Topiet kā bērni

Neviens vārds, ko Kristus Jaunajā Derībā ir teicis, nav bez nozīmes. Neviens Viņa mācības pārkāpums nepaliek bez soda. „Ja jūs netopat kā bērni, jūs nenāksit debesu valstībā," arī šiem Jēzus vārdiem ir nozīme un sekas, jo Viņa vārdi ir mūžīgā patiesība. Šai sakarā ir dzirdēti visai naīvi jautājumi un spriedumi, kas nav neko prātīgāki, kā tiem ļaudīm, kuŗu vidū mūsu Pestītājs dzīvoja.

Te salīdzinājumam neder šīs zemes mēri. Ja pieaudzis cilvēks nevar tapt par mazu bērnu, tad bezgalīgā Dieva priekšā kas cits viņš var būt kā tikai bērns? Kristus redzēja bērnu nevainību, kas tik krasi kontrastēja ar pieaugušā dzīvē iegūtajiem netikumiem. Šie „ieguvumi" pamazām notrulina cilvēka izjūtas, un viņam arvien vairāk jālieto dažādi kairinātāji vai uzbudinātāji līdzekļi, lai atrastu drusciņu prieka, kas ilgst īsu brīdi un kam pēc tam seko vēl lielāka apatija un neapmierinātība ar dzīvi. Šinīs laikos ir retums atrast garīgi nosvērtu un nenotrulinātu cilvēku, kuŗā dzirkst dzīvīgums un dedzība vēl līdz aiziešanai mūžībā, bet tā vietā jau ātri dominē novītums, trulums, garlaicība un vienaldzīgums pret visu, kam sakars ar gara vērtībām un dvēseles cēlumu. Palūkojieties uz šiem retajiem gara un ideālisma cilvēkiem: vai tie vēl pēc grūta darba un piepūles arī ar savu izskatu vien neizceļas pelēkajā vienaldzīgo un pašmīļu masā, kas gan mēģina „baudīt" dzīvi, bet kam pat šī „bauda" nenes prieka un atspirdzinājuma!

Un kā ir ar bērnu? — Viņš jūsmo par visu jauno, viņš tveŗ, tausta, izpētī katru nieku — un cikreiz tā sejiņai pārslīd gaišs un laimīgs smaids! Ja vien vecāki varētu iztikt bez nejēdzīgās televīzijas, kur daudzas programmas pavedina tikai uz brutālitāti un pat noziegumiem, bērna raksturā paliktu ilgāk un nostiprinātos tas, ko Kristus bērnos saredzēja un kam jāpaliek un jāattīstās mūsos kā sēklai uz Viņa valstību.

Ir nopietni jāpadomā, kuŗi Viņa ļaudis Dievam ir mīļāki: tie, kuŗi uz nojauktas baznīcas pamatiem kaut kur Sibirijā pulcējas uz dievvārdiem vai „nogurušie" un „aizņemtie", kas pat ar ātrajām automašīnām netiek uz dievnamu. Protams, aktīvie kristieši jau nevar apvaldīt visu ļauno cilvēku īpašību radītās nelaimes, bet viņi var vairot labo spēku pretietekmi. Kā? Tikai atkal sekojot citam Kristus aicinājumam — lūgt Dievu arī mājās, lūgt tā, kā Jēzus mācīja — īstā sirds pielūgsmē, bez daudz vārdiem, klusībā, bet „garā un patiesībā", „jo Tēvs tādus meklē, kas Viņu tā pielūdz" — saka mūsu Pestītājs. Tad svētdienā kopā ar citiem kristiešiem klausīsimies Jēzus mācībā un vārdos savā dievnamā! Vai tas būtu grūti? Nē! Grūtības, aplamības, kļūmes, neveiksmes dzīvē var tikai vairoties, ja dzīvā sirdsbalss, ar kuŗu Dievs mūs uzrunā, nevairos mūsos atziņu par labu un ļaunu, mudinot mūs uz pirmo un brīdinot no pēdējā.

N. S./C. B.

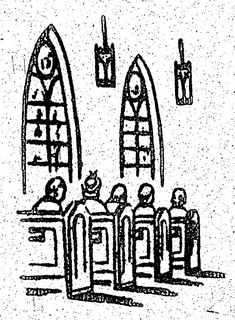

Aleksandra Žilinska

PRĀVESTAM NORBERTAM TREPŠAM AIZEJOT

In terra aliena ir apklususi, tava trauslā sirds,
Augšup, kur mūža gaisma mirdz,
Trauc tava dvēsele
No zemes nemiera.

Quo vadis? Kurp steidzies?
Tavs ražens mūžs, pāragri beidzies . . .
Nesagaidīji to vareno, lielo prieku
Uz dzimteni, no malu malām, katrs, kad meklēs teku.

Trūks tevis, kad prasīts darbs būs sīvs,
Kad latvju karogs plīvos brīvs.
Trūks tevis, kad Māras zemes as'ru apmirdzēts,
Šalks pāri zemei prieks vēl nedzirdēts!

Visapkārt skumjās sejās kad raugos,
Lūgšanā grimušos, sērīgos draugos,
Par skarbu darbu pin zvaigžņoto kroni,
grib uzcelt tevi mirdzošā troni,
Izredzēto pulkā novēl tev būt, mūžīgo svētlaimi gūt!

Šodien, senču pulkam kad pievienojies esi, —
Karstās lūgšanas, sirdssāpes, Majestātes priekšā,
no mums visiem nesi,
Esi starpnieks, palīdz' mums izlūgt brīvo tēviju.
Lai žēlīgs Dievs, svētī un sargā dārgo Latviju!

Svešā zemē lai vieglās tev smilts,
Svētās gaismas spožums lai mūžīgi mirdz!

ENOCHS

Enochs bija Jareda dēls un Metušalaha (Metuzāla) tēvs. Viņš reprezentē septīto paaudzi, skaitot no Ādama: Ādams —Sets — Enošs — Kansāns — Mahalalēls — Jareds — Enochs. Par Enochu bībelē, Vecā un Jaunā derībā, rakstītas vairākas lietas.

1) Enochs staigāja ar Dievu (1. Mozus gr. 5:22, 24). Kā tāds, Enochs bija ievērojama persona starp Ēdenes dārzu un Noasa liellaivu. Viņš dzīvoja ļaunā pasaulē, pār kuŗu jau karājās Noasa plūdu draudīgie mākoņi. Droši vien daži Enochu sauca par jukušu prātā, citi par nepraktisku sapņotāju. Tomēr Enochs nekad nezaudēja savu sirdsmieru, jo viņš turpināja staigāt ar Dievu. Ādams ar Ievu slēpās no sava Radītāja, Enochs pierādīja, ka staigāšana ar Dievu iespējama arī ārpus Ēdenes dārza. Grēks liek slēpties no Dieva, bet draudzība ar Dievu attālina grēku no cilvēka.

2) Enochs bija pirmais sludinātājs. „Enochs, septītais no Ādama, ir sludinājis..." ((Jūda vēst. 14. p.). Tie, kas staigā ar Dievu, redz Dieva svētumu un cilvēka nesvētumu. Tiem, kas staigā ar Dievu, Dievs atklāj savus nodomus. Enochs runāja ar Dievu, Dievs runāja ar Enochu, tādēļ Enocham bija ko sludināt cilvēkiem. Sludinātāji veidojas, pastaigājoties ar Dievu.

3) Dievs paņēma Enochu (1. Mozus gr. 5:24). Iemesls tam: „Viņš paticis Dievam" (Ebr. 11:5). Jāpieņem, ka tāds būs bijis Dieva dabīgais veids, ka cilvēks savas zemes dzīves mūža galā pāriet mūžīgā dzīvībā. Ja Ādams būtu staigājis ar Dievu Ēdenē, Dievs būtu paņēmis viņu un visus viņa pēcnācējus, mūs ieskaitot, bez slimībām, bez nāves, pārmainot vienu dzīves veidu pret otru! Tas bija grēks, kas ienesa slimības un nāvi, un mēs vēl šodien esam zem šī lāsta.

Staigāt ar Dievu nozīmē būt bagātam Dievā. Kas ir bagāts Dievā, tas ir drošs, ka Dievs viņu pieņems savā Tēva namā ar daudz dzīvokļiem."

LĀMECHS

Viens no Kaina pēcnācējiem bija Lāmechs. Ja jau Kainam asinis ritēja strauji, kad viņam uznāca dusmu lēkmes, kad viņš par sevi vairs nevaldīja, tad Lāmecham tās ritēja daudz ātrāk, jo viņš piedraudēja izrēķināties ar īstiem un iedomātiem pretiniekiem: „Es vīru nokauju par vāti un jaunekli par brūci! Ja Kainu atriebs septiņkārt, tad Lāmechu 77-kārt."

Tāda valoda pierāda, kas tas par garu, kas bija attīstījies cilvēkos pēc Ēdenes dārza atstāšanas. Lai Dievs dzīvo savās debesīs vai Ēdenes dārzā, ja Viņš to vēlas, tā varēja domāt Kains, kad viņš „aizgāja no tā Kunga vaiga", un arī Lāmechs... Mēs iekaŗosim visu pasauli un iztiksim bez Dieva! Bez Dieva — nozīmē doties aulekšiem lejup no kalna, vispirms garīgi, tad morāliski un vispēdīgi arī fiziski. Tā pasaule, kuŗu apdzīvoja Lāmechs un arī viņa pēnācēji, bija priekšplūdu pasaule, un tā aizgāja bojā lielajos plūdos, „jo tas Kungs redzēja, ka cilvēku ļaunums augtin auga virs zemes, un cilvēku sirdsprāts un padoms ļauni bija vienmēr... un tas Viņam (Dievam) rūpēja sirdī" (1. Mozus gr. 6:1—6). Šāda veida deģenerāciju vajadzēja apstādināt, tādēļ Noasa laika plūdi.

Pie tam Lāmechs bija pirmais saskaņā ar bībeles stāstiem, ko mēs šodien sauktu par poligāmistu, t. i. tādu, kam bija vairāk nekā viena sieva. Lāmecham bija divas sievas — Ada un Cilla. No Adas viņam bija divi pēcnācēji, Jabals un Jubals, bet no Cillas Tubelkains un Naēms. Jāzeps Flavijs (Jūdu Antikvitātēs 1. gr.) stāsta, ka Lāmecham no Adas un Cillas dzimuši pavisam 77 dēli! Lai nu kā, bet Lāmechs bija vīrs, kas veco pasauli tuvināja ūdensplūdiem ar savu garu un rīcību. „Tie nenāca pie saprašanas, tiekams plūdi nāca un aizrāva visus..." (Mat. ev. 24:37—39). Arī mūsu dienās netrūkst Lāmechu. — Lasi: 1. Mozus gr. 4:18—23.

10 un 1

Desmit spitālīgos dziedināja Jēzus, tikai viens atnāca atpakaļ pateikties. (Lūkas ev. 17:15)

Desmit grēcinieku atgriezās pie Dieva, tikai viens kārtīgi apmeklē dievnamu un piedalās draudzes dievkalpojumos.

Desmit izsalkuši cilvēki apsēdās pie galda, bet tikai viens salika savas rokas lūgšanā un pateicās.

Desmit kaŗavīri pārnāca no kaŗa lauka, tikai viens uzmeklēja savu dievnamu un pateicās.

Desmit zemkopji ievāca bagātīgu ražu, tikai viens no tiem nodeva tam Kungam desmito tiesu.

Desmit kristīgi strādnieki dabūja algas paaugstinājumu, tikai viens no tiem pavairoja savu upuri Dievam un draudzei.

Desmit cilvēki bija svētīti šodien ar veselību, tikai viens no tiem vakarā pateicās debess Tēvam.

Kungs, kas tie deviņi tādi? Kur tie palikuši?

Varbūt es esmu viens no deviņiem?

Vabūt tu esi viens no deviņiem?

Dievs un mēs

„Viņš (Dievs) mūs ir izglābis... un glābj... un joprojām glābs."
2. Kor. 1:10—11.

Es padodos! Es esmu izmēģinājies dzīvot kā Dievs to vēlas, kā mana ģimene to vēlas, kā mani labākie draugi to sagaida. Es gribu darīt to labāko, bet es vienmēr nespēju. Es padodos! Nav vērts censties. Es vienmēr cietīšu neveiksmi.

Bet tad es lasu Dieva grāmatā: „Mēs bijām jau nāvei lemti. Dievs mūs ir izglābis un arī turpmāk izglābs. Uz Viņu mēs liekam savu cerību, ka Viņš mūs joprojām glābs."

Atkal un atkal kā barību, kā miegu, Dievs dod mums arī spēku ikdienas vajadzībām. Šajā spēkā mēs paceļam savas galvas un staigājam ikdienā kā uzvarētāji. „Mana žēlastība ir ik rītu jauna," saka Tas, kas mīl cilvēkbērnu.

Kristīgs latviešu radio raidījums

PRIEKA VĒSTS

katru svētdienu pl. 2.45 p.p. no Niagaras WHLD raidītāja

Vilnis 1270 AM

Vadītājs Dāvids Miķelsons
60 Stevenson Rd., Rexdale, Ont., tālrunis: 749-0832

LŪDZU KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas
raidījumu 17. gadagājumā
radio
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no pl. 9 — 9.30
Niagaras WHLD raidītājs (vilnis 1270)
Informācija — tālr. Toronto 261-4218.
Adrese: 106 Dorset Rd. Scarboro, Ont. A. Lakšmanis

Dievkalpojumi Kanadas baznīcās

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, tālr. 921-3327, 200 Balmoral Ave.

1. janv. pl. 11 dievkalpojums ar dievgaldu.

Māc. Ā. Čops, 38 Balaby Cr., Don Mills, tālr. 449-4087; Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 9.

31. dec. pl. 6 vak. Vecgada vakara dievkalpojums ar dievgaldu.

Jaungada dienā dievkalpojuma nebūs.

7. janv. pl. 3 dievkalpojums. Svētdienas skola; pl. 1.30 iesvētes mācība.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739. Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnabas baznīcā, 361 Danforth Avenue.

31. decembrī plkst. 6 vakarā — Vecgada vakara dievkalpojums.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P.Q. Tel. HU 9-3224. Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

Vecgada vakarā. svētdien, 31. decembrī, plkst. 7.00 vakarā dievkalpojums ar dievgaldu.

Svētdien, 7. janvārī, Zvaigznes dienas dievkalpojums plkst. 1.30 pēcp.

Otrdien, 9. janvārī, plkst. 2.00 pēcp. draudzes namā pensionāru sanāksme.

Svētdien, 14. janvārī, pl. 9.30 no rīta dievkalpojums bērniem un jaunatnei. Jaunatnes un iesvētes mācību stunda.

OTAVA

Māc. E. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pēteŗa lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev.-lut. Kristus draudze, 18. Victoria Avenue South.

31. dec. pl. 4 pēcp., Vecgada vakarā, dievkalpojums ar dievgaldu.

1. janv., Jaungada dienā, pl. 11 rītā dievkalpojums.

125 BROADVIEW AVE.

Daugavas Vanagu nams
PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM
PIEPRASIET TELEFONISKI

Tel. 465-5225

Daugavas Vanagu klubs
atvērts biedriem un viesiem
no pirmd. līdz sestd. no pl. 12 dienā — 1 naktī,
svētdienās no pl. 12—9 vakarā

DAŽĀDI DZĒRIENI AR MALTĪTĒM KATRA IZVĒLĒ. SVĒTDIENĀS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTĒM

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto
RĪKO
Jaungada sagaidīšanu
SVĒTDIEN, 31. DECEMBRĪ, PL. 8.00 VAKARĀ
Vietas pie galdiņiem rezervējamas, zvanot nama pārzinei, tel. 922-2931. Ieejas kartes $7.50, ieskaitot siltas vakariņas, iegādājamas līdz š. g. 30. dec. Vakariņas būs dabūjamas tikai noteiktā laikā, no pl. 9—10 vakarā. Piemērota mūzika.
■ Dekorētas telpas. Atspirdzinājumi. Šampanietis ■

WEST ARKA
PIEDĀVĀ LIELĀ IZVĒLĒ
- DĀVANAS
- ROKDARBUS
- SKAŅU PLATES
- GRĀMATAS

2282 Bloor Street West — Toronto 9, Ontario.
Tel. 762-8751

MĀJU ĪPAŠNIEKI, KAM NEPATĪK KRĀSOT SAVU MĀJU!
Sazinieties ar uzņēmuma īpašnieku — bez starpniek'em
ALUMINUM SIDING
- JUMTA IZBŪVES APŠUVUMI (dormers)
- LIETUS NOVADA CAURULES
- LOGI
- DURVIS
- MARĶĪZES (Awnings)
- JUMTU PĀRKARES (Soffit & fascia)

Īpašnieks Artūrs Mīme
CENTURY ALUMINUM INSTALLERS
248-9984
38 Noranda Drive
Toronto 15, Ont.

Grāmatas Ziemsvētku dāvanām

Alma Richtere — Vētru laiks, dzejoļi	$5.00
V. Lesiņš — Vajātie, leģ. un nov.	$6.50
N. Kalniņš — Tikai saulei nav ēnu, rom.	$7.50
Andr. Eglītis — Audiet mani karogā, sarkanbaltsarkanā, dzej.	$4.00
D. D. Morjē — Rebeka, rom.	$6.50
J. Babre — Ceļā uz Loreto, dzej.	$4.00
Aspazija — Sēklu trauks, lir. izl.	$1.75
A. Čaks — Zelta ielāps	$1.75
F. Bārda — Zvaigznes un zeme	$1.75
Z. Lazda — Dzīvības lauki	$1.75
J. Jaunsudrabiņš — Saulē	$1.75
K. Skalbe — Klusa gaisma	$1.75
K. Kundziņš — Dieva stunda, dzejas	$3.00
K. Skalbe — Klusa gaisma, lir. izl.	$1.75
J. Jaunsudrabiņš — Saulē, lir. izl.	$1.75
A. Spekke — Rīgas slavināšana	$3.50
The Baltic States	$10.00
Z. Mauriņa — Bērza tāss	$5.00
J. Babre — Gaisma no austrumiem	$4.00
A. Erss — Muižnieki, rom.	$5.00
L. Zariņa — Sarkanā migla	$8.50
A. Gailīte — Dzīves zaļais koks, rom.	$2.50
A. Jansons — Koklēšana	$3.00
A. Eglītis — Es nepievienojos, romāns	$6.50
I. Grebzde — Meitene un puķe, romāns	$6.00
Latviešu karavīrs Otrā pasaules kara laikā, 2. d.	$11.00
J. Rainis — Uguns un nakts, daudzkrāsainām gleznu reprodukcijām	$7.00
A. Dziļums — Lai neaizmirstam (leģ. d. gr.)	$4.00
Prof. A. Spekke — Vecākie latvju tautas apģērba zīmējumi	$2.00
A. Platbārzdis — Latvijas nauda	$15.00
A. Voitkus — ČETRI SIMTI, rom.	$6.50
J. Jaunsudrabiņš — SIRMĀ GRĀMATA	$5.50
Latviešu kultūras dienas Austrālijā 1951—1970	$9.00
Janis Gailis — 30 daudzkrāsainas gleznu reprod.	$25.00
K. Hamsuns — Bads, rom.	$5.50
J. Lejiņš — Mana dzimtene	$7.50
P. Ērmanis — Pelēkā puķe, dzejoļi	$6.50
G. Grīslītis — Varavīksnes lokā, dzejoļi	$3.50
H. Biezais — Kristiānisms laikmetu maiņā	$3.50
K. Hamsuns — Vēstules Marijai	$5.80
E. M. Remarks — Ēnas paradīzē, rom.	$7.00
J. Zariņš — Kāvu gados, kara atm.	$6.50
U. Sepenens — Marku un viņa cilts, rom.	$6.50
A. Bērziņš — Tāls ir ceļš atpakaļ uz dzimteni	$7.00
A. Dziļums — Vienas vasaras zieds, rom.	$5.00
J. Rudzītis — Starp provinci un Eiropu	$6.50

Pasūtinājumus adresējiet
Daugavas Vanagu grāmatnīcai
491 College Street, Toronto 174, Ont.
Telefons: 921-7121

kas? kur? ko?

Town & Country R. E. Ltd., Realtor
V. PALMA pārstāvis

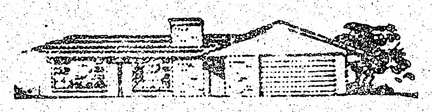

377 Glengarry Ave., Toronto 12, Ontario
TĀLR. 782-7246
Pērkot vai pārdodot savu nekustamu īpašumu, zvaniet nesaistīgai informācijai — 782-7246. Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD
467 Sherbourne St. Toronto 5, Ont. 924-1408
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

DAŽĀDU ZIEDU MEDUS
dabīgs nepasterizēts
Ziedputekšņi (Pollen). Perupienips (Royal Jelly) no
ĒRGĻU LIGZDAS DRAVĀM
30 Dewson Street, Toronto 17. Tālr. 534-6563

PAVASARA LE 1-7353
delikatešu veikals un konditoreja
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks St. ČUKULS

A. BĒRZIŅŠ Realty Ltd.
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI, APDROŠINĀŠANA
OBLIGĀCIJAS UN NOTĀRS
316 Harbord Street, Toronto, Ont. Tel. 534-8447

A. KRISTAPSONA
gaļas un gaļas
izstrādājumu veikals
1095 Queen Street East, Toronto, tālr. 466-5152

A. Eglītis — TV RENTAL
17" — $ 8 mēnesī
21" — $ 9 mēnesī
23" — $10 mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

VALDE
DIMANTI — PULKSTEŅI
LATVISKAS ROTAS
Zeltkales
Aldonas ĶIVLENIEKS-KORMS
Veikalā un darbnīcā 964½ Bloor St. W., Toronto 4, Ont. tālr. 533-2837

Speciālie rubļu certifikāti ir labākā dāvana

Intertrade Express Corp., 125 East 23rd. Street, New York, N. Y. 10010, kas speciālizējusies jau 23 gadus dāvanu sūtīšanā uz Pad. Savienību, ziņo, ka speciālie rubļu certifikāti ir labākā dāvana piederīgajiem Latvijā.

Speciālie rubļi ir četrreiz vērtīgāki par parastiem, tāpēc tie ir izdevīgāki. Saņēmēji ar tiem var iegādāties visu speciālajos Vneshposyltorg ārzemju valūtas veikalos par apm. ¼ no mantu vērtības parastajos rubļos. Priekšmeti, kas parastajos veikalos maksātu 10 rubļu, iegūstami par 2½, vai pat lētāk.

Certifikātus var izdevīgi apmainīt arī parastajos rubļos.

Speciālo rubļu cena ir $2.35. Jūs varat sūtīt, cik vēlaties, un tie tiek piegādāti jūsu piederīgiem 3 — 4 ned. laikā.

Pieprasiet jaunāko cenrādi un pārliecinieties, cik vērtīgi ir speciālie rubļu certifikāti.

Tukākai inform. rakstiet: INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd. Street, 5th Floor, New York, N. Y., tālr. 932-1539.

Pasūtiniet tagad labāko dāvanu uz
LATVIJU
SPECIĀLOS rubļu CERTIFIKĀTUS
INTERTRADE EXPRESS CORP.
to jums teica pirmā un to sūta jūsu piederīgie.

Par tiem jūsu piederīgie var [illegible]āties visu, ko vēlas, par [illegible]no parastās vērtības, [illegible]rs SPECIĀLAIS RUB[illegible]vismaz 4 reiz vērtīgāki par parasto rubli. Tas [illegible] apm. tā, kad jūs būtu iegājuši veikalā ar $100 un nopirkuši mantas $200 vai $300 rubļu vērtībā, vai pat vairāk.

Speciālo rubļu certifikātus var arī ļoti izdevīgi apmainīt pret parastajiem rubļiem.

PILNĪGA GARANTIJA UN APDROŠINĀTS.

Tikai INTERTRADE EXPRES Corp. dod jums ātru pakalpojumu. Certifikātu piegāde mājās apm. 3 nedēļu laikā.

Speciālā rubļa vērtība ir $2.35

ŠĪ CENA IR VISS, KAS JUMS JAMAKSĀ. NEKĀDU CITU IZDEVUMU.

Jūs varat sūtīt katru summu, ko vēlaties. PIEPRASIET MŪSU ILUSTRĒTOS KATALOGUS.

PASŪTINIET TAGAD TIKAI caur INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd. Street, Fifth Floor NEW YORK, N.Y. 10010, tālr. 982-1530

Ļoti svarīgi — Automobiļi
Tikai uz īsu laiku.
Ātra piegāde.
Cenas US$
ZHIGULI VAZ 2101 $3,214.-
Pasūtot ZHIGULI VAZ līdz 30. novembrim, iegūsiet $50. atlaidi.
MOSKVITCH 412 IZH $3,155.-
MOSKVITCH 408 IE $3,033.-
ZAPOROZHETS ZAZ 968 $2,026.

Pieprasiet mūsu speciālo ilustrēto apkārtrakstu ar automašīnu attēliem. Pieņemam pasūtinājumus arī DZĪVOKĻIEM.

PĀRSŪTĀM LIETOTAS DRĒBES.

Mums ir 23 gadu pieredze šinīs darījumos un mums ir tūkstošiem apmierinātu **klientu.**

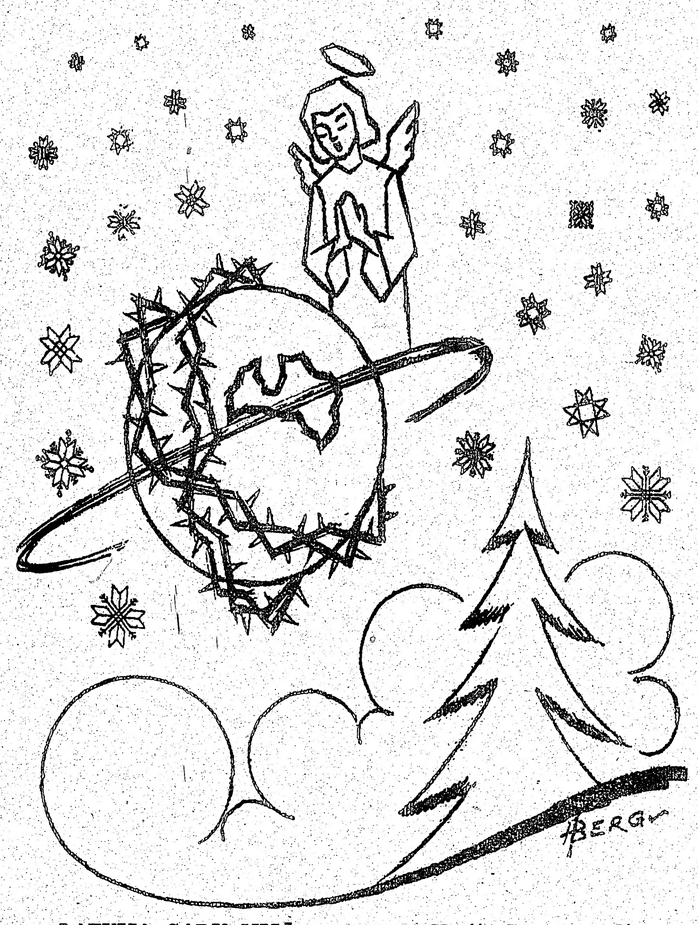

LATVIJA GADU MIJĀ Harija Berga zīmējums

BALTIJAS VALSTIS NEDRIKST AIZMIRST

(Turpinājums no 1. lp.)

notikumus Ungārijā, Čehoslovakijā, Austrumvācijā un Poznaņā, norādīdams arī uz tā laika reakciju britu politikā. Viņš asi kritizēja vienošanos Vācijas jautājumā, kur galvenie ieguvēji ir krievi, un ilgāk pakavējās pie Jaltas konferences, brīdinādams, ka nākošā konferencē nedrīkst līgt līgumu ar Pad. savienību, kas tos jau neskaitāmas reizes lauzusi. Kremlis savu mērķu sekmēšanai nelieto tikai bruņotos spēkus, bet daudz lielāka nozīme ir tiem slepeniem aģentiem un propagandistiem, kas ielavās britu rūpniecības strādnieku aprindās, piegādā ieročus visur tur, kur var sacelt nemierus pret valdību un piekopj izsmalcinātu spiegošanu. Liels atbalsts tiem ir britu komūnistu partija.

Stjuarts Smits ieteica valdībai katrā ziņā konferencē piedalīties un ierosināt pilnīgas satiksmes un sazināšanās brīvības izveidošanu starp visām tautām un zemēm. Tikai tās valdības austrumos, kas darbojas pret tautas gribu, baidās no tautas, jo dibinās uz meliem un bailēm no taisnības.

Konservatīvo partijas deputāts Sjuarts Smits prasīja atteikšanos no „Brežņeva doktrinas, kas sagādā vislielākos draudus Eiropas drošībai. Tālāk, runādams par stāvokli Dienvidslavijā, Albānijā un Austrumvācijā, viņš teica: „Es ceru, ka valdība nekad neatzīs padomju varu pār Baltijas valstīm, citējot Čerčila vārdus par Pad. savienības 1941. gada robežu neatzīšanu, sagrābjot citas zemes slepenā sadarbībā ar Hitleru. „Baltijas valstīm jābūt suverēnām, neatkarīgām tautām," uzsvēra runātājs, un ka nekādā gadījumā nedrīkst atzīt Jaltas nolīguma starptautisko tiesību pārkāpumu.

„Kas mūs var aizkavēt runāt uz tautām aiz dzelzs aizkara ukraiņu, lietuviešu latviešu un igauņu valodā?" jautāja Stjuarts - Smits un turpināja: „Ja Lielbritanija tagad ieiet Eiropā, tā nedrīkst aizmirst, ka 132 miljoni eiropiešu ir austrumos, kuriem visiem ir tiesības uz cilvēcīgu dzīvi, bez bailēm un terrora draudiem. Mēs nedrīkstam līgt lūgumus, neievērojot šīs tautas Eiropas austrumos, tikai lai apmierinātu tirannu."

Bradfordas deputāts Džons Vilkinsons savā runā norādīja, ka viņa apgabalā dzīvojot daudz Austrumeiropas bēgļu, kas Apspiesto tautu komitejas ierosmē 19. novembrī noorganizējuši publisku sanāksmi, kur pieņēmuši rezolūciju sakarā ar drošības konferenci. Šī rezolūcija nosūtīta ārlietu ministram, un viņš cerot, ka valdība došot arī savu atbildi. Vilkinsons uzsvēra, ka pie šīs rezolūcijas sastādīšanas bijuši klāt ļaudis, kas paši piedzīvojuši un pieredzējuši komūnisma valdīšanu. Viņš ļoti ieteicot tiem britu strādnieku partijas politiķiem, kas par šīm lietām runājot, visvairs aprunāties ar tiem cilvēkiem, kas dzīvojuši zem padomju varas.

Cik zināms, tad šī ir pirmā reize, kad par apspiesto tautu demonstrāciju runā tik plaši britu parlamentā.

Turpmākie runātāji pieskārās padomju bruņoto spēku samēriem un kultūras apmaiņas jautājumiem. Izrādījās, ka viņu informācija tikpat pilnīga kā apspiesto tautu piederīgajiem brīvajā pasaulē. Padomju zemes gaida tūristus no rietumiem, bet baidās izlaist savus ļaudis uz brīvajām zemēm. Visnepatīkamākais jautājums padomju ierēdņiem esot: kāpēc jūsu jaunieši nevar uzmest plecos somu un ceļot pa visu apsauli, kā to dara mūsējie? Tie parlamenta locekļi, kas apmeklējuši Maskavu, sacīja, ka neesot redzējuši nožēlojamāku galvaspilsētu kā šo, kur ļaudis esot pelēki, sadrūmuši un nerunīgi.

Interesantu piemēru minēja Londonas Kensingtonas rajona deputāts Ris - Viljams: ieilgušo šacha turnīru Reikjavikā krievi izmantojuši savu aģentu izvietošanai un kūdīšanai pret britiem un vāciešiem. Rezultātā zvejas robežu strīds starp Islandi un Lielbritaniju izvērties daudz nopietnāks nekā tam vajadzētu būt, pie kam Maskava sniedz „morālu atbalstu" mazajai Islandei pret „lielkapitālistu Angliju".

Šīs parlamenta sēdes debates, kas sakopotas oficiālā izdevumā „Hansard", ir noderīgs materiāls mūsu informācijas darbam un to būtu vēlams iegādāties ikvienam, kam interesē Eiropas un dzimtenes likteņu izlemšana nākotnē.

A. L.

Paziņoti DV priekšnieka vēlēšanu rezultāti

PAR JAUNO DV PRIEKŠNIEKU A. FRIŠVALDU NODOTAS 1823 BALSIS

Par jauno Daugavas Vanagu organizācijas priekšnieku, kā jau iepriekš ziņojām, ievēlēts 49 gadu vecais Jānis Frišvalds no Anglijas. Vēlēšanu rezultāti paziņoti 15. decembrī Vācijā, un protokolu parakstījuši DV ģenerālsekretārs A. Bērziņš un DV Rietumvācijas valdes revīzijas komisijas priekšsēdis Z. Jansons.

Daugavas Vanagu organizācijā visā pasaulē ir 9081 biedrs, no tiem DV priekšnieka vēlēšanās piedalījušies 5936 biedri. Par J. Frišvaldu nodotas 1823 balsis, J. Utināmu 1509, A. Puķīti 1493, A. Baltiņu 528 un V. Rolavu 523, bet nederīgas 60 balsis. No visiem biedriem balsošanā piedalījušies 65,35%.

Par vienīgo vanadžu priekšmieces kandidāti Mariju Ķeņģi nodotas 1490 balsis. Vanadžu vēlēšanās piedalījušās 1602 no 2313 vanadzēm. Pret balsojušas 49, atturējušās 44 un nederīgas 19 balsis. Vanadzes vēlēšanās piedalījušās 69,2%.

Pirmo reizi DV priekšnieka vēlēšanās bija pieci kandidāti, pie kam pa diviem ASV un Austrālijā, bet piektais Eiropā. Izvērtējot atsevišķo zemju vēlēšanu rezultātus, var teikt, ka šoreiz priekšnieks ievēlēts ar Eiropas balsīm. Anglijā no nodotām 1465 balsīm par J. Frišvaldu saskaitītas 1045, Vācijā no 797 balsīm arī visvairāk saņēmis Frišvalds – 362, tāpat no Zviedrijas 270 balsīm, 125 bijušas par jauno DV priekšnieku.

Abi ASV kandidāti J. Utināns un A. Puķīte saņēmuši visās zemēs ļoti vienlīdzīgu balsu skaitu, un arī kopējais balsu skaits abiem ir tikai ar 16 balsu starpību.

Procentuāli vislabāk balsošanā piedalījusies Beļģija, kur balsojuši 10 DV biedri vai 90,9%, visiem balsojot par J. Frišvaldu. Beļģijā ir 11 DV biedru.

No Zviedrijas 330 DV biedriem balsojuši 270 vai 81,8%, Vācijā no 1065 biedriem 797 vai 74,8%, Anglijā no 2021 nobalsojuši 1465 vai 72,5%. ASV balsojuši 1774 no 2842 biedriem vai 62,4% un Kanadā 808 no 1332 vai 61%.

Arī balsis par abiem Austrālijas kandidātiem A. Baltiņu un V. Rolavu sadalījušās vienlīdzīgi, ar tikai 5 balsu starpību. Par viņiem visvairāk balsojis Austrālijas kontinents, pie tam tur V. Rolavs saņēmis 355, bet A. Baltiņš 193 balsis. Vēlēšanās nav piedalījušās Brazilijas nodaļa ar 20 un Dānijas nodaļa ar 23 biedriem.

DV organizācijas priekšnieks sākuma laikā bija V. Janums, kas dzīvoja Vācijā. Arī tagadējais DV priekšnieks atradīsies Eiropā. Tikai īsu brīdi, kamēr DV priekšnieks bija V. Hazners, DV vadība daļēji pārvietojās uz ASV, jo centrālās valdes birojs un ģenerālsekretārs palika Vācijā.

Jaunais DV priekšnieks Jānis Frišvalds ir zemgalietis, kas cīnījies Leģiona 32. pulkā un 15. divīzijas prettanku bataljonā. Anglijā 10 gadus bijis DV Notinghamas nodaļas valdē un viens no šīs nodaļas dibinātājiem. Kopš 1954. gada bijis arī Anglijas Daugavas Vanagu fonda (kā šo organizāciju sauc Anglijā) valdē, veicot informācijas daļas vadītāja uzdevumus un bijis valdes priekšsēža vietnieks, bet pēdējos piecos gados DVF valdes priekšsēdis. Jau 15 gadus viņš ir DV centrālās valdes informācijas nozares vadītājs.

Vk.

Līgums ar nepārredzamām sekām

Austrumvācija un Rietumvācija formāli izbeidza ceturtdaļgadsimta naidu, kad 21. decembrī parakstīja ģenerāllīgumu par attieksmju normālizēšanu. Vācu tauta abpus Berlīnes valnim tomēr ir ziņkārīga, kas tai tiks šī līguma ietvaros.

Līgums, kas apsola „labas kaimiņu" attieksmes, paredz uzlabot sakarus starp abām Vācijām. Abas puses vienojušās atrisināt šķirto ģimeņu jautājumu, kas varbūt ir sadalītās Vācijas vissāpīgākā konsekvence. Austrumvācieši piekrituši atbrīvot Austrumvācijā palikušos bērnus, kuŗu vecāki pārbēguši uz Rietumvāciju, kā arī atļāvuši 24 austrumvācietēm pievienoties saviem līgavaiņiem Rietumvācijā. Pirms ģenerāllīguma austrumvācieši apsolīja atvieglot arī ceļojumu ierobežojumus pāri robežai.

Pēc ticamiem avotiem Austrumvācijas iestādes saviem darbiniekiem liek parakstīt solījumus, ka viņi nenodibinās personiskas saskares ar Rietumu apmeklētājiem un atteiksies viņus uzņemt savās mājās. Austrumvācijas pašvaldību darbiniekiem jāparaksta īpaši formulāri, ar ko viņi apzīmēti par valsts noslēpumu glabātājiem, un līdz ar to atgādināts, ka pēc katra kontakta ar rietumniekiem jāiesniedz ziņojums saviem priekšniekiem. Fabriku vadītāji darīti atbildīgi par strādnieku atgriešanos no Rietumvācijas apmeklējumiem, kaut gan daži atteikušies tos parakstīt. Austrumvācijas režīms jūtas, ka sakari ar Rietumvāciju var radīt nevēlamu „ideoloģijas sajaukšanos" starp Austrumvācijas komūnismu un Rietumvācijas sociālo demokratiju.

„Mēs varam maz ko sagaidīt no līguma sekmīgas īstenošanas", izteicies kāds austrumberlīnietis. „Valsts tālāk nodrošināsies pret Rietumu kaitīgajām ietekmēm, kas padarīs dzīvi daudz smagāku cilvēkiem, kas nav partijas biedri." Rietumberlīniešiem jau tagad jāuzdod aptaujās visi Rietumvācijā un Rietumberlīnē, kā arī ārzemēs dzīvojošie radi un piederīgie.

Vācijas ģenerāllīgums, ko parakstīja Rietumvācijas ministrs Egons Bārs un Austrumvācijas Michaels Kols, atzīst pēckaŗa Vācijas sadalīšanos divās neatkarīgās valstīs un paveŗ ceļu abu Vāciju uzņemšanai Apvienotajās Nācijās. Līgums arī iezīmē lielu soli aukstā kaŗa izbeigšanai starp Austrumiem un Rietumiem, kuŗā tiešā ietekme bija jūtama visvairāk Eiropā nekā citās pasaules daļās. Visvairāk nervus bojāja situācija Rietumberlīnē, kuŗas galvenās dzīvības artērijas — lielceļi, dzelzceļi un gaisa satiksme veda 100 jūdzes cauri Austrumvācijai un to apdraudēja komūnistu traucējumi, radot pastāvīgus lielākus konfrontācijas draudus starp Pad. savienību un trīs rietumu sabiedrotajiem.

Kad 1969. gadā Viliju Brantu ievēlēja par Rietumvācijas kancleru, viņš pasludināja savu samierināšanās politiku un attieksmju meklēšanu ar Austrumeiropu.

Sagaida, ka līguma parakstīšana izsauks intensīvu aktīvitāti Austrumvācijā, kad 80 valstis, kas vēl nav atzinušas Austrumvāciju, dosies uz Austrumberlīni, lai apspriestos par savu sūtniecību iekārtošanu un iespējamo atlīdzības iegūšanu par 2. pasaules kaŗā konfiscētiem īpašumiem. Vairākas rietumvalstis jau savstarpēji kontaktējušās par nacionālizēto ārzemju īpašumu atlīdzību. Austrija vēlas apspriesties par atlīdzību vajātiem žīdiem Austrumvācijas territorijā.